Atatürk University

HALKBANK

2nd International Symposium on Insurance, Banking and Finance

"Circular Economy, Sustainability and Financial Ecosystem"

21 - 23 December 2023 Erzurum / TÜRKİYE

Abstracts Book

COORDINATOR

PROF. DR. FEVZİ SERKAN ÖZDEMİR	ANKARA UNIVERSITY

HONOR BOARD

MUSTAFA ÇİFTÇİ	GOVERNOR OF ERZURUM
MEHMET SEKMEN	MAYOR OF ERZURUM METROPOLITAN
DAVUT MENTEŞ	CHAIRMAN OF INSURANCE AND PENSION REGULATION AND SUPERVISION AUTHORITY
DR. HASAN ÖZÇELİK	CHAIRMAN OF PUBLIC OVERSIGHT ACCOUNTING AND AUDIT STANDARDS AUTHORITY
PROF. DR. MUHSİN KAR	CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF TÜRKİYE (BOARD MEMBER)
SUAT SARIGÜL	CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF TÜRKİYE (AUDITING COMMITTEE MEMBER)
PROF. DR. ADALAT MURAD JALALOV	RECTOR OF AZERBAIJAN STATE UNIVERSITY OF ECEONOMICS
PROF. DR. AHMET VECDİ CAN	RECTOR OF INTERNATIONAL VISION UNIVERSITY
PROF. DR. AKIN LEVENT	RECTOR OF ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM UNIVERSITY
PROF. DR. ALPASLAN CEYLAN	RECTOR OF KYRGYZ-TURKISH MANAS UNIVERSITY
PROF. DR. HASAN USLU	RECTOR OF NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR UNIVERSITY
PROF. DR. MAHMUT AYDIN	RECTOR OF SAMSUN UNIVERSITY
PROF. DR. MEHMET NACİ BOSTANCI	ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY
PROF. DR. NECDET ÜNÜVAR	RECTOR OF ANKARA UNIVERSITY
PROF. DR. ÖMER ÇOMAKLI	RECTOR OF ATATÜRK UNIVERSITY
DR. SAFAR NASROLLAHZADEH	RECTOR OF TABRIZ UNIVERSITY

ADVISORY BOARD

PROF. DR. AHMET VECDI CAN	SAKARYA UNIVERSITY INTERNATIONAL VISION UNIVERSITY RECTOR
PROF. DR. ATİLLA KESKİN	ATATÜRK UNIVERSITY VICE-RECTOR
PROF. DR. AYŞE BAYRAKÇEKEN YURTCAN	ATATÜRK UNIVERSITY VICE-RECTOR
PROF. DR. BEKIR ELMAS	ATATÜRK UNIVERSITY
PROF. DR. BENER GÜNGÖR	ATATÜRK UNIVERSITY
PROF. DR. CAVİT YEŞİLYURT	ATATÜRK UNIVERSITY
PROF. DR. CEMAL İBİŞ	ALTINBAŞ UNIVERSITRY
PROF. DR. ERCAN BAYAZITLI	ANKARA UNIVERSITY
PROF. DR. FATİH COŞKUN ERTAŞ	ATATÜRK UNIVERSITY
PROF. DR. GÖKSEL YÜCEL	ISTANBUL UNIVERSITY
PROF. DR. HALUK BENGÜ	NIGDE OMER HALISDEMIR UNIVERSITY
PROF. DR. HÜSEYİN ÖZER	ATATÜRK UNIVERSITY VICE-RECTOR
PROF. DR. MEHMET YÜCE	AZERBAIJAN STATE UNIVERSITY OF ECONOMICS
PROF. DR. M. BAŞARAN ÖZTÜRK	NIGDE OMER HALISDEMIR UNIVERSITY
PROF. DR. MUSTAFA SÖZBIR	ATATÜRK UNIVERSITY VICE-RECTOR
PROF. DR. ORHAN CELIK	ANKARA UNIVERSITY
PROF. DR. REŞAT KARCIOĞLU	ATATÜRK UNIVERSITY

PROF. DR. SELAHATTIN KARABINAR	İSTANBUL UNIVERSITY
PROF. DR. TURAN ONDEŞ	ATATÜRK UNIVERSITY
PROF. DR. TURGUT GÖGEBAKAN	ATATÜRK UNIVERSITY VICE-RECTOR

SCIENTIFIC BOARD

PROF. DR. A. R. ZAFER SAYAR	ATILIM UNIVERSITY
PROF. DR. ABDULMECIT NUREDİN	INTERNATIONAL VISION UNIVERSITY
PROF. DR. AHMET VECDI CAN	SAKARYA UNIVERSITY
PROF. DR. ALİ ALAGÖZ	SELÇUK UNIVERSITY
PROF. DR. ALİ CEYLAN	İSTANBUL TICARET UNIVERSITY
PROF. DR. ALİ DERAN	TARSUS UNIVERSITY
PROF. DR. ALİ İHSAN AKGÜN	ANKARA YILDIRIM BEYAZIT UNIVERSITY
PROF. DR. AYHAN KAPUSUZOĞLU	ANKARA YILDIRIM BEYAZIT UNIVERSITY
PROF. DR. BANU ESRA ASLANERTIK	DOKUZ EYLÜL UNIVERSITY
PROF. DR. BAŞAK TANINMIŞ YÜCEMEMİŞ	T.R. THE CENTRAL BANK
PROF. DR. BATUHAN GÜVEMLİ	İSTANBUL UNIVERSITY
PROF. DR. BEYHAN MARŞAP	ANKARA HACI BAYRAM VELI UNIVERSITY
PROF. DR. BHARAT SARATH	RUTGERS, THE STATE UNIVERSITY OF NEW
PROF. DR. BURCU ADİLOĞLU	İSTANBUL UNIVERSİTY
PROF. DR. BURCU ASLANTAŞ ATEŞ	SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
PROF. DR. BÜNYAMİN ER	KARADENIZ TECHNICAL UNIVERSITY
PROF. DR. CEMAL İBİŞ	ALTINBAŞ UNIVERSITY
PROF. DR. DEĞER ALPER	ULUDAĞ UNIVERSITY
PROF. DR. DURMUŞ ACAR	BURDUR MEHMET AKIF ERSOY UNIVERSITY
PROF. DR. DURSUN ARIKBOĞA	YEDİTEPE UNIVERSITY
PROF. DR. EMİNE EBRU AKSOY	ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY
PROF. DR. ERCAN BAYAZITLI	ANAKARA UNIVERSITY
PROF. DR. ERDEM KIRKBEŞOĞLU	BAŞKENT UNIVERSITY
PROF. DR. ERHAN ARSLANOĞLU	PIRI REIS UNIVERSITY
PROF. DR. ERİŞAH ARICAN	MARMARA UNIVERSITY
PROF. DR. ESİN OKAY	İSTANBUL TİCARET UNIVERSITY
PROF. DR. FATİH COŞKUN ERTAŞ	ATATÜRK UNIVERSITY
PROF. DR. FERİDE HAYIRSEVER	BILECIK ŞEYH EDIBALI UNIVERSITY
PROF. DR. FEVZİ SERKAN ÖZDEMİR	ANKARA UNIVERSITY
PROF. DR. FEYYAZ ZEREN	YALOVA UNIVERSITY
PROF. DR. GANİTE KURT	ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY
PROF. DR. GÖKHAN SÖNMEZLER	TRAKYA UNIVERSITY
PROF. DR. GÜLER ARAS	YILDIZ TEKNİK UNIVERSITY

PROF. DR. GÜLFEN TUNA	SAKARYA UNIVERSITY
PROF. DR. GÜRAY KÜÇÜKKOCAOĞLU	BAŞKENT UNIVERSITY
PROF. DR. GÜVEN SAYILGAN	ANKARA UNIVERSITY
PROF. DR. HAKAN TUNAHAN	SAKARYA UNIVERSITY
PROF. DR. HALİL EMRE AKBAŞ	YILDIZ TECHNICAL UNIVERSITY
PROF. DR. HALİL İBRAHIM KARAKAŞ	BAŞKENT UNIVERSITY
PROF. DR. HALUK BENGÜ	NİĞDE ÖMER HALISDEMIR UNIVERSITY
PROF. DR. HASAN SALIU	KOSOVA AAB UNIVERSITY
PROF. DR. HAYRETTİN USUL	İZMIR KÂTİP ÇELEBI UNIVERSITY
PROF. DR. HÜSEYİN DALGAR	MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
PROF. DR. İBRAHİM AKSU	İNÖNÜ UNIVERSITY
PROF. DR. İDİL ÖZLEM KOÇ	MARMARA UNIVERSITY
PROF. DR. İLHAN KÜÇÜKKAPLAN	PAMUKKALE UNIVERSITY
PROF. DR. İLKER KIYMETLİ ŞEN	İSTANBUL TICARET UNIVERSITY
PROF. DR. İSMET SAYHAN	UFUK UNIVERSITY
PROF. DR. JIM HASLAM	SHEFFIELD UNIVERSITY
PROF. DR. KADİR GÜRDAL	ANKARA UNIVERSITY
PROF. DR. KADİR MURAT ALTINBAŞ	ABANT İZZET BAYSAL UNIVERSITY
PROF. DR. KAMİL BÜYÜKMIRZA	ATILIM UNIVERSITY
PROF. DR. KENAN AYDIN	YILDIZ TECHNICAL UNIVERSITY
PROF. DR. KIYMET TUNCA ÇALIYURT	TRAKYA UNIVERSITY
PROF. DR. LUCIA LIMA RODRIGUES	UNIVERSİTY OF MINHO
PROF. DR. MEHMET BAHA KARAN	HACETTEPE UNIVERSITY
PROF. DR. MEHMET HASAN EKEN	KIRKLARELİ UNIVERSITY
PROF. DR. MEHMET NİHAT SOLAKOĞLU	ÇANKAYA UNIVERSITY
PROF. DR. MEHMET SARAÇ	İSTANBUL UNIVERSITY
PROF. DR. MEHMET YÜCE	AZERBAIJAN STATE UNIVERSITY OF
PROF. DR. METİN ÇOŞKUN	ANADOLU UNIVERSITY
PROF. DR. METİN SABAN	BARTIN UNIVERSITY
PROF. DR. MIEKE JANS	UNIVERSITEIT HASSELT
PROF. DR. MURAT ATAN	ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY
PROF. DR. MURAT ERDOĞAN	KASTAMONU UNIVERSITY
PROF. DR. MUSTAFA İSMAİL KAYA	ANKARA HACI BAYRAM VELI UNIVERSITY
PROF. DR. MUTLU BAŞARAN ÖZTÜRK	NİĞDE ÖMER HALISDEMIR UNIVERSITY
PROF. DR. NALAN AKDOĞAN	BAŞKENT UNIVERSITY
PROF. DR. NECDET ŞENSOY	İSTANBUL TİCARET UNIVERSITY
PROF. DR. NİLDAĞ BAŞAK CEYLAN	ANKARA YILDIRIM BEYAZIT UNIVERSITY

PROF. DR. NURAN CÖMERT	MARMARA UNIVERSITY
PROF. DR. NURİ ÖMÜRBEK	SÜLEYMAN DEMIREL UNIVERSITY
PROF. DR. ORHAN ÇELIK	ANKARA UNIVERSITY
PROF. DR. ÖZGÜR ÇATIKKAŞ	MARMARA UNIVERSITY
PROF. DR. PEDRO JOSÉ ARRIFANO TADEU	INSTITUTO POLITÉCNICO DA GUARDA
PROF. DR. PITABAS MOHANTY	XAVIER SCHOOL OF MANAGEMENT
PROF. DR. RAİF PARLAKKAYA	NECMETTIN ERBAKAN UNIVERSITY
PROF. DR. RAMAZAN AKTAŞ	TOBB UNIVERSITY
PROF. DR. RECEP PEKDEMİR	İSTANBUL UNIVERSITY
PROF. DR. REŞAT KARCIOĞLU	ATATÜRK UNIVERSITY
PROF. DR. SABRİ ORMAN	T.R. THE CENTRAL BANK
PROF. DR. SAİME ÖNCE	ANADOLU UNIVERSITY
PROF. DR. SELAHATTİN KARABINAR	İSTANBUL UNIVERSITY
PROF. DR. SELÇUK KENDİRLİ	HİTİT UNIVERSITY
PROF. DR. SEMRA KARACAER	HACETTEPE UNIVERSITY
PROF. DR. SERPİL SENAL	SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
PROF. DR. SEVAL KARDEŞ SELİMOĞLU	ANADOLU UNIVERSITY
PROF. DR. SEYHAN ÇİL KOÇYİĞİT	ANKARA HACI BAYRAM VELI UNIVERSITY
PROF. DR. SHAIP BYTYQI	KOSOVA AAB UNIVERSITY
PROF. DR. STUART HYDE	THE UNIVERSITY OF MANCHESTER
PROF. DR. SUPRITI MISHRA	INT. MANAGEMENT INSTITUE
PROF. DR. SÜLEYMAN SERDAR KARACA	MALATYA TURGUT ÖZAL UNIVERSITY
PROF. DR. SÜLEYMAN UYAR	ALANYA ALAADDIN KEYKUBAT UNIVERSITY
PROF. DR. SÜLEYMAN YÜKÇÜ	DOKUZ EYLÜL UNIVERSITY
PROF. DR. ŞAKIR SAKARYA	BALIKESİR UNIVERSITY
PROF. DR. ŞENOL BABUŞÇU	BAŞKENT UNIVERSITY
PROF. DR. TOLGA ULUSOY	KASTAMONU UNIVERSITY
PROF. DR. TURHAN KORKMAZ	MERSİN UNIVERSITY
PROF. DR. UĞUR KAYA	KARADENİZ TEKNİK UNIVERSITY
PROF. DR. ÜMİT GÜCENME GENÇOĞLU	ULUDAĞ UNIVERSITY
PROF. DR. ÜMMÜHAN ASLAN	BİLECİK ŞEYH EDIBALI UNIVERSITY
PROF. DR. VESİLE ÖMÜRBEK	SÜLEYMAN DEMIREL UNIVERSITY
PROF. DR. YAKUP SELVİ	İSTANBUL UNIVERSITY
PROF. DR. YASEMİN ERSOY	ZONGULDAK BÜLENT ECEVIT UNIVERSITY
PROF. DR. YILDIZ ÖZERHAN	ANKARA HACI BAYRAM VELI UNIVERSITY
PROF. DR. YUNUS CERAN	SELÇUK UNIVERSITY
PROF. DR. ZEYNEP TÜRK	OSMANİYE KORKUT ATA UNIVERSITY

ASSOC. PROF. ALİ ASLAN ŞENDOĞDU	NECMETTIN ERBAKAN ÜNIVERSITESI
ASSOC. PROF. AVNİ ÖNDER HANENDAR	SAKARYA UNIVERSITY
ASSOC. PROF. BÜŞRA TOSUNOĞLU	GÜMÜŞHANE UNIVERSITY
ASSOC. PROF. CAN ÖZTÜRK	ÇANKAYA UNIVERSITY
ASSOC. PROF. DİLEK ÖZDEMİR	ATATÜRK UNIVERSITY
ASSOC. PROF. EDA BALIKÇIOĞLU	KIRIKKALE ÜNIVERSITESI
ASSOC. PROF. EŞREF SAVAŞ BAŞCI	HİTİT UNIVERSITY
ASSOC. PROF. EYYÜP ENSARİ ŞAHİN	NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR UNIVERSITY
ASSOC. PROF. FATİH AYDEMİR	ATATÜRK UNIVERSITY
ASSOC. PROF. FATMA TEMELLİ	AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN UNIVERSITY
ASSOC. PROF. FIRAT ALTINKAYNAK	ATATÜRK UNIVERSITY
ASSOC. PROF. FİLİZ KONUK	SAKARYA UNIVERSITY
ASSOC. PROF. H. N. KARTAL DEMİRGÜNEŞ	NİĞDE ÖMER HALISDEMİR UNIVERSITY
ASSOC. PROF. HÜSEYİN TEMİZ	SAMSUN UNIVERSITY
ASSOC. PROF. İLKER SAKINÇ	ONDOKUZ MAYIS ÜNIVERSITESI
ASSOC. PROF. M. FATİH BAYRAMOĞLU	ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT UNIVERSITY
ASSOC. PROF. MARTA MACIAS	UNIVERSIDAD CARLOS III DE MADRID
ASSOC. PROF. MEHMET EMİN KARABAYIR	KAFKAS UNIVERSITY
ASSOC. PROF. MİHRİBAN COŞKUN ASLAN	TOKAT GAZİOSMANPAŞA UNIVERSITY
ASSOC. PROF. MUHARREM UMUT	ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY
ASSOC. PROF. MUSTAFA DOĞAN	ANKARA UNIVERSITY
ASSOC. PROF. SİNAN ESEN	SAKARYA APPLIED SCIENCES UNIVERSITY
ASSOC. PROF. ŞEBNEM YAŞAR	DOKUZ EYLÜL UNIVERSITY
ASSOC. PROF. ŞUAYYİP DOĞUŞ DEMİRCİ	İZMİR KÂTİP ÇELEBİ UNIVERSITY
ASSOC. PROF. TAJUL ARIFFIN	MASRON UNIVERSITY SAINS MALAYSIA
ASSOC. PROF. ULAŞ ÜNLÜ	AKDENIZ ÜNIVERSITESI
ASSOC. PROF. YASİN ŞEKER	HİTİT UNIVERSITY
ASSIST. PROF. EMRAH ERTUGAY	ANKARA UNIVERSITY
ASSIST. PROF. METEHAN KÜÇÜKER	MALATYA TURGUT ÖZAL UNIVERSITY
ASSIST. PROF. TUBA TOKSÖZ	KOÇ UNIVERSITY
DR. S.E., M.ACC., CPMA – ERSA TRI WAYUNİ	UNIVERSITAS PATJADJARAN
DR. MUHAMMAD NAJIB BIN MOHAMED	UNIVERSITI TEKNOLOGI MALAYSIA
DR. SUMARIA SULTAN MINHAS	FATIMA JINNAH WOMEN UNIVERSITY
DR. ZAMRI AHMAD	UNIVERSITI SAINS MALAYSIA
ZUBIR AZHAR (CA, CPA)	UNIVERSITI SAINS MALAYSI

EXECUTIVE COMMITTEE

PROF. DR. GANITE KURT (CHAIRMAN OF THE EXECUTIVE COMMITTEE)	ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY
PROF. DR. CAVİT YEŞİLYURT	ATATÜRK UNIVERSITY
PROF. DR. FATİH COŞKUN ERTAŞ	ATATÜRK UNIVERSITY
PROF. DR. FEVZİ SERKAN OZDEMIR	ANKARA UNIVERSITY
ASSOC. PROF. FIRAT ALTINKAYNAK	ATATÜRK UNIVERSITY
ASSOC. PROF. MEHMET EMIN KARABAYIR	KAFKAS UNIVERSITY
ASSOC. PROF. MİHRİBAN COŞKUN ARSLAN	TOKAT GAZİOSMANPAŞA UNIVERSITY
ASSIST. PROF. METEHAN KÜÇÜKER	MALATYA TURGUT ÖZAL UNIVERSITY

ORGANIZING COMMITTEE

ASSOC. PROF. FIRAT ALTINKAYAK (CHAIRMAN OF THE ORGANIZING COMMITTEE)	ATATÜRK UNIVERSITY
ASSOC. PROF. AHMET FATİH AYDEMİR	ATATÜRK UNIVERSITY
ASSOC. PROF. CEYDA AKTAN	TURKISH AIR INSTITUTION UNIVERSITY
ASSOC. PROF. TUBA ÖZKAN	ATATÜRK UNIVERSITY
ASSIST. PROF. ELİF KARAKAŞ	NIGDE OMER HALISDEMIR UNIVERSITY
ASSIST. PROF. GIZEM VERGİLİ	BURDUR MEHMET AKIF ERSOY UNIVERSITY
ASSIST. PROF. MURAT DILMAC	ATATÜRK UNIVERSITY
ASSIST. PROF. SERPİL SUMER	ATATÜRK UNIVERSITY
ASSIST. PROF. ZEYNEP YAROĞLU	ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY
RES. ASSIST. DR. HILAL MOLA	ATATÜRK UNIVERSITY
RES. ASSIST. DR. İSMAİL HAKKI ÜNAL	İZMİR DEMOCRACY UNIVERSITY
LECTURER İDİL ÖZKAN	ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT UNIVERSITY
RES. ASSIST. A. YİĞİT GÜNGÖR	ATATÜRK UNIVERSITY
RES. ASSIST. MEHMET GÖZEL	ATATÜRK UNIVERSITY
RES. ASSIST. ŞERİFE KILIÇARSLAN	ATATÜRK UNIVERSITY
M.A. HILAL KÜÇÜKER	

EDITIOR OF PROCEEDINGS BOOK

RES. ASSIST. DR. İSMAİL HAKKI ÜNAL	İZMİR DEMOCRACY UNIVERSITY

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİ ÖZETLERİ

AAOIFI STANDARTLARI AÇISINDAN SİGORTA İŞİNİN ÖRGÜTLENME YAPISINDA YENİ YAKLAŞIMLAR 1

SUSTAINABLE FINANCING PRACTICES: EVIDENCE FROM THE GREEN BANKS IN TURKIYE 3

INVESTIGATING THE EFFECTIVENESS OF REGULATORY TECHNOLOGY MECHANISMS (REGTECH) IN PREVENTING MONEY LAUNDERING IN THE BANKING SYSTEM 4

UFRS 16'NIN İLK UYGULAMASINDA KİRACI AÇISINDAN BAZI GÖZLEMLER: AVRUPA BANKALARI ÖRNEĞİ 5

FİNANSAL ESNEKLİĞİN BELİRLEYİCİLERİ: KOBİ SANAYİ ENDEKSİ'NDE YER ALAN FİRMALARA YÖNELİK BİR UYGULAMA 7

KURUMSAL RAPORLARIN HİSSE SENEDİ FİYATLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN OLAY ÇALIŞMASI YÖNTEMİ İLE ANALİZİ: BORSA İSTANBUL UYGULAMASI 9

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİNDE YER ALAN İŞLETMELERİN BORÇ YAPILARININ FİNANSAL BAŞARISIZLIK RİSKİNE ETKİLERİ 11

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE DÖNGÜSEL EKONOMİNİN FİNANSAL ORAN ANALİZİ: TÜRKİYE BANKACILIK SEKTÖRÜNDE BİR UYGULAMA 13

BANKACILKTA ÜRÜN VE HİZMET ÇEŞİTLİLİĞİNİN BÖLGESEL FARKLILIKLAR ÜZERİNDEN MEKÂNSAL EKONOMETRİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ 15

YEŞİL SİGORTACILIK UYGULAMALARI: TÜRKİYE ÜZERİNE GENEL BİR DEĞERLENDİRME 17

İNŞAAT SEKTÖRÜNDE FİNANSAL AÇINDAN BANKA BAĞIMLILIĞINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER . 19

TÜRKİYE'DE BANKACILIK SEKTÖRÜ VE ÜLKE RİSKİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ANALİZİ 21

MUHASEBE ÖĞRETİM ELEMANLARI İLE Z KUŞAĞI ÖĞRENENLER ARASINDAKİ BEKLENTİ BOŞLUĞUNU AZALTMADA SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR ARAÇ OLARAK TERS YÜZ EDİLMİŞ SINIF YÖNTEMİ 23

EKOLOJİK AYAK İZİ: İİBF ÖĞRENCİLERİNİN FARKINDALIĞI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA 25

İŞLETMELERİN FİNANSAL VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PERFORMANSLARININ KARŞILAŞTIRILMASI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA 27

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİ VE BANKALARIN KÂRLILIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİ: BİST SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA 29

KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK VE FİRMA YAŞI İLİŞKİSİ: BIST SİGORTA ŞİRKETLERİ ÜZERİNE AMPİRİK BİR ÇALIŞMA 31

GELENEKSEL MUHASEBEDEN DÖNGÜSEL MUHASEBE UYGULAMALARINA GEÇİŞ SÜRECİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME 33

ÖDÜLE DAYALI KİTLE FONLAMASININ ULUSLARARASI MUHASEBE STANDARTLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 35

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ KAPSAMINDA MUHASEBENİN GELİŞİMİNDE YAPAY ZEKA KULLANIMI 37

TÜRKİYE'DE GIDA BANKACILIĞI KAPSAMINDA FAALİYETLERİNİ YÜRÜTEN TEMEL İHTİYAÇ DERNEĞİ (TİDER)'NİN KURUMSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLARININ İNCELENMESİ 39

YAPAY ZEKÂNIN BANKACILIK VE FİNANS SEKTÖRÜ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNE YÖNELİK KAVRAMSAL BİR İNCELEME 41

BIST'TE İŞLEM GÖREN SİGORTA ŞİRKETLERİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK UYUM RAPORLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME 43

KARAR VERME SÜRECİNDE DÜRTME, RİSK ALGISI, AŞIRI GÜVEN EĞİLİMİ VE SÜRÜ PSİKOLOJİSİ ETKİLERİ: BİREYSEL EMEKLİLİK ÖZELİNDE BİR İNCELEME 45

FORECASTING CRUDE OIL PRICE BASED ON HESTON-NANDI-GARCH-ANN HYBRID MODEL 47

CARBON MARKET: RECENT AND FUTURE RESEARCH 48

AN ANALYSIS OF THE BIST SUSTAINABILITY INDEX FIRMS' FINANCIAL PERFORMANCE 49

A COMPREHENSIVE STUDY OF FINANCIAL REGULATORS MONITORING CHALLENGES IN THE USE OF REGTECH AND SUPTECH (META-SYNTHESIS APPROACH AND SHANNON ENTROPY) 50

TÜRKİYE'DE FİNANSAL GELİŞME VE EKONOMİK KARMAŞIKLIK İLİŞKİSİ 51

FİNANSAL KRİZ DÖNEMLERİNDE UYGULANACAK BİR VERGİ: SPAHN VERGİSİ 53

COCOSO YÖNTEMİ İLE MERKEZİYETSİZ BORSALARIN GENEL PERFORMANSLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ 55

BİREYSEL YATIRIMCILARIN DİNİ YÖNELİM VE FİNANSAL OKURYAZARLIK DÜZEYLERİ İLE DAVRANIŞSAL EĞİLİMLERİNİN KATILIM ENDEKSİ YATIRIMLARINA ETKİSİ 57

BIST SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİNDE 2020- 2021 DÖNEMİ İÇERİSİNDE YER ALAN ŞİRKETLERİN (BANKA) SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME 59

YEŞİL FİNANSMANIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAPSAMINDAKİ LİTERATÜR SONUÇLARI İLE TÜRKİYE'DEKİ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KONULU UYGULAMA SONUÇLARINA YÖNELİK TEORİK BİR İNCELEME 61

MALİYET YAPIŞKANLIĞI KAVRAMI: BORSA İSTANBUL 30 ENDEKSİNDE YER ALAN ŞİRKETLER ÜZERİNDE BİR UYGULAMA 63

ÇKKV YÖNTEMLERİYLE İSLAMİ BANKACILIK SEKTÖRÜNDE PERFORMANS ÖLÇÜMÜ: 2018-2022 DÖNEMİ D8 ÜLKELERİ ÖRNEĞİ 65

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ VE DÖNGÜSEL EKONOMİ: BIST BANKA SEKTÖRÜNDE BİR ARAŞTIRMA 67

İSLAMİ BANKA PERFORMANSLARININ SWARA – COPRAS METODU İLE İNCELENMESİ 69

KATILIM BANKACILIĞINDA FİNANSAL PERFORMANS: TÜRKİYE ÖRNEĞİ 71

ENERJİ SEKTÖRÜNÜN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PERFORMANSI ÜZERİNE ARAŞTIRMA 73

BIST MADENCİLİK SEKTÖRÜNDE FAALİYET GÖSTEREN ŞİRKETLERİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLARININ İÇERİK ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ 75

G7 ÜLKELERİNDE REKABETÇİ ENDÜSTRİYEL PERFORMANS ENDEKSİ, GSYH VE ÖZEL SEKTÖR BORÇLANMASININ İHRACAT ÜZERİNE ETKİLERİ: CS-ARDL 77

FİNANSAL OKURYAZARLIK VE İSLAMİ FİNANSAL OKURYAZARLIK: ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ 79

BİREYLERİN VE İŞLETMELERİN KRİPTO PARAYA KARŞI TUTUMLARI: KKTC ÖRNEĞİ 81

SİYASİ VE JEOPOLİTİK RİSKLERİN FİNANSAL PİYASALAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: ÖNEMLİ JEOPOLİTİK ÜLKELER ARASINDA BİR KARŞILAŞTIRMA 83

FİNANSAL EKOSİSTEMDE FARKLI BİR KARAKTER: SPOR KULÜPLERİ 85

TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜNDE VARLIK KALİTESİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİR BÜYÜME ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: ÇOKLU YAPISAL KIRILMA TESTLERİNDEN ELDE EDİLEN AMPİRİK BULGULAR 87

BANKACILIK SEKTÖRÜNDE ALTMAN Z-SKORU MODELİ İLE FİNANSAL DURUM ANALİZİ: BORSA İSTANBUL "BIST BANKA (XBANK)" ENDEKSİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA 89

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMASINI ETKİLEYEN DEĞİŞKENLER: BIST SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİNE TABİ ŞİRKETLERDE BİR ARAŞTIRMA 91

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ PERSPEKTİFİNDE DÖNGÜSEL EKONOMİ PERFORMANSI: BİST SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİNDE BİR UYGULAMA 93

TÜRKİYE' DE YEŞİL FİNANSTA GELİNEN SON NOKTA: TÜRKİYE YEŞİL FONU 95

ÖZEL SEKTÖR KREDİLERİNİN ÇEVRE KALİTESİNE ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ 97

FINANCIAL LITERACY'S IMPACT ON DECISION-MAKING PROCESS: AN EXPLORATORY STUDY IN ALGERIA 99

INNOVATİON İN FİNANCİAL SOLUTİONS FOR STARTUPS: CROWDFUNDİNG EXPERİENCES İN THE EMERGİNG MARKETS 100

COMMODİTY DEPENDENCE AND SOVEREİGN CDS: EVİDENCE FROM TURKEY 101

ÖRGÜTLERDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KÜLTÜRÜNÜN YAYILMASINDA İNSAN YÖNETİM SİSTEMİ: SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORU YAYINLAYAN BANKALARDA NİTEL BİR ANALİZ 102

KURUMSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÜZERİNDE CİNSİYET VE KÜLTÜREL ÇEŞİTLİLİĞİN ETKİSİ. 104

BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN DİJİTALLEŞMESİ: TÜRKİYE KATILIM BANKACILIĞI SEKTÖRÜ ÜZERİNE YANSIMALARI 106

DEVLET DESTEKLİ TARIM SİGORTALARININ PERFORMANSI: TÜRKİYE ÖRNEĞİ 108

TÜRKİYE'NİN SAĞLIKTA KALKINMA YOLCULUĞU: İBBS DÜZEY – 1 BÖLGELERİ ÜZERİNE BİR TOPSIS DEĞERLENDİRMESİ 110

KAHRAMANMARAŞ DEPREMİNİN BİST 100 ENDEKSİ ÜZERİNE ETKİSİ 112

YEŞİL BANKACILIK UYGULAMALARININ BANKA KÂRLILIĞINA ETKİSİ 114

RECOMMENDATIONS FOR GOOD PRACTICE ON ECOSYSTEM ACCOUNTING IMPLEMENTATIONS IN THE FINANCE INDUSTRY 116

ÇEVRESEL, SOSYAL VE YÖNETİŞİM (ESG) KRİTERLERİNİN VARLIK FİYATLANDIRMASINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ 117

EXAMINING THE IMPACT OF CORPORATE BRAND IDENTITY ON BRAND SATISFACTION AND PERFORMANCE WITH THE MEDIATING ROLE OF EMPLOYEE COMMITMENT: AN EMPRICAL STUDY OF PRIVATE BANKS IN IRAN 119

AAOIFI STANDARTLARI AÇISINDAN SİGORTA İŞİNİN ÖRGÜTLENME YAPISINDA YENİ YAKLAŞIMLAR

Prof. Dr. Necdet Şensoy
İstanbul Ticaret Üniversitesi
0000-0002-2045-0020, necdetsensoy@ticaret.edu.tr

Özet

Yaygın olan uygulamada tanımı gereği kâr amacı güden bir şirket, ekonomideki riskleri belirli primler karşılığında satın alarak, belirli bir süre içinde, belirli varlıklarda meydana gelen hasarları tazmin etme sorumluluğunu üstlenmektedir. Toplanan primler sigorta şirketinin geliri olmaktadır. Ancak riski olanların aralarında örgütlenerek bir kooperatif çatısı altında bu işi kotardıklarına da rastlanmaktadır. Dünya sigorta sektörünün içinde kooperatif sigortacılığın payının %25 ler seviyesinde olduğu görülmektedir. Son yıllarda tüm dünyada uygulama alanı bulan İslamî finans kapsamında İslami sigortacılık temelde riskin transferi yerine paylaşılması ilkesine dayanmaktadır. İslamî finans kuruluşlar için muhasebe, denetim, hukuk ve yönetişim standartları yapan AAOIFI (Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institutions – İslamî Finansal Kuruluşlar Muhasebe ve Denetim Örgütü) sigortacılık konusunda hukuk ve finansal muhasebe standartları yapmış ve bunları zaman zaman güncellemiştir. Riskin paylaşılması risk sahiplerinin ödeyecekleri katılma paylarıyla bir fon oluşturmasını gerektirmektedir. Yapılacak iki ana faaliyet vardır. Bunlardan biri fonun bir varlık yönetimi anlayışıyla yönetilmesi diğeri ise katılım paylarını toplanması ve hasarların ödenmesini içeren sigortacılık faaliyetidir. AAOIFI bir operatör şirketin bu faaliyetleri önerilen bazı sözleşmelere dayalı olarak yerine getirmesini öngören bir yapı kurgulamıştır. Operatör şirketle fon sahipleri arasında emek sermaye ortaklığı (mudarabe) sözleşmesine dayalı, vekalet sözleşmesine dayalı veya iki sözleşmeyi de içeren bir melez bir ilişki kurulabileceği öngörülmektedir. Katılımcıların fonu ile operatör şirketin varlık ve yükümlülüklerinin ayrılması en kritik konu olarak ele alınmış ve bu amaçla operatör şirketin finansal tablolarında yapması gereken açıklamalar belirlenmiştir. Ayrıca operatör şirkete ek özel finansal tablolar düzenleme zorunluluğu getirilmiştir. AAOIFI yayınladığı yeni standartlarla bu kurguya "Takafül Kurumu" adıyla yeni bir aktör tanımı eklemiştir. 01 Ocak 2025'ten itibaren geçerli olacak yeni standartlar daha önce geçerli olan sigorta işiyle ilgili iki Finansal Muhasebe Standardının yerine geçecektir. Yeni standartlar katılımcıların fonunu, "Katılımcıların Tekafül Fonu" ve "Katılımcıların Yatırım Fonu" olarak ikiye ayırarak tanımlamıştır. Operatör şirket ile bu iki fonun ayrı hesapsal kişiliklerinin bulunduğu özellikle vurgulanmıştır. Bu bildiride yeni AAOIFI standartlarıyla getirilen örgütlenme yapısı analiz edilecek ve şu anda geçerli olan standartların öngördüğü yapı ile karşılaştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sigorta, Risk, Kooperatif, Tekafül, Operatör Şirket

JEL Kodları: M40, M41.

NEW APPROACHES TO THE ORGANIZATION OF INSURANCE BUSINESS IN VIEW OF AAOIFI STANDARDS

Abstract

Mainstream insurance business is done by a business entity organized as a corporation (Joint Stock Co.) which is profit oriented by definition. Insurance co. collects premiums as income of the co., for giving assurance to the risk owners promising to compensate the damages in a future predetermined period. However also non profit cooperative societies organized to make insurance business are available, which policy holders are also owners of the entity. Islamic Insurance or Takaful requires to share the risk instead of transferring from risk owners to the insurance company.Accounting and Auditing Organiztion for Islamic Financial Institutions (AAOIFI) has envisaged the structure of the takaful business having a pool of assets accumulated by the participants supported by an operator company giving the underwriting and asset management services to the fund owners. The relationship between the fund owners and the company could be set on a mudarabah (capital plus labour partnership) contract, an agency contract or a hybrid one. The operator company is being a profit aimed business entity organized as a corporation.The critical issue is the segregation of assets and liabilities of the participants' funds from the assets, liabilities and equity of the operator company. For this purpose AAOIFI Financial Accounting Standards (FAS) proposes some special financial statements and disclosures to be reported by the operator company. Recently AAOIFI prescribed two new standards superseding the previous standards relevant to takaful business to be effective beginning on or after 01 January 2025. New standards bring a new actor called "Takaful Institution" which includes the takaful operator and the participants' funds. Also participants' fund is divided into two parts as "Participants' Takaful Fund -PTF" and "Participants' Investment Fund – PIF". Segregation is emphasized by FAS 43 which is one of two new standards as; takaful operator, PTF and PIF are distinct reporting entities, although in most cases, the PTF and /or PIF are virtual entities. We should understand virtual entity as an accounting entitiy.In this paper, the new structure prescribed by the new standards will be analysed and will be compared by the present structure.

Keywords: Cooperative insurance, Risk sharing, Operator Company, Islamic Insurance, Takaful

JEL Codes: M40, M41.

SUSTAINABLE FINANCING PRACTICES: EVIDENCE FROM THE GREEN BANKS IN TURKIYE

Dr. Öğr. Ü. Zeynep YAROĞLU
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
0000-0003-3713-9092, zeynep.yaroglu@hbv.edu.tr
Prof. Dr. Ganite KURT
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
0000-0001-6438-2501, ganite.kurt@hbv.edu.tr

Abstract

Current economic system operates on a linear take- make- waste model that relies on resource extraction and depletes natural capital. This approach markedly worsen the global issues of climate change, loss of biodiversity, and pollution. It is also projected that resource utilisation will double by 2050 under these circumstances. Thus, the transition to a circular economy is crucial in achieving the UN Sustainable Development Goals (SDGs) and the Paris Climate Agreement. By adopting circular principles, businesses can generate value for their stakeholders and contribute to the global commitment to accomplish the UN SDGs and the objectives of the Paris Climate Agreement. (the UN EPFI, web: https://www.unepfi.org/industries/banking/guidance-on-resource-efficiency-and-circular-economy-target-setting-version-2/)

In parallel to these developments, Republic of Turkiye Ministry of Trade revealed a comprehensive plan (Sustainable Finance Framework) in 2021 to conform with the European Green Deal standards. The action plan comprises 32 objectives and 81 actions across nine categories to drive Turkey's transition to a more environmentally friendly and sustainable economy. Green financing is one of the nine categories included in Action Plan. (https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2021/11/Republic-of-Turkey-Sustainable-Finance-Framework.pdf, p.4) The Framework regulates that the Sustainable Financing Instruments will fund Eligible Green and/or Social Projects that conform to the sustainable finance principles released by International Capital Market Association (ICMA) and Loan Market Association (LMA). (https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2021/11/Republic-of-Turkey-Sustainable-Finance-Framework.pdf, p.11)

A successful transition from current economic system to a circular economy requires the contribution of all stakeholders. Since financing the transition is one of the most crucial issues, banking industry, as one of the stakeholders, plays a vital role. Providing sustainable options by banks, such as issuing green bonds and lending green loans, supports the transition of businesses to a circular economy. Therefore, this study aims to investigate the green financing options offered by green banks to their commercial clients in Turkiye. The scope of the study consists of the data on sustainable financing instruments of banks listed in Borsa Istanbul Sustainability Index for the year of 2022. Data is gathered from the sustainability reports and/or the integrated reports of the green banks. The content analysis method, a qualitative research technique, is employed in this study.

The expected outcomes are anticipated to be restricted due to the limited availability of environmental and social information presented in integrated annual reports and/or sustainability reports. Future research may compare the sustainable financing instruments of green banks with the financing instruments offered by the three banks not included in the Index.

Keywords: Green Banks, Green Loan, Green Bond, Sustainable Finance, Sustainable Banking.

JEL Codes: Q56, G21.

INVESTIGATING THE EFFECTIVENESS OF REGULATORY TECHNOLOGY MECHANISMS (REGTECH) IN PREVENTING MONEY LAUNDERING IN THE BANKING SYSTEM

Mohammadreza Fakhim Sorkhabi
University of Tabriz
mhmdrezafakhim@gmail.com
Assist. Prof. Sajad Nagdi
University of Tabriz
s.nagdi@tabrizu.ac.ir
Assoc. Prof. Alireza Fazlzadeh
University of Tabriz
fazlzadeh@tabrizu.ac.ir
Assist. Prof. Vahid Ahmadian
University of Tabriz
va.ahmadian@gmail.com
Assist. Prof. Davood Ahmadian
University of Tabriz
da.ahmadian@gmail.com

Nowdays, one of the most important problems facing the banking system is money laundering. Money laundering actually means turning the profit from crime and corruption into seemingly legitimate assets. Regulatory technology is one of the modern and advanced ways to deal with money laundering in today's digital world. Regtech is a technology or software that has helped companies find out the laws and requirements in time and act on them so that they can apply risk reduction management protocols at the right time. Reg Tech's legislative technology measures the discrepancies of each company by examining the laws and performs their workflow by replacing the automation of companies with modern technology such as artificial intelligence or blockchain. The aim of the current research is to investigate the impact of adopting regulatory technology (RegTech) innovations on the effectiveness of money laundering prevention in banking systems. For this purpose, by considering regulatory technology mechanisms in three major categories contains: KYC(Know Your Customer), TM(Transaction Monitoring) and CT(Cost and Time saving), the effectiveness of these mechanisms in preventing money laundering is studied. This research is based on practical purpose and in terms of data collection and analysis, it is survey research. For this purpose, while examining global experiences and scientific resources related to the subject, a number of experts in the field of technology have also been interviewed. The studied samples were selected with a purposeful approach and with the snowball sampling method to collect data from semi-structured interviews and it continued until the theoretical saturation of the interviews was not confirmed for the researcher. The findings of this research show that regulatory technology mechanisms enable financial institutions and banks not only to simplify their reports but also to better monitor their data. Finally, from the findings of this research, it can be concluded that banking systems can greatly reduce the risks and damages caused by money laundering by using regulatory technology and create a transparent and safe banking system.

JEL Codes: K220, G000, K290.

UFRS 16'NIN İLK UYGULAMASINDA KİRACI AÇISINDAN BAZI GÖZLEMLER: AVRUPA BANKALARI ÖRNEĞİ

Can Öztürk
Çankaya Üniversitesi
0000-0003-1587-4707, cozturk@cankaya.edu.tr

Özet

Bu çalışma, Avrupa'da faaliyet gösteren ve finansal tablolarını Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) ile uyumlu olarak hazırlayan bankaların UFRS 16 Kiralamalar standardının ilk uygulamasına ilişkin olarak kiracı bankalar açısından bazı gözlemlere odaklanmıştır. Bu gözlemler, kiracının ilk uygulamaya geçişine, finansal durum tablosundaki sunumuna ve dipnot açıklamalarına ilişkindir. Araştırmanın örneklemi S&P Global'in 2022 yılı sonu itibariyle aktif büyüklüğü bakımından Avrupa'nın en büyük elli bankası 2023 yılı listesindeki Avrupa bankalarından oluşturulmuştur. UFRS 16'nın yıllık olarak ilk uygulama tarihi 31.12.2019 ve sonrasıdır. Erken uygulamaya izin verilmiştir. Erken uygulama yapmadıkları sürece çalışmadaki bankaların 31.12.2019 tarihi ve sonrasında yayınladıkları yıllık finansal tablolarına içerik ve frekans dağılımları analizi yapılarak bulgular elde edilmiştir. Bu çalışmada genel şu bulgulara erişilmiştir: Bankaların tamamı UFRS 16'yı önceki raporlama dönemlerinin her birine geriye dönük olarak uygulayarak değil finansal tablolara alınan ilk uygulamanın kümülatif etkisini dikkate alarak benimsemiştir. Bu nedenle, önceki yılı UFRS 16 uygulanmış gibi karşılaştırmalı olarak düzelten bir banka yoktur. Bankaların birinci derecedeki borçları müşterilerinden ve diğer bankalardan topladıkları mevduatlar olduğundan kiralama işlemlerinden kaynaklanan borçlar toplam borçlar içerisinde küçük bir tutarı oluşturmaktadır. Dolayısıyla, kullanım hakkı varlıkları ve borçları ayrı hesaplarda değil daha çok ilgili varlık ve borç hesaplarının içerisinde raporlanmıştır. Kiracı bankalar, zorunlu dipnot açıklamalarını önemli ölçüde yerine getirmektedir.

Anahtar Kelimeler: UFRS 16, İlk Uygulama, Sunum, Dipnotlar, Bankacılık, Avrupa.

JEL Kodları: M41, G21.

SOME OBSERVATIONS ON THE FIRST-TIME ADOPTION OF IFRS 16 IN TERMS OF LESSEE BANKS: THE CASE OF EUROPEAN BANKS

Abstract

This research focuses on some observations for lessee banks regarding the first implementation of the IFRS 16 Leases standard by banks operating in Europe and preparing their financial statements in accordance with International Financial Reporting Standards (IFRS). These observations relate to the lessee's initial implementation, presentation in the statement of financial position and disclosures. The sample of the research includes the European banks that are included in S&P Global's 2023 list of the Europe's fifty largest banks in terms of asset size as of the end of 2022. The first annual implementation date of IFRS 16 is on December 31.2019 or after. Early adoption was allowed. This research was carried out by making a content and frequency distribution analysis using the first annual financial statements of banks dated on December 31, 2019, or after unless the bank early adopted the standard. This paper determines the following findings: All banks adopted IFRS 16 on as modified retrospetive basis rather than full retropective basis. Therefore, there is no bank that adjusts financial statements of the prior year as if IFRS 16 had been adopted on a comparative basis. Since banks' primary debts are the deposits, they collect from their customers and other banks, debts arising from leases constitute a small amount in total liabilities. Therefore, right-of-use assets and liabilities are usually not reported in separate accounts but rather within the relevant asset and liability accounts. Lessee banks usually comply with required disclosures.

Keywords: IFRS 16, First-time Adoption, Presentation, Disclosures, Banking, Europe.

JEL Codes: M41, G21.

FİNANSAL ESNEKLİĞİN BELİRLEYİCİLERİ: KOBİ SANAYİ ENDEKSİ'NDE YER ALAN FİRMALARA YÖNELİK BİR UYGULAMA

Arş. Gör. Aslıhan YETİM
Atatürk Üniversitesi
0000-0003-0996-0035, aslihan.yetim@atauni.edu.tr
Prof. Dr. Bener GÜNGÖR
Atatürk Üniversitesi
0000-0002-0523-3810, bgungor@atauni.edu.tr

Özet

Dünya üzerinde yaşanan ekonomik gelişmeler işletmeleri birçok yönden etkilemektedir. Literatürde yer alan çalışmalarda finansal esnekliğin ülkelerin ekonomik koşullarına özgü olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada da Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik şartların ve belirlemiş olduğu makroekonomik politikaların firmaların finansal esnekliğine nasıl bir etki yapacağı araştırılmak istenmiştir. İşletmelerin değişen koşullara bağlı olarak hayatta kalabilmek için esnekliklerini korulamaları gerekmektedir. Dış finansman kaynaklarının finansal krizler nedeniyle daha maliyetli hale gelmesi iflas riskini artırmakta ve yeterli finansal esnekliğin önemini ortaya koymaktadır. Finansal esnekliğe sahip işletmeler bu krizleri fırsata çevirme avantajını yakalayabilmektedirler. Finansal esneklik işletmelerin değerini maksizime edecek şekilde nakit akımlarının zaman ve miktarını belirleyebilme yeteneği ve yatırım fırsatlarını beklenmeyen değişimlere uygun şekilde değerlendirebilmesidir. Finansal esneklikte kredi kalitesinden ödün vermeden işletmenin yükümlülüklerini karşılayabilmesi ve değişim baskısını yönetebilmesi oldukça önemlidir. İşletmeler bu sayede yeni fırsatları değerlendirebilmekte ve olumsuz koşullara hazırlıklı olabilmektedir. Finansal esneklik sayesinde işletmeler yatırımların fonlanabilmesi için yeterli fon kaynaklarına düşük maliyetle ulaşabilmektedir. Finansal esneklik bir risk yönetim stratejisi olarak değerlendirilebilmektedir. Enflasyon oranlarının yükselmesi, döviz kurlarında yaşanan artışlar, vergi oranlarının artırılmış olması, politika faizi ve ticari kredilere uygulanan faizler gibi belirli makroekonomik değişkenler işletmelerin finansal esneklik değerlerini etkileyebilmektedir. İşletmelerin kurumsal performansları ve piyasa değerleri de finansal esneklik değerlerine etki edebilmektedir. Teorik olarak işletmelerde yüksek nakit bulundurma ve kârlılık arasında ters bir ilişki söz konusudur. İşletmeler likidite seviyesini yüksek tuttuğunda veya dönen varlıklara yatırım yaptığında kârlılık azalabilmektedir. İşletme nakit seviyesini azaltıp duran varlıklara yatırım yaptığında ise kârlılık artmaktadır. Finansal esneklik, finansal sıkıntı maliyetlerini azaltarak ve düşük maliyetle fon tedariki sağlayarak kârlı yatırım fırsatlarını değerlendirebilme olanağı tanımakta böylelikle işletme değerini pozitif yönde etkilemektedir. Dolayısıyla işletme değeri ile finansal esneklik değeri arasında da bir ilişki söz konusu olmaktadır. Çalışmada Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren işletmelerin 10 yıllık verileri ile çalışılmıştır. Türkiye ekonomisinin %99'unu oluşturan KOBİ'lerden KOBİ Sanayi Endeksi'nde yer alan firmalar incelenmiştir. Çalışmada yöntem olarak panel veri analizi yöntemleri kullanılmıştır. Ulusal literatürde genel itibari ile finansal esneklik ile igili çalışmalarda sermaye yapısı kararları, firma değeri, finansal performans, yatırım ve kâr dağıtım politikaları, yatırım ve sermaye harcamaları ile ilişkileri gibi konular üzerine odaklanıldığı tespit edilmiştir. Bu çalışmada ise literatür dikkate alınarak finansal esnekliğin finansal performans, firma değeri ile ilişkilerinin yanı sıra makroekonomik göstergeler de dahil edilerek literatüre katkıda bulunulacaktır. Çalışmada bağımlı değişken olarak finansal esneklik göstergeleri belirlenmiştir. Bağımsız değişkenler ise finansal performans değerleri, piyasa değeri ve makroekonomik göstergelerdir. Finansal performans göstergeleri; kârlılık, likidite, büyüme ve faaliyet oranları, makroekonomik göstergeler ise; GSYİH, enflasyon oranları, sanayi üretim endeksi, faiz oranlarıdır. Çalışmanın sonucunda çalışmaya dahil edilen değişkenler ile finansal esneklik arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Sonuçlar ile birlikte firmalara politika önerilerinde bulunulması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Esneklik, Finansal Performans, Panel Veri Analizi.

JEL Kodları: G32, E44, G23.

DETERMINANTS OF FINANCIAL FLEXIBILITY: AN APPLICATION FOR COMPANIES IN THE SME INDUSTRY INDEX

Abstract

Economic developments around the world affect businesses in many ways. Studies in the literature have concluded that financial flexibility is specific to the economic conditions of countries. In this study, it was aimed to investigate how the economic conditions of Turkey and the macroeconomic policies it has determined will affect the financial flexibility of companies. Businesses need to maintain their flexibility in order to survive depending on changing conditions. The fact that external financing sources become more costly due to financial crises increases the risk of bankruptcy and reveals the importance of adequate financial flexibility. Businesses with financial flexibility can take advantage of turning these crises into opportunities. Financial flexibility is the ability of businesses to determine the time and amount of cash flows to maximize their value and to evaluate investment opportunities in accordance with unexpected changes. In financial flexibility, it is very important for the business to be able to meet its obligations and manage the pressure of change without compromising credit quality. In this way, businesses can take advantage of new opportunities and be prepared for adverse conditions. Thanks to financial flexibility, businesses can access sufficient funding sources at low cost to fund investments. Financial flexibility can be considered a risk management strategy. Certain macroeconomic variables, such as increases in inflation rates, increases in exchange rates, increased tax rates, policy interest rates and interests applied to commercial loans, can affect the financial flexibility values of businesses. Corporate performances and market values of businesses can also affect financial flexibility values. Theoretically, there is an inverse relationship between high cash holdings and profitability in businesses. Profitability may decrease when businesses keep the liquidity level high or invest in current assets. When the business reduces its cash level and invests in fixed assets, profitability increases. Financial flexibility provides the opportunity to evaluate profitable investment opportunities by reducing financial distress costs and providing funds at low costs, thus positively affecting business value. Therefore, there is a relationship between business value and financial flexibility value. In the study, 10-year data of companies operating in Borsa Istanbul was studied. Companies included in the SME Industry Index, which constitute 99% of the Turkish economy, were examined. Panel data analysis methods were used as the method in the study. It has been determined that studies on financial flexibility in the national literature generally focus on issues such as capital structure decisions, firm value, financial performance, investment and profit distribution policies, and their relationship with investment and capital expenditures. In this study, taking into account the literature, we will contribute to the literature by including macroeconomic indicators as well as the relationships of financial flexibility with financial performance and firm value. Financial flexibility indicators were determined as the dependent variable in the study. Independent variables are financial performance values, market value and macroeconomic indicators. Financial performance indicators; profitability, liquidity, growth and activity rates, macroeconomic indicators; GDP, inflation rates, industrial production index, interest rates. As a result of the study, it was determined that there was a significant relationship between the variables included in the study and financial flexibility. It is aimed to make policy recommendations to companies with the results.

Keywords: Financial Flexibility, Financial Performance, Panel Data Analysis.

JEL Codes: G32, E44, G23.

KURUMSAL RAPORLARIN HİSSE SENEDİ FİYATLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN OLAY ÇALIŞMASI YÖNTEMİ İLE ANALİZİ: BORSA İSTANBUL UYGULAMASI

Cihan Yılmaz
Ardahan Üniversitesi
0000-0001-8620-4888, cihanyilmaz@ardahan.edu.tr
Emine Serap Kurt
Trakya Üniversitesi
0000-0003-2192-0669, serapkurt@trakya.edu.tr
Hakan Cavlak
Ardahan Üniversitesi
0000-0002-5891-7722, hakancavlak@ardahan.edu.tr

Özet

Finans literatüründeki Etkin Piyasa Hipotezi'nin (EPH'nin) varsayımlarının aksine; piyasa katılımcıları bilgiye tam olarak ve maliyetsiz biçimde ulaşamamaktadırlar. Piyasalarda bilgi tam olmadığı ve ulaşılması bir maliyet gerektirdiği için, taraflar arasında bilginin dağılımı eşit olmamakta ve bilgi açısından avantajlı olanlar, avantajlarını kullanarak piyasanın üzerinde bir getiri elde etme imkânına sahip olabilmektedirler. Hisse senetlerinin geriye dönük fiyat hareketlerinden (zayıf formda etkin), şirketlerin yapmış oldukları duyurulardan (yarı-güçlü formda etkin) ve içeriden öğrenilen özel bilgilerden (güçlü formda etkin) hareketle hisse senedi fiyatlarının kısmen de olsa tahmin edilebilir olması ve ortalama üstü kazanç elde edilebiliyor olması, EPH'nin geçerliliğini tartışmaya açan ana etkenlerdendir.

Bu çalışmada, işletmelerin paydaşları ile önemli bir iletişim aracı olarak ifade edilen kurumsal raporların işletmenin ana paydaşlarından olan yatırımcıların davranışları üzerinde nasıl bir etki gösterdiği ve EPH'nin yarı-güçlü formu Borsa İstanbul özelinde Olay Çalışması Yöntemi kullanılarak test edilmektedir. Kurumsal raporlar olarak BİST 50 (XU050) endeksinde yer alan şirketlerin 2023 yılında Kamuyu Aydınlatma Platformu (KAP) aracılığıyla sundukları 2022 yılına ait Bağımsız Denetim Raporları ile Faaliyet Raporları temel alınmıştır. Çalışmada şirketlerin sundukları bu raporların analize dahil edilmesinin nedeni, ilgili raporların şirketler tarafından zorunlu olarak sunulması ve bir raporun (Bağımsız Denetim Raporu) ağırlıklı olarak finansal bilgi içerirken diğer raporun (Faaliyet Raporu) ise ağırlıklı olarak finansal olmayan bilgi içermesidir. Böylece çalışma hem kurumsal raporların hisse senedi fiyatlarına etkisinin olup olmadığını hem de finansal ve/veya finansal olmayan bilginin yatırım kararları açısından önemini ortaya koymaktadır. Söz konusu raporların KAP'ta açıklanma tarihleri esas alınarak şirketlerin hisse senedi fiyatlarında meydana gelen değişimler ile elde edilmesi muhtemel anormal getiriler (ARs), ortalama anormal getiriler (AARs), kümülatif anormal getiriler (CARs) ve ortalama kümülatif anormal getiriler (ACARs) analiz edilmiştir. Olay penceresi olarak (-20, 0, +20) seçilmiştir. Belirtilen olay penceresi aralığında ilgili raporların hemen öncesinde, ilan edildiği gün ve hemen sonrasındaki anormal getiriler hesaplanarak raporların hisse senedi fiyatına olan etkisi tespit edilmiştir. Analiz sonucunda mevcut literatür ile benzer şekilde yatırımcıların yatırım kararlarında temel aldığı çeşitli finansal bilgiler ve makro ekonomik gösterlerin yanı sıra şirketlere yönelik haberleri ve kurumsal raporlardaki bilgileri de dikkate almaları gerektiği bulgusuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal Raporlar, Davranışsal Finans, Yatırımcı Davranışı, Borsa İstanbul, Olay Çalışması.

JEL Kodları: G40, M49.

ANALYSING THE EFFECT OF CORPORATE REPORTS ON STOCK PRICES WITH EVENT STUDY METHOD: BORSA ISTANBUL APPLICATION

Abstract

Contrary to the Efficient Market Hypothesis (EMH) assumptions in finance literature, market participants lack full and costless access to information. As information in markets is incomplete and necessitates a cost to access, information distribution among parties is unequal. Those possessing an information advantage can potentially earn a return higher than the market by utilizing their advantages. The validity of EMH is under scrutiny due to the three main factors that partially predict stock prices: retrospective price movements of stocks (weakly efficient), announcements produced by companies (semi-strongly efficient) and private insider information (strongly efficient). Moreover, the possibility of achieving above-average earnings must also be considered.

The study examines the effect of corporate reports, which serve as a vital means of communication between enterprises and stakeholders, on the behaviour of investors, who are key stakeholders, as well as the semi-strong form of the EMH. The Event Study Method is used to carry out the investigation in Borsa Istanbul. As the basis for this study, we used the Independent Audit Reports and Annual Reports submitted through the Public Disclosure Platform (PDP) in 2023 by the companies included in the BIST 50 (XU050) index. These reports provide valuable insight into the corporate performance of the companies analyzed. The rationale for incorporating these reports in the analysis is that they are obligatory filings by companies. One report (Independent Audit Report) primarily comprises financial information, while the other (Annual Report) primarily contains non-financial information. Hence, the research examines whether corporate reports affect stock prices and the significance of financial and non-financial information in investment decisions. The analysis examines the expected abnormal returns (ARs), average abnormal returns (AARs), cumulative abnormal returns (CARs), and average cumulative abnormal returns (ACARs) resulting from fluctuations in stock prices of companies upon the disclosure dates of PDP reports. An event window of (-20, 0, +20) was chosen for evaluation. The determination of the reports' impact on the stock price involved calculating the abnormal returns immediately before and after the relevant reports within the defined event window interval. Based on the analysis comparable to the existing scholarship, the findings reveal that investors ought to consider company news, data from corporate reports, financial information, and macroeconomic indicators when making investment decisions.

Keywords: Corporate Reports, Behavioral Finance, Investor Behavior, Borsa İstanbul, Event Study.

JEL Codes: G40, M49.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİNDE YER ALAN İŞLETMELERİN BORÇ YAPILARININ FİNANSAL BAŞARISIZLIK RİSKİNE ETKİLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Selçuk TAZEGÜL

0000-0001-9455-006X, selcuktazegul@gmail.com

Özet

Kredi kuruluşları, yatırımcılar ve denetçiler başta olmak üzere birçok paydaşa faydalı bilgiler sağlayan finansal başarısızlığı ölçen çeşitli modeller bulunmaktadır. Bu çalışmada kullanılan Altman (1983) tarafından geliştirilen Altman Z Skoru da bu amaca hizmet etmektedir. Böylece mali tablolar aracılığıyla finansal açıdan işletmelerin sağlıklı olup olmadıkları değerlendirilmektedir. Bu kapsamda finansal başarısızlıklar ve riskleri değerlendirmek amacıyla bu çalışmada Borsa İstanbul sürdürülebilirlik endeksinde faaliyet gösteren işletmelerin, finansal başarısızlık riskleri tespit edilerek, borç yapısına ilişkin finansal kaldıraç oranlarının bu finansal başarısızlık risklerine etkileri incelenmiştir. Finansal kaldıraç oranları için toplam borçlar, mali borçlar, kısa vadeli borçlar ve uzun vadeli borçlar için ayrı ayrı dikkate alınmıştır. Ayrıca çalışmada işletme büyüklüğü, likidite ve faaliyet döngüsünün de etkileri değerlendirilmiştir. Çalışmada panel veri analizi kullanılmış ve endekste yer alan imalat sektörü firmalarının 2014 ile 2022 yılları arasındaki çeyrek dönem verileri kullanılmıştır. Böylece verileri süreklilik gösteren 23 işletmeye ait 828 çeyrek dönem verisi analiz edilmiştir. Çalışma sonuçları işletmelerin borç yapılarının finansal başarısızlık risklerine önemli etkileri olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik Endeksi, Finansal Başarısızlık, Borç Yapısı.

Jel Kodları: G32, G33, Q56, E44.

IMPACT OF THE DEBT STRUCTURE OF COMPANIES INCLUDED IN THE SUSTAINABILITY INDEX ON FINANCIAL DISTRESS RISK

Abstract

Various models for measuring financial distress provide useful information to credit institutions, investors, auditors and various stakeholders. The Altman Z Score, developed by Altman (1983) and employed in this study, also serves this purpose. Thus, financial statements are used to measure the financial health of companies. In this context, in order to evaluate financial distress and risks, this study examines the financial distress risks of companies included in the Borsa Istanbul Sustainability Index and the effects of financial leverage ratios related to debt structure. Total debt, financial debt, short-term debt and long-term debt are considered individually for financial leverage ratios. In addition, the effects of firm size, liquidity and operating cycle are evaluated in the study. The study employs panel data analysis, using quarterly data for manufacturing companies included in the index for the period 2014-2022. Thus, 828 quarterly data points of 23 continuously listed companies are examined. The results of the study show that the debt structure of companies has a significant impact on the risk of financial failure.

Keywords: Sustainability Index, Financial Distress, Debt Structure.

JEL Codes: G32, G33, Q56, E44.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE DÖNGÜSEL EKONOMİNİN FİNANSAL ORAN ANALİZİ: TÜRKİYE BANKACILIK SEKTÖRÜNDE BİR UYGULAMA

Doç. Dr. Fırat ALTINKAYNAK
Atatürk Üniversitesi
0000-0003-0960-2254, afirat@atauni.edu.tr
Dr. Öğr. Üyesi Serpil SUMER ADİN
Atatürk Üniversitesi
0000-0001-8452-0393, serpil.sumer@atauni.edu.tr
Esma ÖNAL
Atatürk Üniversitesi
Yüksek Lisans Öğrencisi
esma.onal22@ogr.atauni.edu.tr

Özet

"Sürdürülebilirlik" kavramı, gelecek nesiller için yaşanabilir çevre ile sosyo-ekonomik yapının birbirleriyle olan etkileşimini ifade etmektedir. Bu bağlamda sürdürülebilirlik yatırımları ile de yaşanabilir çevrenin doğru orantılı şekilde hareket ettiği bilinmektedir. Bu gerçekten doğan çalışmanın amacı, Türkiye bankacılık sektöründe, döngüsel ekonomi ile sürdürülebilirliğe yapılan yatırımları oransal bağlamda analiz etmektir. Veri analizi yöntemi kullanılarak, KAP (Kamuyu Aydınlatma Platformu) tan alınan 5 ayrı ticari bankanın, 2021 ve 2022 yıllarında hem sürdürülebilirlik borçlanmaları hem de döngüsel ekonomiye yapmış oldukları yatırımlar analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda gelinen noktada ise döngüsel ekonomi adına verilen kredilerin, toplam kredilerde payı, 5 (beş) bankadan dördünde %0 ile %1 arasında seyrederken; bu oran Garanti BBVA A.Ş. de % 25 civarında bir seyir izlemektedir. Sürdürülebilirlik adına bankaların çıkarmış olduğu borçlanma senetlerinde yeşil ve mavi tahvil oranlarının, bankaların toplam yükümlülükleri içindeki payı ise ortalama %^{00} (onbinde) 5 seyrindedir. Bu analiz sonuçlarından hareketle Türkiye' deki finansör kuruluşların döngüsel ekonomi ve sürdürülebilirlik bağlamında, gelişmiş dünya ülkelerinin yer aldığı Avrupa ve Amerika kıtasındaki ülkelere nazaran, yaklaşık 10 kat geride olduğu tespit edilmiştir. Ulaşılan bu sonuçlar neticesinde, dünya ortalamasını yakalamak adına, Türkiye' de sürdürülebilirlik eğitimlerinin ve döngüsel ekonomi yatırımlarının devlet teşvikleriyle daha fazla desteklenerek arttırılması, bu çalışma kapsamında önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Döngüsel Ekonomi, Bankacılık Sektörü.

JEL Kodları: Q56, E51.

FINANCIAL RATIO OF SUSTAINABILITY AND CIRCULAR ECONOMY: AN EXAMPLE ON BANKING SECTOR OF TURKIYE

Abstract

The concept of "sustainability" refers to the interaction between the livable environment and the socio-economic structure for future generations. It is known that sustainability investments move in direct proportion to the livable environment in this context. The aim of the study arising from this fact is to make financial ratio analysıs the investments which was made in circular economy and sustainability on banking sector of Turkiye. They were analyzed that investments of sustainability and circular economy by using the data analysis method on 5 different commercial banks received from KAP (Public Disclosure Platform) for 2021 and 2022. The result of the study which is reached at the point is while the share of loans given in the name of circular economy in total loans is between 0% and 1% in four out of 5 (five) banks; this rate follows a trend around 25% in Garanti BBVA AŞ. The share of green and blue bond in the debt securities which were issued in the name of sustainability by banks is around %00 (5 in ten thousand) in the total debts of banks. It has been determined that the financial institutions are located in backward approximately 10 times in Turkey the developed world countries which was located in Europe and the Americas in the context of circular economy and sustainability based on the results of this analysis. It is recommended that has to increase sustainability training and circular economy investments by further supporting them with government incentives in order to attain with the world average in Turkiye within the scope of this study.

K**eywords:** Sustainability, Circular Economy, Banking Sector.

JEL Codes: Q56, E51.

BANKACILKTA ÜRÜN VE HİZMET ÇEŞİTLİLİĞİNİN BÖLGESEL FARKLILIKLAR ÜZERİNDEN MEKÂNSAL EKONOMETRİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğr. Gör. Dr. Mehmet Serkan ÇALI
Artvin Çoruh Üniversitesi
0000-0001-8053-7542, mscali@artvin.edu.tr
Dr. Öğr. Üyesi Salih AYDIN
Artvin Çoruh Üniversitesi
0000-0002-3817-1169, salihaydin@artvin.edu.tr

Özet

Finansal sektördeki dinamik değişimler, geleneksel bankacılık yöntemlerini alternatif dağıtım kanallarıyla bütünleştirmeyi gerektirmektedir. Geleneksel bankacılık işlemleri, şubeler aracılığıyla yürütülürken, dijitalleşme beraberinde ATM'ler, mobil bankacılık uygulamaları, internet bankacılığı, POS cihazı gibi alternatif kanalları artırmıştır. Bu değişim, bankaların finansal performansları üzerinde etki gösterebilir. Alternatif dağıtım kanallarının artan tercihi, bankaların işletme maliyetlerini azaltma, müşteri erişimini genişletme ve rekabet avantajı sağlama potansiyeline sahiptir. Bu kanalların genişlemesiyle birlikte, bankaların gelir yapıları ve karlılık durumları önemli ölçüde değişebilmektedir. Bununla birlikte, geleneksel şubelerin hala taşıdığı önem devam etmektedir. Müşteri talepleri ve tercihleri göz önüne alındığında, bankaların farklı dağıtım kanallarını dengeli bir biçimde yönetmeleri gerekmektedir. Bu denge, finansal performansın sürdürülebilirliği açısından hayati bir öneme sahiptir. Ürün çeşitliliği, bankaların sundukları finansal ürünlerin genişlik ve çeşitlilik bakımından zengin oluşunu ifade etmektedir. Yatırım araçları, kredi seçenekleri, sigorta hizmetleri ve mevduat ürünleri gibi farklı alanlarda geniş bir yelpazeye sahip olmak, bankaların rekabet avantajını artırabilir ve müşteri tabanlarını genişletebilir. Bankaların finansal performanslarını değerlendirirken, ürün çeşitliliğinin etkileri üzerinde durulmaktadır. Gelir artışı, karlılık oranları, risk yönetimi ve pazar payı gibi faktörler, finansal performansın belirlenmesinde kilit rol oynamaktadır. Farklı ürün yelpazesi sunan bankalar, çeşitli müşteri kesimlerine ulaşma ve farklı finansal ihtiyaçları karşılama konusunda avantaj elde edebilirler. Ancak, bu çeşitliliğin dengeli bir biçimde yönetilmesi ve dikkatlice portföy oluşturulması, bankaların sürdürülebilirliklerini ve finansal performanslarını etkileyebilir. Bankaların, stratejik bir biçimde ürün çeşitliliğini yönetmeleri ve müşteri odaklı çözümler sunmaları, finansal başarılarını doğrudan etkileyebilir. Bankacılık sektöründe, finansal performans ile ürün çeşitliliği arasındaki bağlantı bölgesel dinamiklerden etkilenebilir. Bu çalışma, farklı bölgelerde faaliyet gösteren bankaların ürün çeşitliliği ve finansal performanslarını karşılaştırarak, bu ilişkinin bölgesel faktörlerle nasıl etkilendiğini incelemeyi amaçlamaktadır. Ekonomik şartlar, demografik yapı, rekabet düzeyi ve tüketicinin tercihleri gibi faktörler, bankaların sundukları ürün çeşitliliğini ve bu çeşitliliğin finansal performans üzerindeki etkilerini belirlemede etkili olabilir. Bazı bölgelerde belirli ürünlerin daha çok talep görmesi veya belirli finansal hizmetlerin daha yaygın olması, bankaların o bölgelerdeki ürün çeşitliliğini şekillendirebilir. Bu durum, finansal performans üzerinde bölgesel farklılıkların etkisini artırabilir. Bölgesel farklılıkların ürün çeşitliliği ve finansal performans üzerindeki etkilerinin anlaşılması, bankaların stratejik planlamalarını bölgeye özgü olarak yapmalarına olanak tanır. Örneğin, belirli bir bölgede odaklanmış bir ürün çeşitliliği stratejisi, o bölgedeki rekabet avantajını artırabilir. Sonuç olarak, bankacılık sektöründe finansal performans ile ürün çeşitliliği arasındaki ilişkiyi anlamada bölgesel farklılıkların göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bu farklılıklar, bankaların pazarlama stratejilerini ve ürün portföylerini belirlemede kritik bir rol oynayabilir. Bu çalışmada mekânsal ekonometrik yöntemler aracılığıyla çeşitli araştırmalar yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bankacılık, Mekânsal Ekonometri, Ürün ve Hizmet Çeşitliliği.

JEL Kodları: C33, G20, G21.

EVALUATING REGIONAL DISPARITIES IN PRODUCT AND SERVICE DIVERSITY IN BANKING THROUGH SPATIAL ECONOMETRICS

Abstract

The dynamic changes within the financial sector necessitate the amalgamation of traditional banking methodologies with alternative distribution channels. While conventional banking operations were traditionally conducted through branches, the advent of digitalization has introduced alternative channels such as ATMs, mobile banking applications, internet banking, and POS devices. This shift could potentially impact the financial performance of banks. The increasing preference for alternative distribution channels holds the potential for banks to reduce operational costs, expand customer reach, and gain a competitive edge. With the expansion of these channels, the revenue structures and profitability statuses of banks can significantly change. However, the continued significance of traditional branches persists. Considering customer demands and preferences, banks need to effectively manage various distribution channels, a balance crucial for the sustainability of financial performance. Product diversification denotes the richness and diversity of financial products offered by banks. A wide array encompassing investment tools, credit options, insurance services, and deposit products can enhance banks' competitive advantages and broaden their customer bases. Evaluating the effects of product diversification is imperative when assessing banks' financial performance. Factors such as revenue increase, profitability ratios, risk management, and market share play pivotal roles in determining financial performance. Banks offering a diverse range of products can gain advantages in reaching diverse customer segments and addressing different financial needs. However, the management of this diversity and the meticulous creation of portfolios can significantly impact banks' sustainability and financial performance. Strategically managing product diversification and providing customer-centric solutions directly influences banks' financial successes. The relationship between financial performance and product diversification in the banking sector may be influenced by regional dynamics. This study aims to compare the product diversification and financial performances of banks operating in different regions to understand how this relationship is influenced by regional factors. Economic conditions, demographic structures, competition levels, and consumer preferences are influential in determining the product diversification offered by banks and its impact on financial performance. Variation in demand for specific products or the prevalence of certain financial services in certain regions can shape the product diversification of banks in those areas, consequently amplifying the impact of regional disparities on financial performance. Understanding the effects of regional disparities on product diversification and financial performance enables banks to strategize according to regional specifics. For instance, a focused product diversification strategy in a specific region can enhance the competitive advantage in that area. In conclusion, understanding the relationship between financial performance and product diversification in the banking sector requires consideration of regional disparities. These disparities play a critical role in shaping banks' marketing strategies and product portfolios. This study will employ spatial econometric methods to conduct various researches.

Keywords: Banking, Spatial Econometry, Product and Service Diversity.

JEL Codes: C33, G20, G21.

YEŞİL SİGORTACILIK UYGULAMALARI: TÜRKİYE ÜZERİNE GENEL BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Öğr. Ü. Ş. Mustafa ERSUNGUR
Atatürk Üniversitesi
0000-0003-3661-7216, ersungur@atauni.edu.tr
Dr. Fatma KILIÇ
0000-0001-7230-8547, fatma.kilic@tubitak.gov.tr
Elifnur TIĞTEPE
Atatürk Üniversitesi
0000-0001-8751-508X, elifnur1250@gmail.com

Özet

Günümüzde doğal afet ve iklim değişikliğine bağlı olarak ortaya çıkan zararların sayısı gittikçe artmaktadır. Doğal kaynakların tükenmesi, erozyon gibi meydana gelen bir çok doğal afet karşısında insalık zor durumda kalmaktadır. Sigorta sektörü bu kapsamda çevresel risklerin yönetimi açısından önemli bir rol oynamaktadır. Yeşil sigortacılık uygulamarı vasıtasıyla bu sektör sigorta ürünlerini pazara sunarak çevresel sürdürülebilirliğe katkıda bulunmaktadır.

Sigorta sektörü, genel anlamda faaliyet konusuna binaen sorumlu olduğu zararı tazmin etme yükümlülüğü olan bir organizasyon olarak bilinmektedir. Geleceği güvence altına almayı hedefleyen sigortacılık sektörü bu konuda diğer sektörlerde olduğu gibi sürdürülebilirliği başarının anahtarı olarak görmektedir. Sigorta sektörü ayrıca pazarda mevcudiyetin korunmasını ve ürün-hizmet çeşitliliğinde sürdürülebilir sigortacılık kavramını kendine amaç edinmektedir. Bu doğrultuda Dünya'da olduğu gibi Türkiye'de de sürdürülebilirlik ve döngüsel ekonomiye uyum sağlamada yeşil sigortacılık faaliyetlerine yer verilmektedir. Yeşil sigortacılık faaliyetlerinin uygulamaya konulmasıyla beraber daha güçlü bir sigorta sektörü oluşturulmakta ve yeşil sigortacılık alanındaki kapsamlı risk analizi ve erken uyarı sistemleriyle bilinçli seçimlerin yapılması hedeflenmektedir.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de yeşil ekonomi kapsamındaki sigortacılık sektörünü ele almaktır. Bu kapsamda çalışmada; ilk olarak sürdürülebilir/yeşil ürünler tanımlanmakta, sürdürülebilir/yeşil ürünler sunmanın faydalarını açıklanmakta, sonrasında ise Türkiye'de yeşil ekonomi kapsamındaki sigortacılık sektöründe ne tür uygulamaların yapıldığı, uygulama sonucunda ortaya ne tür etkilerin çıktığı ve sektörün bu etkileri nasıl yönettiğine dair konular değerlendirilmiştir. Sürdürülebilirlik ve yeşil sigortacılığın gerçeklik kazanması hususunda sigortacılık sektörünün oynayabileceği hayati rol vurgulanmaya çalışılmıştır. Ayrıca bu çalışmada sigortacılık sektörünün yeşil ekonomi kapsamındaki önemine değinilmiş ve ekonomiye ne tür katkılar sunduğu da ele alınmıştır. Bu çalışmadaki değerlendirmeler neticesinde sigorta sektörünün sürdürülülebilirlik anlamında önemli eksiklikleri bulunduğu ortaya çıkmıştır. Ancak bu konu kapsamında Türkiye'de yatırım tercihlerinde sürdürülebilir iş modellerinin bazı uygulamalarda görülmesi hususu dikkat çekmektedir. Türkiye hem iklim dostu faaliyetleri kendi bünyesine katarak hem de kağıtsız sigorta amacıyla çevresel bilinçlendirme kampanyaları düzenleyerek yeşil ekonomi faaliyetlerine katkı sağlamıştır. Sigorta sektöründe faaliyet gösteren şirketler için yeşil sigortacılığa diğer bir önemli katkı ise sektördeki sürdürülebilir risklerin yönetimini kolaylaştıran ürünler vasıtasıyla sigortacılıkla bağlantılı diğer tüm sektörlere sürdürülebilir olanaklar sunmuş olmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Yeşil Sigortacılık, Sürdürülebilir Sigorta, Yeşil Ekonomi.

Jel Kodları: Q50, Q57, Q59.

GREEN INSURANCE PRACTICES: A GENERAL ASSESSMENT ON TURKEY

Abstract

Today, the number of damages resulting from natural disasters and climate change is increasing. Humanity is in a difficult situation in the face of many natural disasters such as depletion of natural resources and erosion. In this context, the insurance sector plays an important role in the management of environmental risks. Through green insurance practices, this sector contributes to environmental sustainability by introducing insurance products to the market.

The insurance industry is generally known as an organization that has the obligation to compensate for the damage it is responsible for based on its field of activity. The insurance sector, which aims to secure the future, sees sustainability as the key to success, as in other sectors. The insurance industry also aims to maintain its presence in the market and the concept of sustainable insurance in product and service diversity. In this regard, green insurance activities are included in adapting to sustainability and circular economy in Turkey, as in the world. With the implementation of green insurance activities, a stronger insurance sector is created and it is aimed to make conscious choices with comprehensive risk analysis and early warning systems in the field of green insurance.

The purpose of this study is to discuss the insurance sector within the scope of green economy in Turkey. In this context, in the study; First, sustainable/green products are defined, the benefits of offering sustainable/green products are explained, and then issues such as what kind of practices are carried out in the insurance sector within the scope of the green economy in Turkey, what kind of effects arise as a result of the practice and how the sector manages these effects are evaluated. An attempt has been made to emphasize the vital role that the insurance industry can play in making sustainability and green insurance a reality. In addition, in this study, the importance of the insurance sector within the scope of the green economy is mentioned and what kind of contributions it makes to the economy are also discussed. As a result of the evaluations in this study, it has been revealed that the insurance sector has significant deficiencies in terms of sustainability. However, within the scope of this issue, it is noteworthy that sustainable business models are seen in some applications in investment preferences in Turkey. Turkey has contributed to green economy activities by both incorporating climate-friendly activities and organizing environmental awareness campaigns for paperless insurance. Another important contribution to green insurance for companies operating in the insurance sector is that it offers sustainable opportunities to all other sectors related to insurance through products that facilitate the management of sustainable risks in the sector.

Keywords: Green Insurance, Sustainable Insurance, Green Economy.

JEL Codes: Q50, Q57, Q59.

İNŞAAT SEKTÖRÜNDE FİNANSAL AÇINDAN BANKA BAĞIMLILIĞINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Prof. Dr. Fatih Coşkun Ertaş
Atatürk Üniversitesi
0000-0002-2632-9694, fatihcoskun.ertas@atauni.edu.tr
Prof. Dr. Reşat Karcıoğlu
Atatürk Üniversitesi
0000-0002-0903-3816, rkarci@atauni.edu.tr
Merve Pirim
Atatürk Üniversitesi
0000-0002-0002-2846, merve.pirim@ogr.atauni.edu.tr
Beyza Demir
Atatürk Üniversitesi
0000-0002-6989-6947, beyza.demir19@ogr.atauni.edu.tr

Özet

Çalışmamızın amacı, inşaat sektöründeki işletmelerin finansal açıdan banka bağımlılığını etkileyen faktörlerin analiz edilmesidir. Araştırmamızın kapsamı 2019-2022 yılları arasında BIST inşaat sektöründeki 10 işletmeyi içermektedir. BIST inşaat sektörüne ait veriler işletmelerin konsolide finansal tabloları üzerinden alınmıştır. İşletmelerin banka bağımlılığı oranını belirlemek amacıyla işletmelerden elde edilen finansal tabloların toplam yükümlülükleri içindeki banka kredileri oranına bakılmıştır. İşletmelerin banka bağımlılığını ölçmeye yönelik olarak bir bağımlı değişken ve üç bağımsız değişkenden oluşan toplam dört faktör kullanılmıştır. Bağımlı değişken oranı olarak; *Kısa ve Uzun Vadeli Banka Kredileri Toplamı / Toplam Yabancı Kaynaklar* oranı, bağımsız değişken olarak *Kısa ve Uzun Vadeli Borçların Toplamı / Özkaynak*, *Kısa Vadeli Banka Kredisi / Kısa Vadeli Yabancı Kaynak* ve *Kısa ve Uzun Vadeli Banka Kredileri Toplamı / Toplam Aktifler* oranları kullanılmıştır. Firmaların finansal açıdan banka bağımlılığını etkileyen faktörleri test edebilmek için EVIEWS 10 paket programında panel veri regresyon yöntemlerinden tek yönlü (yasal kesit) sabit etkiler modeli uygulanmıştır. Analiz sonucunda *Kısa Vadeli Banka Kredisi / Kısa Vadeli Yabancı Kaynak, Kısa ve Uzun Vadeli Banka Kredisi Toplamı / Toplam Aktifler* değişkenleri, inşaat işletmelerinin banka bağımlılığını açıklamada anlamlı sonuç verirken *Kısa ve Uzun Vadeli Borçlar Toplamı / Özkaynak* formülüyle ifade edilen borçlanma oranı değişkeninin anlamlı sonuç vermediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Banka Bağımlılığı, Panel Veri Analizi, İnşaat Sektörü.

JEL Kodları: M40, M41.

FACTORS FINANCIALLY AFFECTING BANK DEPENDENCE IN THE CONSTRUCTION SECTOR

Abstract

The aim of our study is to analyze the factors financially affecting the bank dependence of companies in the construction sector. The scope of our research includes 10 companies in the BIST construction sector between 2019-2022. BIST construction sector data was taken from the consolidated financial statements of the companies. In order to determine the bank dependency ratio of companies, the ratio of bank loans within the total liabilities of the financial statements obtained from the companies has been examined. A total of four factors, consisting of one dependent variable and three independent variables, were used to measure the bank dependency of companies. *Total Short and Long Term Bank Loans / Total Foreign Liabilities* ratio was used as the dependent variable and *Total Short and Long Term Debt / Equity, Short Term Bank Loans / Short Term Foreign Liabilities and Total Short and Long Term Bank Loans / Total Assets* ratios were used as independent variables. In order to test the factors financially affecting the dependence of companies on banks, a one-way (legal cross-section) fixed effects model, one of the panel data regression methods, was applied in the EVIEWS 10 package program. As a result of the analysis, it has been seen that while the variables *Short-Term Bank Loan / Short-Term Foreign Resources, Total Short and Long-Term Bank Loans / Total Assets* give significant results in explaining the bank dependency of construction companies, the borrowing rate variable expressed with the formula *Total Short and Long-Term Debts / Equity* does not give significant results.

Keywords: Bank Dependency, Panel Data Analysis, Construction Sector.

JEL Codes: M40, M41.

TÜRKİYE'DE BANKACILIK SEKTÖRÜ VE ÜLKE RİSKİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ANALİZİ

Arş. Gör. Dr. Sinem ATICI USTALAR
Atatürk Üniversitesi
0000-0001-8475-2581, sinem.ustalar@atauni.edu.tr
Arş. Gör. Kerem Fırat COŞKUN
Atatürk Üniversitesi
0000-0001-9227-2414, keremfirat.coskun@atauni.edu.tr
Doç. Dr. Dilek ÖZDEMİR
Atatürk Üniversitesi
0000-0002-8048-7730, pdilek@atauni.edu.tr

Özet

Bankacılık sektörü tüm ülkelerde ekonomik faaliyetleri destekleyen temel sektörlerden biridir. Aynı zamanda bankacılık sektörü bir ülkenin finansal sistemin içinde yer alan en önemli sektördür. Bu sektörün istikrarı, fonların ekonomiler arasında etkin dağılımına ve ekonomik büyümenin artırılmasına neden olmaktadır. Bu nedenle karar birimleri için bankacılık sektörünün istikrarı ve bu istikrarı etkileyen faktörlerin analizi önem arz etmektedir.

Bankacılık sektörünün sistematik riskteki artıştan olumsuz yönde etkilendiği ilgili literatürde kanıtlanmaktadır. Sistematik riskin bir formu olan ülke riski, bir ülkenin finansal yükümlülüklerini yerine getirme ve iktisadi hedeflerine ulaşma yeteneğini engelleyecek ekonomik, finansal ve politik faktörlerden kaynaklanan belirsizlik düzeyi ile ilişkilidir. Ülke riskinin artmasıyla gelecekteki ekonomik koşullara ilişkin belirsizlik artmakta ve bu durum piyasa katılımcılarının kararlarını, bankacılık sektörünün finansal sağlamlığını, firmaların yatırım fırsatlarını ve rekabet gücünü etkilemektedir.Ülke riskindeki değişim, ekonomik faaliyetlerdeki belirsizlik aracılığıyla bankacılık sektörünü etkilerken, aynı zamanda sektörde ortaya çıkan kredi veya operasyonel riskler, finansal kurumları olumsuz etkileyerek ülke riskini artırabilmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, bankacılık sektörü ile ülke riski arasındaki ilişkiyi Türkiye için analiz etmektir.

Çalışmanın amacı çerçevesinde bir oynaklık modeli olan Dinamik Koşullu Korelasyon GARCH (DCC-MGARCH) Modeli kullanılmıştır. Modelde ülke riskini temsil etmesi için 5 yıl vadeli Kredi Temerrüt Takası (CDS) primi kullanılmıştır. En genel tanımıyla CDS primi, kredinin geri ödenmeme riskini ifade etmektedir. Bu açıdan CDS primindeki artış bir ülkenin finansal yükümlülüklerini geri ödememe riskini artıracağından ülke riski de artmaktadır. Analizde bankacılık sektörünü temsil etmesi için ise Borsa İstanbul'da işlem gören 12 adet bankanın hisse senetlerinin yer aldığı XBANK endeksi kullanılmıştır. Analiz dönemi 7 Ocak 2008-9 Ekim 2023 tarihlerini kapsamaktadır. Model bulguları öncellikle CDS primi ve XBANK endeksinin oynaklıkları arasında çift yönlü nedenselliğin olduğunu göstermektedir. Bu bulgudan hareketle DCC-MGARCH Modeli'nin tahmininden elde edilen koşullu korelasyon katsayısı CDS primi ve XBANK endeksi arasında pozitif oynaklık yayılımının olduğunu göstermektedir. CDS priminin oynaklığındaki artış XBANK endeksinin oynaklığını, benzer bir şekilde XBANK endeksinin oynaklığındaki artış ise CDS priminin oynaklığını artırmaktadır. Analiz sonuçları bankacılık sektörü ile ülke riski arasındaki ilişkinin karşılıklı olduğunu göstermektedir. Bu iki faktör arasındaki karşılıklı ilişki, ekonomik istikrar ve finansal piyasa sağlığı açısından önemini ortaya koyarken, hem bankacılık sektörünün hem de ülke riskinin yakından izlenmesi ve yönetilmesi gerekliliği, politika yapıcıların dikkatine sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: CDS Primi, Bankacılık Sektörü, Türkiye.

JEL Kodları: C10, C58, G10, G17.

ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN BANKING SECTOR AND COUNTRY RISK IN TURKIYE

Abstract

The banking sector is one of the main sectors supporting economic activities in all countries. At the same time, the banking sector is the most important sector within a country's financial system. The stability of this sector leads to effective distribution of funds among economies and increased economic growth. For this reason, the stability of the banking sector and the analysis of the factors affecting this stability are important for decision-making units.

It is proven in the relevant literature that the banking sector is negatively affected by the increase in systematic risk. Country risk, a form of systematic risk, is associated with the level of uncertainty arising from economic, financial and political factors that will hinder a country's ability to meet its financial obligations and achieve its economic goals. As country risk increases, uncertainty about future economic conditions increases, and this affects the decisions of market participants, the financial soundness of the banking sector, investment opportunities and competitiveness of firms. While the change in country risk affects the banking sector through the uncertainty in economic activities, at the same time, credit or operational risks arising in the sector may increase the country risk by negatively affecting financial institutions. In this context, the aim of the study is to analyze the relationship between the banking sector and country risk for Türkiye.

For the purpose of the study, the Dynamic Conditional Correlation GARCH (DCC-GARCH) Model, wihch is a volatility model, is used. In the model, 5-year Credit Default Swap (CDS) Premium was used to represent the country risk. In its most general definition, the CDS Premium represents the risk of non-repayment of the loan. In this respect, the country's risk increases as the increase in the CDS Premium will increase the risk of a country's failure to pay back its financial obligations. In order to represent the banking sector in the analysis, the XBANK index, which includes the stocks of 12 banks traded in Borsa Istanbul, is used. The analysis period covers 7 January 2008- 9 October 2023. The model findings firstly show that there is bidirectional causality between the volatility of CDS Premium and XBANK index. Based on this finding, the conditional correlation coefficient obtained from the estimation of the DCC-MGARCH Model shows that there is a positive volatility spread between the CDS Premium and the XBANK index. The increase in the volatility of the CDS Premium increases the volatility of the XBANK index, and similarly, the increase in the volatility of the XBANK index increases the volatility of the CDS premium. The results of the analysis show that the relationship between the banking sector and country risk is reciprocal. While the mutual relationship between these two factors reveals their importance in terms of economic stability and financial market health, the necessity of close monitoring and management of both the banking sector and the country risk is brought to the attention of policy makers.

Keywords: CDS Premium, Banking Sector, Türkiye.

JEL Codes: C10, C58, G10, G17.

MUHASEBE ÖĞRETİM ELEMANLARI İLE Z KUŞAĞI ÖĞRENENLER ARASINDAKİ BEKLENTİ BOŞLUĞUNU AZALTMADA SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR ARAÇ OLARAK TERS YÜZ EDİLMİŞ SINIF YÖNTEMİ

Prof. Dr. Fevzi Serkan ÖZDEMİR
Ankara Üniversitesi
0000-0002-0641-6352, fsozdemir@ankara.edu.tr
Eda TURAN
Millî Eğitim Bakanlığı
0000-0002-9443-0954, edamutluu@hotmail.com
Arş. Gör. Dr. İsmail Hakkı ÜNAL
İzmir Demokrasi Üniversitesi
0000-0003-4465-9045, ishakkiunal@gmail.com

Özet

Günümüzde geleneksel eğitim yöntemine yöneltilen eleştirilerin başında, bu yöntemin artık sürdürülebilir bir yöntem olmadığı gelmektedir. Hemen hemen her eğitimcinin "artık öğrenciler eskisi gibi değil", "anlattığım dersten eskisi kadar keyif almıyorum", "bu öğrencilerin durumu ne olacak?", "Sınıfta başarı yerlerde geziyor" vb. şeklindeki yakınmaları geleneksel eğitim yöntemini uygulayan eğitimcilerin de kendi kendilerini sorguladıklarını ortaya koymaktadır. Bu yakınmalar, lisans düzeyinde muhasebe eğitimi veren öğretim elemanları için de geçerlidir. Şüphesiz, bu yakınmaların çeşitliliği ve sayısı artırılabilir. Ancak tespitten ziyade, bu yakınmaların sebepleri üzerinde durulmalıdır. Bu amaçla çalışmanın motivasyonu; lisans düzeyinde muhasebe eğitimi veren öğretim elemanları özelinde, yaşları itibariyle Z kuşağı olarak anılan ve şu anda yükseköğretimin odağını oluşturan bu jenerasyon için Kolb'un Öğrenme Stilleri Envanteri kapsamında literatüre hâkim öğrenme stili olarak geçen "özümseyen" öğrenme stiline uygun bir öğrenme stratejisi olarak ters yüz edilmiş sınıf yöntemi (TYESY) ile muhasebe öğretim elemanlarının, kendileri ile (Z Kuşağı) öğrencileri arasında oluşan uyumsuzluğu -başka bir ifadeyle beklenti boşluğunu- azaltmak için bir araç olarak kullanıp kullanamayacaklarına dair ampirik bir değerlendirmede bulunmaktır. Çalışmanın en önemli sınırlayıcısı gözlem sayısı olsa da öncelikle envanteri cevaplandıran 45 muhasebe öğretim elemanının öğrenme stilleri tespit edilmiştir. Muhasebe öğretim elemanlarının 21'inin "özümseyen", 18'inin "ayrıştıran", 4'ünün "yerleştiren" ve 2'sinin "değiştiren" öğrenme stiline sahip olduğu belirlenmiştir. Bu dağılım, Z kuşağında hâkim olan sırasıyla "özümseyen" ve "ayrıştıran" öğrenme stillerinin (her iki öğrenme stilinin ortak yönleri ile ifade edilecek olursa soyut kavramsallaştırmanın -düşünerek öğrenmenin-), muhasebe öğretim elemanları arasında da hâkim olduğunu göstermektedir. Çalışma, muhasebe öğretim elemanlarına kendi öğrenme stilleri hakkında içgörü sağlamanın ötesinde, sahip oldukları stillerin, öğreten profilleri üzerindeki etkilerinin farkına varmaları; buna karşın Z Kuşağından öğrenenlerde hâkim olan ve olmayan öğrenme profillerine uygun *sürdürülebilir* bir öğretim ortamı tesis etme konusunda yapılması gerekenlere işaret etmesi ve kendilerini buna göre yapılandırmaları bakımından önem teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Öğretim Elemanları, Kolb Öğrenme Stilleri Envanteri, Z Kuşağı, Ters Yüz Edilmiş Sınıf Yöntemi.

JEL Kodları: A20, I23, M41.

THE FLIPPED CLASSROOM METHOD AS A SUSTAINABLE TOOL FOR REDUCING THE EXPECTATION GAP BETWEEN ACCOUNTING LECTURERS AND GENERATION Z LEARNERS

Abstract

Today, one of the main criticisms against the traditional education method is that this method is no longer sustainable. Almost every educator has questions such as "students are not the same anymore", "I don't enjoy the lesson I teach as much as I used to", "what will happen to these students?", "Success in the classroom is awful", etc. Their complaints reveal that educators who apply traditional education methods also question themselves. These complaints are also valid for lecturers who teach accounting at the undergraduate level. Undoubtedly, the variety and number of these complaints can be increased. However, rather than detection, the reasons for these complaints should be emphasized. The motivation to work for this purpose; It has been inverted as a learning strategy suitable for the "assimilator" learning style, which is the dominant learning style in the literature within the scope of Kolb's Learning Styles Inventory, for this generation, which is known as Generation Z due to their age and is currently the focus of higher education, specifically for faculty members teaching accounting at the undergraduate level. The aim of this study is to make an empirical consideration on whether accounting faculty members can use the flipped classroom method (FCM) as a tool to reduce the incompatibility between themselves and their (Generation Z) students - in other words, the expectation gap. Although the most important limitation of the study is the number of observations, the learning styles of 45 accounting faculty members who answered the inventory were determined. It was determined that 21 of the accounting faculty members had an "assimilator" learning style, 18 of them had a "converger" learning style, 4 of them had an "accomodator" learning style and 2 of them had a "diverger" learning style. This distribution shows that the " assimilator" and "converger" learning styles, respectively, which are dominant in Generation Z (abstract conceptualization -learning by thinking-, expressed in terms of the common aspects of both learning styles), are also dominant among accounting lecturers. Beyond providing accounting lecturers with insight into their own learning styles, the study also helps them become aware of the effects of their styles on their teaching profiles; on the other hand, it is important in terms of pointing out what needs to be done to establish a sustainable teaching environment suitable for the dominant and non-dominant learning profiles of Generation Z learners and structuring themselves accordingly.

Keywords: Accounting Lecturers, Kolb Learning Styles Inventory, Generation Z, Flipped Classroom Method.

JEL Codes: A20, I23, M41.

EKOLOJİK AYAK İZİ: İİBF ÖĞRENCİLERİNİN FARKINDALIĞI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Prof. Dr. Seyhan ÇİL KOÇYİĞİT
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
0000-0003-1012-3605, seyhan.cil@hbv.edu.tr
Prof. Dr. Şükran GÜNGÖR TANÇ
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
0000-0002-0675-2479, sgungor@nevsehir.edu.tr
Doç. Dr. Fatma TEMELLİ
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
0000-0001-7436-5289, ftemelli@agri.edu.tr

Özet

İnsan nüfusunun artması, sanayileşme ve teknolojinin gelişmesiyle beraber doğal kaynaklara olan talep her geçen gün artmış ve tüketim ciddi boyutlara ulaşmıştır. İnsanların üretim ve tüketim ihtiyaçlarını karşılamak için doğal kaynakları tahrip ettiği ve dikkatsizce kullandığı görülmektedir. Bu sorunların incelenmesi, nedenlerinin açıklanması ve çözüme kavuşturulması için insan davranışları incelenmeye başlanmış ve buna yönelik çevre dostu davranış, ekolojik ayak izi farkındalığı gibi kavramlar geliştirilmiştir. Çevresel sürdürülebilirliği ölçen bir sürdürülebilir kalkınma göstergesi olarak karşımıza çıkan ekolojik ayak izi ise, insanların doğa üzerindeki etkilerini ve sürdürülebilirlik düzeylerini ölçmek için ortaya konan yöntemlerden birisi olup, insanların tüketim alışkanlıklarının ve yaşam tarzının doğayı ne kadar etkilediğini gösteren bir ölçüdür.

Bu çalışmanın amacı, ders içeriklerine bakıldığında sürdürülebilirlik konularının da ele alındığı İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerin ekolojik ayak izi farkındalık düzeylerini tespit etmek ve ekolojik ayak izi farkındalıkları ile demografik özellikleri arasında anlamlı farklılıkların olup olmadığını araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda araştırma verileri, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF'de 2023-2024 eğitim-öğretim yılı güz döneminde İşletme, İktisat, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilere anket uygulanarak elde edilmiştir. Verilerin analiz edilmesinde SPSS 22 paket programı kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ekolojik Ayak İzi Farkındalığı, Çevresel Sürdürülebilirlik, İİBF Öğrencileri.

JEL Kodları: M40, M41.

ECOLOGICAL FOOTPRINT: A RESEARCH ON THE AWARENESS OF FACULTY OF ECONOMICS AND ADMINISTRATIVE SCIENCES STUDENTS

Abstract

As the human population has grown, along with industrialization and technological advancements, there has been a significant rise in the demand for natural resources, leading to a critical level of consumption. It is evident that individuals are depleting and recklessly exploiting natural resources in order to satisfy their production and consumption requirements. To analyze these issues, identify their origins, and propose remedies, researchers have started investigating human behavior. This has led to the development of ideas like environmentally conscious behavior and awareness of ecological footprint. The ecological footprint is an indicator of sustainable development that quantifies environmental sustainability. It is a method used to assess the impact of human activities on nature and their level of sustainability. This measure reveals the extent to which people's consumption patterns and lifestyle choices influence the natural environment.

The objective of this study is to assess the level of ecological footprint awareness among students enrolled in the Faculty of Economics and Administrative Sciences. This faculty incorporates discussions on sustainability topics within its curriculum. Additionally, the study aims to examine if there are any notable variations in ecological footprint awareness based on demographic characteristics of the students. In order to gather information, a survey was conducted among students enrolled in the Department of Business Administration, Economics, Political Science, and Public Administration at Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Faculty of Economics and Administrative Sciences during the Fall semester of the 2023-2024 academic year. The data was analyzed using the SPSS 22 software package. Recommendations were formulated in accordance with the acquired results.

Keywords: Ecological Footprint Awareness, Environmental Sustainability, Faculty of Economics and Administrative Sciences Students.

JEL Codes: M40, M41.

İŞLETMELERİN FİNANSAL VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PERFORMANSLARININ KARŞILAŞTIRILMASI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA[1]

Öğr. Gör. Dr. Selda KORGA
Ege Üniversitesi
0000-0002-8868-0957, selda.korga@ege.edu.tr
Prof. Dr. Suphi ASLANOĞLU
Kırıkkale Üniversitesi
0000-0003-4394-5541, s_aslanoglu@hotmail.com

Özet

Gezegenimizde meydana gelen iklim değişikliği, küresel ısınma, doğa olayları, nüfus artışı, rekabet gibi çevresel, ekonomik ve sosyal unsurlar hem bireyleri hem de işletmeleri birçok risk ile karşı karşıya getirmiştir. Özellikle kıt kaynakların hızlı bir biçimde tükenmesi sürdürülebilirlik kavramının önemini gözler önüne sermektedir. Bu kavrama ilişkin çeşitli tanımlamalar yapılmakla birlikte ilk resmi tanımlama "sürdürülebilir kalkınma" kavramı üzerine yapılmıştır. İşletmeler için ise kurumsal sürdürülebilirlik olarak ifade edilen bu kavram işletmelerin gelecekteki paydaşlarının da menfaat ve ihtiyaçlarını dikkate alarak faaliyetlerini yürütmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Gezegenimizde yaşanan bu değişiklikler işletme kullanıcılarının da ihtiyaç duyduğu bilgilerde değişime yol açmıştır. İlgili kullanıcılar işletmelerin finansal bilgilerine ek olarak finansal olmayan bilgilerini de dikkate almaya başlamışlardır. Bu noktada finansal olmayan raporlama da işletmeler için önemli bir raporlama biçimi haline gelmiştir. Finansal olmayan raporlama türlerinden biri olan sürdürülebilirlik raporlaması işletmeler tarafından yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Sürdürülebilirlik raporlaması işletmelerin çevresel, ekonomik ve sosyal boyutlara ait faaliyetlerine ilişkin nitel ve nicel göstergelerin yer aldığı bir raporlama biçimidir. İşletmeler söz konusu faaliyetlerine ilişkin göstergelerini sürdürülebilirlik raporları aracılığıyla ilgili kullanıcılarına sunmaktadırlar.

Günümüzde işletmelerin karlılık, büyüme, piyasa değerini arttırma gibi finansal hedeflerinin yanında uzun vadede katma değer yaratma, çevreye verilen zararı en aza indirme, çalışanlarının ve tedarikçilerinin menfaatlerini koruma, topluma fayda sağlama gibi finansal olmayan hedeflerini de gerçekleştirmeye odaklanmaları gerekmektedir. Ancak, süreklilik sağlamak amacıyla finansal hedeflerine odaklanan işletmelerin finansal olmayan hedeflerini gerçekleştirme sürecinde işletmelerin önemli bir maliyete katlanmak zorunda olmaları hem finansal hem de finansal olmayan hedeflerini bir arada gerçekleştirebilmelerini güçleştirebilmektedir.

Bu bilgiler ışığında bu çalışmanın amacı işletmelerin finansal ve sürdürülebilirlik performanslarını değerlendirerek ortaya çıkan performans sonuçlarını karşılaştırmaktır. Bu amaç çerçevesinde BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde yer alan 23 işletmenin 2017-2021 dönemine ait finansal ve sürdürülebilirlik göstergeleri ele alınmıştır. Çalışmada finansal performans göstergesi olarak 9 adet muhasebe ve piyasa temelli göstergeleri kullanılmıştır. Sürdürülebilirlik göstergeleri ise Küresel Raporlama Girişimi (GRI) G4 rehberi esas alınarak belirlenmiştir. Böylece çevresel, ekonomik ve sosyal boyutlara ait 14 adet nicel sürdürülebilirlik göstergesi kullanılmıştır. Finansal ve sürdürülebilirlik performanslarının ölçümünde Çok Kriterli Karar Verme (ÇKKV) yöntemi kullanılmıştır. Bu bağlamda işletmelerin finansal ve sürdürülebilirlik göstergeleri Geliştirilmiş Entropi tabanlı TOPSIS, MOORA ve GRA yöntemleri ile analiz edilmiştir. Yapılan analiz ile işletmeler performanslarına göre sıralanarak en yüksek ve en düşük performans gösteren işletmeler saptanmıştır. Sonrasında araştırmada kullanılan yöntemlerin birbiri yerine uygulanabilirliğini test etmek için Spearman Sıra Korelasyon testi yapılmıştır. Test sonucunda yöntemler arasında anlamlı bir ilişki olduğu ve yöntemlerin birbirleri yerine uygulanabileceği tespit edilmiştir. Finansal ve sürdürülebilirlik performans sonuçları arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek için Kendal Tau ve Spearman Sıra Korelasyon testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre işletmelerin sürdürülebilirlik ve finansal performans sonuçları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı gözlemlenmiştir. Diğer bir deyişle işletmelerin sürdürülebilirlik ve finansal performans sonuçları arasında bir tutarlılık olmadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik Performansı, Finansal Performans, ÇKKV.

JEL Kodları: M40, M41.

[1]Bu çalışma Prof. Dr. Suphi ASLANOĞLU danışmanlığında, Selda KORGA'nın "Sürdürülebilirlik ve Finansal Performansın Karşılaştırılması: BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'ndeki İşletmeler Üzerine Bir Araştırma" isimli doktora tezinden oluşturulmuştur.

RESEARCH ON THE COMPARISON OF FINANCIAL AND SUSTAINABILITY PERFORMANCE OF BUSINESSES

Abstract

The dynamic landscape shaped by environmental, economic, and social factors necessitates businesses to address risks arising from climate change, global warming, natural events, population growth, and competition. The escalating depletion of finite resources underscores the critical importance of sustainability. Though various definitions exist, the initial official articulation of the term was within the framework of "sustainable development." For businesses, sustainability transforms into corporate sustainability, necessitating a paradigm shift toward considering the interests and needs of future stakeholders. The evolving global landscape has prompted changes in the information sought by business users. Stakeholders increasingly incorporate non-financial information alongside financial data when evaluating enterprises. Consequently, non-financial reporting, particularly sustainability reporting, has become a pivotal aspect of corporate disclosure. Sustainability reporting, a category within non-financial reporting, is widely adopted among enterprises. This reporting format encompasses both qualitative and quantitative indicators about a company's activities in environmental, economic, and social dimensions. Enterprises communicate these indicators through sustainability reports to relevant stakeholders.

Contemporary business objectives extend beyond financial metrics such as profitability, growth, and increasing market value. Enterprises now recognize the importance of non-financial goals, including long-term value creation, environmental stewardship, employee and supplier welfare, and societal contribution. However, the pursuit of non-financial objectives alongside financial ones can pose challenges, as enterprises focused on financial continuity may face substantial costs in realizing non-financial goals.

This study aims to assess and compare the financial and sustainability performances of enterprises. The analysis covers 23 companies listed in the BIST Sustainability Index over the period 2017-2021. Financial performance relies on nine accounting and market-based indicators, while sustainability indicators follow the Global Reporting Initiative (GRI) G4 guideline, comprising 14 quantitative indicators spanning environmental, economic, and social dimensions. The measurement involves multi-criteria decision-making (MCDM) methods, including improved entropy based TOPSIS, MOORA, and GRA, to evaluate both financial and sustainability performances. The subsequent ranking of enterprises based on their performance highlights the top and bottom performers. Further validation is provided through Spearman's rank correlation test, affirming the interchangeability of the applied methods. To explore the relationship between financial and sustainability performance results, Kendal Tau and Spearman Rank Correlation tests are employed. The findings indicate a lack of a significant correlation between sustainability and financial performance results, revealing a lack of consistency between the two domains.

Keywords: Sustainability Performance, Financial Performance, MCDM.

JEL Codes: M40, M41.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİ VE BANKALARIN KÂRLILIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİ: BİST SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Doç. Dr. Ahmet TANÇ
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
0000-0002-4119-8207, ahmettanc@gmail.com
Ersin YENİSU
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
0000-0002-0235-4270**,** ersinyenisu@gmail.com

Özet

Çıkar gruplarının beklentileri doğrultusunda işletmelerin finansal olmayan raporlamaya verdikleri önem her geçen gün artmaktadır. Diğer yandan hem işletmelere çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim konularındaki risklere ilişkin politika oluşturmaları için destek sağlayan hem de işletmelerin sürdürülebilirlik politikalarına ilişkin bilgiyi sorumlu yatırımcılara iletilen bir platform oluşturmak amacıyla borsalar Sürdürülebilirlik Endeksi hesaplamaktadırlar. Bir işletmenin Sürdürülebilirlik Endeksinde yer alıp almamasının kârlılık, hisse senedi getirisi ve maliyet etkinliği gibi birçok değişkenin üzerinde etkisinin olup olmadığı son yıllarda literatürde araştırmacılar tarafından incelenmektedir. Ülkelerin sürdürülebilir ekonomisinin gelişimi açısından ülkede faaliyet gösteren bankaların karlılığının önemli bir rol üstlendiği bilinmektedir. Dolayısıyla "sürdürülebilirlik endeksinde yer almak ya da sürdürülebilirlik raporlaması yayınlamak kârlılığı arttırıyor mu?" sorusu hem teori hem de uygulama açısından dikkate değerdir. Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı; BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde yer alan bankaların söz konusu endekse girmeleri neticesinde kârlılıklarının artıp artmadığının test edilmesi şeklinde belirlenmiştir. Literatürde sürdürülebilirliğin finansal kurumların kârlılığı üzerindeki etkisinin pozitif, negatif ya da nötr olarak tespit eden çalışmalar mevcuttur. Bu çalışma ile literatüre katkı sağlamanın yanı sıra konunun Türkiye özelinde BIST açısından incelenmesi gerçekleştirilecektir. Çalışma kapsamında araştırma hipotezini test etmek amacıyla geliştirilen modelde kullanılacak panel veriler DataStream veri tabanından elde edilmiştir. Çalışmada ayrıca, bankaların BIST Sürdürülebilirlik Endeksi (XUSRD)'nde yer alma ya da almamaları ise kukla değişken olarak belirlenmiş olup, analizlerde Stata programından yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: BIST Sürdürülebilirlik Endeksi (XUSRD), Bankalar, Kârlılık

JEL Kodları: M40, M41.

THE RELATIONSHIP BETWEEN SUSTAINABILITY INDEX AND PROFITABILITY OF BANKS: A RESEARCH ON BIST SUSTAINABILITY INDEX

Abstract

Towards the expectations of different stakeholder groups, the importance that businesses attach to non-financial reporting is increasing day by day. On the other hand, stock exchanges calculate the Sustainability Index in order to create a platform that both provides support to businesses to build policies regarding environmental, social and corporate governance risks and presents information about the sustainability policies of businesses to responsible investors. Whether or not a business is placed in the Sustainability Index has or not an impact on many variables such as profitability, stock return and cost efficiency has been examined by researchers in the literature in recent years. It is known that the profitability of banks operating in the country plays an important role in the development of the sustainable economy of the country. Thus, "Does being included in the sustainability index or publishing sustainability reporting increase profitability?" question is remarkable in terms of both theory and practice. In this regard, the aim of this study is; it was determined to test whether the profitability of the banks included in the BIST Sustainability Index increased because of their inclusion in this index. There are studies in the literature that identify the impact of sustainability on the profitability of financial institutions as positive, negative or neutral. In addition to contributing to the literature, this study will also examine the issue from the BIST perspective in Turkey. The panel data to be used in the model developed to test the research hypothesis within the scope of the study were obtained from the DataStream. Additionally, in the study, whether or not banks are included in the BIST Sustainability Index (XUSRD) was determined as a dummy variable, and the Stata program was used in the analyses.

Keywords: BIST Sustainability Index (XUSRD), Banks, Profitability.

JEL Codes: M40, M41.

KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK VE FİRMA YAŞI İLİŞKİSİ: BIST SİGORTA ŞİRKETLERİ ÜZERİNE AMPİRİK BİR ÇALIŞMA

Prof. Dr. Bekir ELMAS
Atatürk Üniversitesi
0000-0002-2094-2180, belmas@atauni.edu.tr
Arş. Gör. Mehmet GÖZEL
Atatürk Üniversitesi
0000-0002-0955-3344, mehmet.gozel@atauni.edu.tr

Özet

Kurumsal sosyal sorumluluk kavramı alan yazında, işletmelerin iç ve dış paydaşlarına karşı olan yükümlülüklerini etik bir şekilde idame etmesi anlamında kullanılmıştır. Bu kavram ülkemizde 2000'li yılların başlarında şirketlerin ilgi odağına girmiştir. Özellikle sürdürülebilirlik ve yenilenebilir enerji üzerine düşünüldüğünde şirketlerin de hem yasal hem de gönüllü olarak üstlendikleri birtakım sorumlulukları bulunmaktadır. Bu sorumluluklar gerek kurumsal itibar gerekse yeni yatırımlara açık olma anlamında sigorta şirketleri açısından da önem arz etmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda bu çalışmanın amacı; payları 2018-2022 yılları arasında Borsa İstanbul'da işlem gören sigorta şirketlerinin kurumsal sosyal sorumlulukları ile firma yaşları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Kurumsal sosyal sorumluluk kavramına yönelik veriler "Küresel Raporlama Girişimi" (Global Reporting Initiative) tarafından belirlenen kriterler doğrultusunda şirketlerin yıllık faaliyet raporlarından alınmıştır. Bu kriterler; ekonomi, çevre, insan hakları, toplum, iş gücü uygulamaları ve ürün sorumluluğu başlıkları altında değerlendirilmektedir. Firma yaşı değişkenine yönelik bilgiler ise firmaların kuruluş yılı ile analize tabi tutulan yıl arasındaki süreyi temsil etmektedir. Veriler belli bir zaman içerisinde yatay kesitler halinde sunulduğundan dolayı çalışmada Pearson Korelasyon ve klasik regresyon analizleri tercih edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal Sosyal Sorumluluk, Firma Yaşı, Sürdürülebilirlik.

JEL Kodları: M14, G18, G22.

THE RELATIONSHIP BETWEEN CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY AND COMPANY AGE: AN EMPIRICAL STUDY ON BIST INSURANCE COMPANIES

Abstract

The term of corporate social responsibility has been used in the literature to mean that businesses carry out their obligations towards their internal and external stakeholders in an ethical manner. This concept came to the center of attention of companies in our country in the early 2000s. Especially when considering sustainability and renewable energy, companies also have certain responsibilities, both legally and voluntarily. These responsibilities are also important for insurance companies in terms of both corporate reputation and openness to new investments. In line with this information, the aim of this study is; to examine the relationship between corporate social responsibilities and company ages of insurance companies whose shares were traded on Borsa Istanbul between 2018 and 2022. Data regarding the concept of corporate social responsibility were taken from the annual activity reports of companies in line with the criteria determined by the "Global Reporting Initiative". These criteria are evaluated under the headings of; economy, environment, human rights, society, labor practices and product liability. Information regarding the firm age variable represents the period between the establishment year of the firms and the year subject to analysis. Since the data are presented as cross-sectional over a certain period of time, Pearson Correlation and classical regression analyzes will be preferred in the study.

Keywords: Corporate Social Responsibility, Company Age, Sustainability.

JEL Codes: M14, G18, G22.

GELENEKSEL MUHASEBEDEN DÖNGÜSEL MUHASEBE UYGULAMALARINA GEÇİŞ SÜRECİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Öğr. Üyesi Murat ÖZDEMİR
Giresun Üniversitesi
0000-0001-6608-6511, murat.ozdemir@giresun.edu.tr

Özet

Tüketimi ve yoğun kaynak kullanımını teşvik eden doğrusal ekonomik model, kaynak kıtlığından biyoçeşitliliğin azalmasına, çevre kirliliğinden iklim değişikliğine kadar uzanan sorunlara yol açmış ve sürdürülebilir bir ekonomik model olan döngüsel ekonomi modeline geçişi zorunlu kılmıştır. Döngüsel ekonomi modeli, atık ve emisyonları azaltan, ürün ve malzemeleri yeniden kullanarak kaynak verimliliğini vurgulayan ve sektörler arası iş birliğini artıran politikaları içermektedir. Al-yap-tüket-at modeline dayanan geleneksel, doğrusal ekonomik modelden farklı olarak döngüsel ekonomi modeli, bir kaynağın tüm yaşam döngüsünü dikkate almaktadır. Mevcut malzeme ve ürünlerin mümkün olduğunca uzun süre paylaşılmasını, yeniden kullanılmasını, onarılmasını ve geri dönüştürülmesini içeren bir üretim ve tüketim modeli olan döngüsel ekonomide kaynaklar mümkün olduğunca uzun süre döngüde tutulur ve bu sayede ömürleri uzatılan sınırlı kaynakların korunması sağlanır.

Döngüsel ekonomi yaklaşımı muhasebe uygulamaları açısından değerlendirildiğinde, döngüsel ekonomi modelini benimseyen işletmeler için geleneksel muhasebe yöntemlerinin uygun olmadığı görülmektedir. Bu bağlamda, döngüsel ekonomi ile uyumlu muhasebe uygulamalarını içeren döngüsel muhasebe kavramı ön plana çıkmıştır. Döngüsel muhasebe, döngüsel ekonomi politikalarını benimseyen işletmelerin değerini ve etkisini gerçek anlamda yansıtmak ve hesaba katmak için finansal ve finansal olmayan performansın ölçülmesini ve analiz edilmesini sağlayan uygulamaları kapsamaktadır. Döngüsel muhasebe, kaynakların maksimum değer ve faydada tutulmasını kolaylaştırmak için tüm kaynak akışlarının muhasebeleştirilmesine dayanır. Kısacası döngüsel muhasebe, döngüsel ekonominin soyut etkilerini somut ve ölçülebilir hale getiren ve açıklayan uygulamalardan oluşmaktadır. Ancak mevcut muhasebe sisteminin bu uygulamalara uygun olduğu söylenemez. Dolayısıyla bu geçiş sürecinde mevcut muhasebe uygulamalarının yeniden tasarlanması ve döngüsel ekonomi politikaları ile uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir. Diğer bir deyişle, günümüzün geleneksel muhasebesinden döngüsel muhasebe uygulamalarına geçişi sağlamak için gerekli altyapının oluşturulmasına ihtiyaç vardır. Bu nedenle geleneksel muhasebeden döngüsel muhasebe uygulamalarına geçiş ile ilgili konuların akademik çevrelerde tartışılması, engelleyici ve kolaylaştırıcı faktörlerin ortaya konulması gerekmektedir. Bu bağlamda çalışmada, ulusal ve uluslararası literatür incelenerek konuya ilişkin ortak bir bakış açısı belirlenmesi, döngüsel muhasebe uygulamalarına farkındalık yaratılması, bu uygulamalarda olası sorunların ve engelleyici faktörlerin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Döngüsel Muhasebe, Sürdürülebilirlik.

JEL Kodları: M40, M49

AN EVALUATION ON THE PROCESS OF TRANSITION FROM TRADITIONAL ACCOUNTING TO CIRCULAR ACCOUNTING PRACTICES

Abstract

The linear economic model, which encourages consumption and intensive resource use, has led to problems ranging from resource scarcity to decrease in biodiversity, from environmental pollution to climate change, and has necessitated a transition to a circular economy model, which is a sustainable economic model. The circular economy model includes policies that reduce waste and emissions, emphasize resource efficiency by reusing products and materials, and increase cross-sector collaboration. Unlike the traditional, linear economic model based on the take-make-consume-dispose model, the circular economy model takes into account the entire life cycle of a resource. In the circular economy, which is a production and consumption model that involves sharing, renting, reusing, repairing, renewing and recycling existing materials and products for as long as possible, resources are kept in the cycle for as long as possible, extending their lives and protecting limited resources. This also helps achieve sustainability goals by reducing global emissions.

When the circular economy approach is evaluated in terms of accounting practices, it is seen that traditional accounting methods are not suitable for businesses that adopt the circular economy model. In this context, the concept of circular accounting, which includes accounting practices compatible with the circular economy, has come to the fore. Circular accounting covers practices that enable financial and non-financial performance to be measured and analyzed to truly reflect and account for the value and impact of businesses that adopt circular economy policies.Circular accounting is based on accounting for all resource flows to facilitate the retention of resources at maximum value and benefit. In short, circular accounting consists of practices that make the intangible effects of the circular economy tangible and measurable and explain them. However, it cannot be said that the current accounting system is suitable for these practices. Therefore, in this transition process, existing accounting practices need to be redesigned and harmonized with circular economic policies. In other words, there is a need to create the necessary infrastructure to ensure the transition from today's traditional accounting to circular accounting practices. For this reason, it is necessary to discuss the issues related to the transition from traditional accounting to circular accounting practices in academic circles and to reveal the inhibiting and facilitating factors. In this context, the study aims to determine a common perspective on the subject by examining national and international literature, to raise awareness of circular accounting practices, and to reveal possible problems and inhibiting factors in these practices.

Keywords: Accounting, Circular Accounting, Sustainability.

JEL Codes: M40, M49.

ÖDÜLE DAYALI KİTLE FONLAMASININ ULUSLARARASI MUHASEBE STANDARTLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ [1]

Öğr. Gör. Dr., Turgay YAVUZARSLAN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi,
0000-0002-0481-1279, turgay.yavuzarslan@omu.edu.tr

Özet

İşletmelerin, yeni girişimlerin çevrimiçi platformlar aracılığıyla fon sağlayıcılara açık bir çağrı yaparak finansman sağladıkları kitle fonlaması yöntemi, dünyada ve Türkiye'de giderek yaygınlaşmaktadır. Kitle fonlaması, fon sağlayıcıların taşıdıkları amaca göre yatırım amaçlı ve yatırım amaçlı olmayanlar olarak iki grupta sınıflandırılmaktadır. Yatırım amacı taşımayan ödüle dayalı kitle fonlamasında işletmeler, geliştirdikleri veya geliştirmeyi düşündükleri ürünün satışını veya ön satışını kitle fonlaması platformu üzerinden gerçekleştirmektedir. Böylece fon toplayan ile fon sağlayan arasında işletme - müşteri ilişkisi kurulmaktadır. Çalışmada bu ilişki göz önünde bulundurularak, uyarlanmış örnekler üzerinde bu yöntemle fon toplamanın uluslararası muhasebe standartlarına göre değerlendirilmesi yapılmıştır. Ödüle dayalı kitle fonlaması yönteminin TFRS 15 Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat kapsamında değerlendirilmesi ifade edilmiştir. Örneklerle, satışa hazır ürün ile fon toplanması, belirli bir fonlama hedefi ile fon toplanması, ürün satışının önemli bir finansman bileşeni içermesi, ürün ile birlikte opsiyon satışı, zamana yayılı edim yükümlülüğü getiren ürün satışı durumları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kitle fonlaması, TFRS 15, İşletme Finansmanı.

JEL Kodları: M40, M41.

[1] "Aracısız Finansman Yöntemlerinin Uluslararası Muhasebe Standartları Açısından Değerlendirilmesi" adlı doktora tezinden derlenmiştir.

REVIEW OF REWARD BASED CROWDFUNDING ACCORDING TO INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARDS

Abstract

The crowdfunding method, in which businesses and new ventures provide financing by making an open call to funders through online platforms, is becoming increasingly widespread in the world and in Turkey. Crowdfunding is classified into two groups, depending on the purpose of the fund providers, as investment purposes and non-investment purposes. In reward-based crowdfunding that does not have investment purposes, businesses sell or pre-sell the product they have developed or intend to develop through the crowdfunding platform. Thus, a business-customer relationship is established between the fundraiser and the funder. Considering this relationship, in the study, fundraising with this method was evaluated according to international accounting standards on adaptem examples. It has been stated that the reward-based crowdfunding method should be evaluated within the scope of IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers. Examples include raising funds with a product ready for sale, raising funds with a specific funding target, product sales containing a significant financing component, option sales with the product, and product sales that impose a performance obligation satisfied over time.

Keywords: Crowdfunding, IFRS 15, Business Finance.

JEL Codes: M40, M41.

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ KAPSAMINDA MUHASEBENİN GELİŞİMİNDE YAPAY ZEKA KULLANIMI

Doç. Dr. Aynur AKPINAR
Karatay Üniversitesi
0000-0003-2108-8454, aynur.akpinar@karatay.edu.tr
Doç. Dr. Tuba DERYA BAŞKAN
Kırıkkale Üniversitesi
0000-0003-1012-3605, tbaskan@kku.edu.tr

Özet

Yapay zekâ birçok alanda zorlayıcı bir güç olarak karşımıza çıksa da muhasebe kapsamında da kullanımı etkin bir şekilde olmaktadır. Bu teorik çalışma da finansal raporlama denetim ve finansal karar alma süreçlerinde yapay zekanın muhasebedeki rolü araştırılmakta ve muhasebecilere doğru ve verimli karar alma desteği sunmaktadır. Muhasebe sürecindeki zorlukları veri analitiği, algoritmalar, otomasyonlar aracılığıyla yapay zekâ kolaylaştırmaktadır.

Çalışma da sürdürülebilir kalkınma hedeflerine yapay zekâ aracılığı ile ulaşmanın etkinliği incelenecektir. Yapılan çalışmada sürdürülebilir kalkınma hedeflerinden otomasyon finansal faaliyetleri yapay zekâ ile yeniden yapılandırılabilir, bu da zaman ve enerji tüketimini azaltır. Yapay zekâ ile gerçek zamanlı verilere dayalı olarak sürdürülebilir kararlar alma, SKH 8 (insana yakışır iş ve ekonomik büyüme), SKH 9 (sanayi, yenilikçilik ve alt yapı) SKH 16 (barış, adalet ve güçlü kurumlar) ve SKH 17 (hedefler için ortaklıklar) ile uyumlu hale getirilerek muhasebe sürecinde, finans kurumları ve ticari işlemler için çıkarımlar bulunmaktadır.

Çalışmanın amacı yapay zekanın işletmelerde muhasebe sürecinde benimsenmesine ve buna ilişkin geleneksel muhasebe sürecindeki rolünün incelenerek, yapay zekanın sürdürülebilir kalkınma hedefleri kapsamında muhasebeye neler getireceğini teorik çerçevede ortaya koymaktır.

Anahtar Kelime: Yapay Zekâ, Sürdürülebilirlik Kalkınma Hedefleri, Muhasebe Süreç Etkinliği.

JEL Kodları: M40, M41.

USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE DEVELOPMENT OF ACCOUNTING WITHIN THE SCOPE OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Although artificial intelligence is a compelling force in many areas, it is also used effectively in accounting. This theoretical study investigates the role of artificial intelligence in accounting in financial reporting, auditing and financial decision-making processes and provides accountants with accurate and efficient decision-making support. Artificial intelligence facilitates the difficulties in the accounting process through data analytics, algorithms and automation.

The article will examine the effectiveness of achieving sustainable development goals through artificial intelligence. In the study, automated financial activities from sustainable development goals can be restructured with artificial intelligence, which reduces time and energy consumption. Making sustainable decisions based on real-time data with artificial intelligence has implications for the accounting process, financial institutions and business transactions by aligning with SDG 8 (decent work and economic growth), SDG 9 (industry, innovation and infrastructure), SDG 16 (peace, justice and strong institutions) and SDG 17 (partnerships for the goals).

The article aims to examine the adoption of artificial intelligence in the accounting process in enterprises and its role in the traditional accounting process and to reveal what artificial intelligence will bring to accounting within the scope of sustainable development goals in a theoretical framework.

Keywords: Artificial Intelligence, Sustainable Development Goals, Accounting Process Effectiveness.

JEL Codes: M40, M41.

TÜRKİYE'DE GIDA BANKACILIĞI KAPSAMINDA FAALİYETLERİNİ YÜRÜTEN TEMEL İHTİYAÇ DERNEĞİ (TİDER)'NİN KURUMSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLARININ İNCELENMESİ

Prof. Dr. Reşat KARCIOĞLU
Atatürk Üniversitesi
0000-0002-0903-3816, rkarci@atauni.edu.tr
Arş. Gör. Şerife KILIÇARSLAN
Atatürk Üniversitesi
0000-0002-5715-3417, serife.kilicarslan@atauni.edu.tr

Özet

Geleneksel muhasebenin günümüz ihtiyaçlarına cevap vermekte yetersiz kalması sonucunda sürdürülebilirlik muhasebesi kavramı ortaya çıkmış ve giderek önemi artırmıştır. Muhasebenin bir alt dalı olan sürdürülebilirlik muhasebesi, işletmelerin varlıklarını ve aynı zamanda toplumun çıkarlarını korumak için ekonomik, çevresel ve sosyal faktörleri göz önünde bulundurarak işlemlerin uygun bir şekilde kayıt altına alınmasını ifade etmektedir. Sürdürülebilirlik muhasebesinin raporlanması sonucunda da karar alıcıların bilgi ihtiyacı karşılanmaktadır. Gıda bankacılığı ise gıda, giysi, temizlik ve hijyen ürünlerini bağış olarak toplayan, ayrıştıran, depolayan ve ihtiyaç sahiplerine dağıtan bir sivil toplum modelidir. Geliştirilen bu model ihtiyaçların karşılanması ve sürdürülebilirliğin sağlanması konusunda etkili bir alternatif olarak görülmektedir. Bu kapsamda çalışmanın amacı, TİDER'in yıllık yayınladığı kurumsal raporlarının sürdürülebilirlik düzeyini belirlemektir. TİDER'in web sitesinde yayınladığı kurumsal raporlar araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Ancak dernek 2022 yılında yayınladığı faaliyet raporunda gerçekleştirdiği tüm faaliyetlerinde şeffaflık, hesap verilebilirlik ve sürdürülebilirlik değerlerini ön planda tuttuğunu beyan etmiştir. Aynı beyanın 2021 yılı faaliyet raporlarında olmaması sebebiyle 2021 ve 2022 yılında yayınlanan kurumsal raporlar araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırma verileri toplanırken ilk olarak derneğin sürdürülebilirlik kapsamındaki mali değerleri, finansal raporlar üzerinden incelenmiştir. Yapılan inceleme sonucunda, gider hesabında sosyal, çevresel ve ekonomi başlıklı kalemler olmasına rağmen tüm yardımların "Hayırseverlik Yardımları" kalemi altında sunulduğu görülmüştür. Daha sonra derneğin hayırseverlik yardımlarına yönelik detaylı bilgi sunmak amacıyla 8 yardım başlığı belirlenmiş ve derneğin 2021 ve 2022 faaliyet raporları incelenmiştir. 2021 yılı faaliyet raporunda, toplam 8 yardım başlığından yalnızca 4'üne (50%) ilişkin sayısal veri paylaşıldığı görülmüştür. 2022 yılı faaliyet raporunda ise 8 başlığın tamamına (100%) ilişkin sayısal veri olduğu tespit edilmiştir. Daha sonra bu sayısal verilerin bulunduğu 2021 ve 2022 yılı kurumsal raporlarının sürdürülebilirlik düzeyleri "Sürdürülebilirlik Puanlama Çerçevesi" yardımıyla belirlenmiştir. Araştırma sonucunda TİDER'in 2022 yılında çok daha fazla sürdürülebilirlik kapsamında faaliyet gerçekleştirdiği görülmüştür. Buna karşın, 2021 yılına kıyasla 2022 yılı raporlarının sürdürülebilirlik düzeyinin daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak, 2022 yılı faaliyetlerinin şeffaflık, hesap verilebilirlik ve sürdürülebilirlik değerleri kapsamında yürütüldüğü beyan edilmesine karşın sürdürülebilirlik değerinin kurumsal raporlama kısmında eksik kaldığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Sürdürülebilirlik Muhasebesi, Sürdürülebilirlik Raporlaması, Gıda Bankacılığı.

JEL Kodları: Q56, M41, Q18

REVIEW OF CORPORATE SUSTAINABILITY REPORTS OF THE BASIC NEEDS ASSOCIATION (TIDER), WHICH CONDUCTS ITS OPERATIONS WITHIN THE SCOPE OF FOOD BANKING IN TÜRKİYE

Abstract

As a result of traditional accounting being inadequate to meet today's needs, the concept of sustainability accounting emerged and gradually increased in importance. Sustainability accounting, a sub-branch of accounting, refers to the appropriate recording of transactions by taking into account economic, environmental and social factors to protect the assets of businesses as well as the interests of society. As a result of sustainability accounting reporting, the information needs of decision makers are met. Food banking is a civil society model that collects, separates, stores and distributes food, clothing, cleaning and hygiene products as donations to those in need. This developed model is seen as an effective alternative to meet needs and ensure sustainability. In this context, the purpose of the study is to determine the sustainability level of TİDER's annual corporate reports. The corporate reports published by TİDER on its website constitute the universe of the research. However, in the annual report published in 2022, the association declared that it prioritized the values of transparency, accountability and sustainability in all its activities. Since the same statement is not included in the 2021 annual report, corporate reports published in 2021 and 2022 were included in the scope of the research. While collecting research data, first the financial values of the association within the scope of sustainability were examined through financial reports. As a result of the examination, it was seen that all aid was presented under the "Charity Aid" item, although there were social, environmental and economic items in the expense item. Then, in order to provide detailed information about the association's philanthropic aid, 8 aid headings were determined and the association's 2021 and 2022 activity reports were examined. In the 2021 activity report, it was observed that numerical data was shared for only 4 (50%) of the total 8 aid headings. It was determined that there was numerical data on all 8 headings (100%) in the 2022 activity report. Then, the sustainability levels of the 2021 and 2022 corporate reports containing these numerical data were determined with the help of the "Sustainability Scoring Framework". As a result of the research, it was seen that TİDER will carry out much more sustainability activities in 2022. On the other hand, it was determined that the sustainability level of the 2022 reports was lower compared to 2021. As a result, although it was declared that the activities of 2022 were carried out within the scope of transparency, accountability and sustainability values, it was determined that the sustainability value was missing in the corporate reporting section.

Keywords: Sustainability, Sustainability Accounting, Sustainability Report, Food Banking.

JEL Codes: Q56, M41, Q18.

YAPAY ZEKÂNIN BANKACILIK VE FİNANS SEKTÖRÜ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNE YÖNELİK KAVRAMSAL BİR İNCELEME

Dr. Öğr. Üyesi Uğur BELLİKLİ
Giresun Üniversitesi
0000-0002-4571-6200, ugur.bellikli@giresun.edu.tr
Öğr. Gör. Demet AKKAYA BELLİKLİ
Giresun Üniversitesi
0000-0003-3869-8769, demet.bellikli@giresun.edu.tr

Özet

Bankalar günümüz ekonomisinde oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Yönetmiş oldukları para ve kredi miktarları, bunların yanı sıra vermiş oldukları diğer hizmetler de göz önüne alındığında ekonominin "can damarı" olarak da ifade edilebilirler. İnsanlara paralarını güvenle saklama ve yönetme, paralarına değer katma, yatırım konusunda onları yönlendirme, işletmeler için finansal destekler sunma gibi rolleri göz önüne alındığında bankaların önemi daha iyi anlaşılabilir. Bankalar tarafından gerçekleştirilen tüm finansal işlemler uygun şekilde belgelendirilir ve kayıt altına alınır. Hem bankaların finansal işlemleri hem de müşterilere sunulan hizmetler göz önüne alındığında bankaların iş yükünün oldukça yoğun olduğu ifade edilebilir. Müşterilere sunulan hizmetlerin kanallarına tarihsel açıdan şöyle bir göz atıldığında, ATM'ler, telefon bankacılığı, mail bankacılığı, internet bankacılığı ve mobil bankacılık şeklinde bir sıralama yapılabilir. Ancak bu hizmet kanallarından sonuncusuna yapay zekâ bankacılığı terimini de eklemek günümüzde artık kaçınılmaz olmuştur.

Yapay zekâ en basit ifadeyle bir makinenin insan zihni ile ilişkilendirilebilen bilişsel fonksiyonları gerçekleştirebilme yeteneği olarak tanımlanabilir. Bu fonksiyonlar arasında algılama, akıl yürütme, öğrenme, çevre ile etkileşim kurma, problem çözme ve hatta yaratıcılık uygulamaları bulunabilir. Günümüzdeki teknoloji ilerlemeleri göz önüne alındığında üretimin başlangıcından tamamlanmasına kadar neredeyse tüm süreçleri otomasyona taşıma konusunda, eski finansal yönetim kurumlarında bir devrim ihtiyacı olduğunu göstermektedir. Bankların gün geçtikçe daha geniş bir müşteri kitlesi ile etkileşimde bulundukları dikkate alınırsa süreçlerini otomasyona taşıma ve devrim niteliğindeki yeniliklere ihtiyaç duyma konusunda başı çektikleri ifade edilebilir. Ancak teknolojik gelişmelere ve yapay zekâya rağmen bankacılıkta halen eski uygulamalara duyulan güvenin bir adım önde olduğu da bir gerçektir. En azından bu durum bazı müşteri kitlesi açısından son derece geçerlidir.

Günümüzde sözkonusu müşteri kitlesinin istek ve ihtiyaçları bir kenara bırakılacak olursa, teknolojik gelişmelere ve zamana karşı yarışa katılmayan kısacası bu durumu göz ardı eden bankaların birçok iş modelini dönüştürme ve insanları tekrarlayan işlerden kurtarma, dolandırıcılıkları önleme, daha iyi kararlar alarak kayıplardan kazanç elde etme fırsatlarını da kaçıracaklarını ifade etmek gerekir.

Müşteri hizmetleri ile görüşmek için bankaya gitmeye ya da telefon etmeye ihtiyaç bulunmayabilir. Bankanın internet sitesini ziyaret etmek ve önceden bazı bilgilerle donatılmış sohbet botu ile konuşmaya başlamak yeterli olabilir. Bunun normal müşteri hizmetlerinden farkı nedir? Bir sohbet botunun avantajı, insanın hiçbir zaman yapamayacağı kadar hızlı bir şekilde veri depolarından bilgi toplamasıdır, bu da çok daha yüksek bir performansa yol açar. Bu da işlerin çok kısa bir zamanda tamamlanması anlamına gelir. Bunun yanı sıra, bankalardaki işlem trafiğini izleyerek dolandırıcılık ve hileleri önleyebilme, finansal ürünler için robo-danışmanlardan hizmet alma, akıllı cüzdanlar ile ödemeleri kolaylaştırma, fon ticaretini kolaylaştırma, yüksek güvenlik, insanların üzerinden büyük sorumlulukları kaldırma, çalışanların etkinliğini artırma, verimlilik ve doğrulukta artış ile daha iyi bir müşteri desteği yapay zekânın bankacılık sektöründeki kolaylıkları arasındadır.

Bu çalışmanın amacı, yapay zekâ kullanımının bankacılık ve finans sektörü üzerindeki etkilerine yönelik kavramsal bir bakış açısı getirmektir. Yukarıda özet nitelikte verilen bilgiler bu etkiyi kısaca ifade etmektedir. Yapay zekâ bankacılık sektöründe daha hızlı, daha güvenilir ve insanın yaptığı hataların daha az riskli olduğu bir seçenek olarak öne çıkmaktadır. Sanal asistanlar, sohbet botları, hologramlar, fiziksel robotlar, uygun fiyatlı teknolojinin etkisiyle zamanla piyasayı sarmalayarak gelişecek gibi görünmektedir. Müşterilerin başlangıçta direniş gösterdikleri teknolojilere bile uyum sağlayacakları 2020'deki Covid-19 krizi sırasında da doğrulanmıştır. Günümüzde küçük bir toplulukta banka şubelerine sahip olmak artık zorunlu olmayabilir. Günümüzde artık küçük bir topluluğun sadece bir internet bağlantısına ve ihtiyaçları doğrultusunda kullanabilecekleri boş zamana sahip olması önemlidir. Banka şubelerine gitme ve karşındaki tezgâhın arkasındaki birinin 'Sıradaki' diye bağırmasını bekleme günlerinin geride kaldığı ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Bankacılık, Finans, Otomasyon, Teknoloji

JEL Kodları: G21, O33.

A CONCEPTUAL REVIEW ON THE IMPACTS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON THE BANKING AND FINANCE SECTOR

Abstract

Banks play a significant role in today's economy. The amounts of money and credit they manage, along with the other services they provide, can be referred to as the 'lifeblood' of the economy. When considering their roles such as safely storing and managing people's money, adding value to their funds, guiding them in investments, and providing financial support for businesses, the importance of banks becomes better understood. All financial transactions conducted by banks are properly documented and recorded. When considering both the financial transactions of banks and the services offered to customers, it can be stated that banks have a significantly heavy workload. When historically examining the channels of services offered to customers, a list can be made as follows: ATMs, telephone banking, email banking, internet banking, and mobile banking. However, adding the term 'artificial intelligence banking' to these service channels has become inevitable in today's world.

Artificial intelligence can be defined, in its simplest terms, as the ability of a machine to perform cognitive functions associated with the human mind. Among these functions are perception, reasoning, learning, interacting with the environment, problem-solving, and even creative applications. In light of today's technological advances, there is a need for a revolution in traditional financial management institutions to automate almost all processes from production to completion. Considering that banks are increasingly interacting with a wider customer base every day, it can be stated that they are leading in the need to automate their processes and embrace revolutionary innovations. However, despite technological advancements and artificial intelligence, there is still a prevailing trust in traditional practices in banking. At least, this is highly applicable for certain customer segments.

Putting aside the wants and needs of this customer segment today, it should be noted that banks neglecting to participate in the race against technological advancements and time, in other words, overlooking this situation, will miss out on many opportunities to transform their business models, free people from repetitive tasks, prevent fraud, and gain profits by making better decisions.

There may be no need to go to the bank or make a phone call to interact with customer services. Visiting the bank's website and starting a conversation with a chatbot equipped with some pre-existing information might be sufficient. What is the difference from regular customer services? A chatbot's advantage is its ability to gather information from data repositories at a speed that a human could never achieve, leading to much higher performance. This also means that tasks can be completed in a very short time. In addition, monitoring transaction traffic in banks to prevent fraud and scams, obtaining services from robo-advisors for financial products, facilitating payments with smart wallets, easing fund trading, ensuring high security, reducing significant responsibilities from individuals, increasing employee efficiency, and achieving better customer support through increased efficiency and accuracy are among the conveniences of artificial intelligence in the banking sector.

The purpose of this study is to provide a conceptual perspective on the impact of artificial intelligence usage on the banking and finance sector. The information provided above in summary form briefly expresses this impact. Artificial intelligence stands out as an option in the banking sector that is faster, more reliable, and less prone to human errors. Virtual assistants, chatbots, holograms, and physical robots seem to evolve over time, gradually taking over the market with the influence of affordable technology. The adaptability of customers to technologies, to which they initially showed resistance, has been confirmed during the Covid-19 crisis in 2020. Having bank branches in a small community may no longer be necessary in today's world. In today's world, it is crucial for a small community to have only an internet connection and spare time that they can use according to their needs. It can be stated that the days of going to bank branches and waiting for someone behind the counter to shout 'Next' are over.

Keywords: Artificial Intelligence, Banking, Finance, Automation, Technology

JEL Codes: G21, O33.

BIST'TE İŞLEM GÖREN SİGORTA ŞİRKETLERİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK UYUM RAPORLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Öğr. Ü. Özlem DOĞAN
İskenderun Teknik Üniversitesi
0000-0002-5752-9031, ozlem.dogan@iste.edu.tr

Özet

Toplumların tüketim davranışlarının, daha yaşanılabilir bir çevre ortamı oluşturan mal ve hizmetler lehine değişimi, işletmeleri üretim faktörlerinin etkin ve verimli kullanılması yönünde farklı çözümler bulmaya yönlendirmiştir. İşletmelerin mal ve hizmet üretmeleri sırasında çevreye verdikleri zararlar tüketiciler tarafından olumsuz karşılanmakta ve bu işletmelerin tercih edilmelerini olumsuz etkilemektedir. Ayrıca dünya çapında ülkelerin yaşanılabilir bir dünya çabası ile geliştirdikleri politikalar işletmelerinde bu yönde uygulamalar oluşturmasını zorunlu hale getirmektedir. Sadece mal ve hizmetlerin satışları değil potansiyel yatırımcılar açısından da işletmelerin değerini artıran unsurlar arasında şüphesiz ki finansal performansın yanında artık rakamsal olmayan bu bilgiler de önem kazanmıştır. Bu durum işletmecilik literatüründe "sürdürülebilirlik" kavramı ile açıklanmış ve işletmeler için giderek önem kazanmıştır. Bu kapsamda gelişmiş birçok ülkede sürdürülebilirlik standart ve çerçeveleri oluşturulmuş işletmelerin bu standart ve çerçevelere uymaları tavsiye edilmiştir. Her sektörden işletme için işletmenin değerini artırıcı bir unsur olarak sürdürülebilirlik politikaları oluşturmak önemlidir. İşlemelerin sürdürülebilirlik politikalarının oluşturulabilmesi kadar bu raporların işletmeyle ilgilenen çıkar gruplarıyla paylaşılması da önem arz etmektedir. Bu sebeple işletmeler tarafından sürdürülebilirlik raporları hazırlanmakta ve kamuoyuna sunulmaktadır. Bu amaçla birçok ülkede sürdürülebilirlik faaliyetlerinin raporlanmasında farklı standartlar, uygulama çerçeveleri geliştirilmiştir. İşletmelerin sürdürülebilirlik faaliyetlerinin bu çerçevelere uygunluğu olarak uyum raporlarında değerlendirilmekte ve işletmeyle ilgilenenlere sunulmaktadır.

Sigortacılık sektörü, işletmelerin karşılaşabilecekleri riskli durumlar karşısında faaliyetlerini güvenli bir şekilde yürütebilmelerini sağlamalarına yardımcı olarak hem işletmeleri hem de yatırımcıları korumaktadır. İşletmenin kendi faaliyetlerinde sürdürülebilirlik politikalarının benimsenmesi, sürdürülebilirlik standart ve çerçevelerine uyumunu da gerektirmektedir. Bu çalışmanın amacı, BİST'te işlem gören sigorta şirketlerinin Sürdürülebilirlik Uyum Raporlarını incelemek, benzer ve farklı yönlerini ortaya koymaktır. Bu kapsamda BİST'te yer alan 6 sigorta şirketinin (Agesa Hayat ve Emeklilik A.Ş, Aksigorta A.Ş., Anadolu Anonim Türk Sigorta, Anadolu Hayat A.Ş., Ray Sigorta A.Ş., Türkiye Sigorta A.Ş.) 2022 yılı Sürdürülebilirlik Uyum Raporları incelenmiştir. Çalışmada uyum raporları, şekil ve içerik olarak iki boyutlu olarak ele alınmıştır. Raporların şekil özellikleri, tablolaştırma, ana başlıklar ve alt başlıklar, okunabilirlik ve ulaşım kolaylığı yönüyle incelenmiştir. Raporların içerikleri ise raporlarda yer verilen ana başlıklar ve alt başlıklara uyum dereceleri ve sigorta şirketlerinin uyum derecelerinin karşılaştırılması yönüyle ele alınmıştır. İşletmelerin sürdürülebilirlik uyum derecelerinin artması, sürdürülebilir işletmecilik anlayışının geliştirilmesinin yanı sıra işletmenin değerini artırma, ulusal ve uluslararası alanda yatırımcı bulma gibi konularda da katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik Raporlaması, Sigorta Şirketleri, Sürdürülebilirlik Uyum Raporu.

JEL Kodları: M40, M41.

EVALUATION ON SUSTAİNABİLİTY COMPLİANCE REPORTS OF INSURANCE COMPANİES TRADED ON BIST

Abstract

The change in consumption behavior of societies in favor of goods and services that create a more livable environment has led businesses to find different solutions for the effective and efficient use of production factors. The damage that businesses cause to the environment while producing goods and services is viewed negatively by consumers and negatively affects the preference of these businesses. In addition, the policies developed by countries around the world in an effort to create a livable world make it necessary for their businesses to create practices in this direction. Among the factors that increase the value of businesses not only in terms of sales of goods and services but also in terms of potential investors, this non-numeric information has undoubtedly gained importance, along with financial performance. This situation is explained with the concept of "sustainability" in the business literature and has become increasingly important for businesses. In this context, sustainability standards and frameworks have been established in many developed countries and businesses have been advised to comply with these standards and frameworks. It is important for businesses from every sector to create sustainability policies as an element that increases the value of the business. It is also important to share these reports with interest groups interested in the business, as well as to create sustainability policies for the operations. For this reason, sustainability reports are prepared by businesses and presented to the public. For this purpose, different standards and application frameworks have been developed in many countries for reporting sustainability activities. The compliance of the sustainability activities of businesses with these frameworks is evaluated in compliance reports and presented to those interested in the business.

The insurance sector is an important company in terms of ensuring the sustainability of businesses by reducing their uncertainty. It protects both businesses and investors by helping businesses ensure that they can carry out their activities safely in the face of risky situations they may encounter. Adopting sustainability policies in the business's own activities also requires compliance with sustainability standards and frameworks. The aim of this study is to examine the Sustainability Compliance Reports of insurance companies traded on BIST and to reveal their similar and different aspects. In this context, 6 insurance companies in BIST (Agesa Hayat ve Emeklilik A.Ş., Aksigorta A.Ş., Anadolu Anonim Türk Sigorta, Anadolu Hayat A.Ş., Ray Sigorta A.Ş., Türkiye Sigorta A.Ş.) 2022 Sustainability Compliance Reports have been examined. In the study, compliance reports were considered in two dimensions: form and content. The format features of the reports, tabulation, main headings and subheadings were examined in terms of readability and ease of access. The contents of the reports were discussed in terms of the degree of compliance with the main headings and subheadings included in the reports and the comparison of the compliance levels of insurance companies. Increasing the sustainability compliance levels of businesses will contribute to issues such as improving the understanding of sustainable business, increasing the value of the business, and finding investors nationally and internationally.

Keywords: Sustainability Reporting, Insurance Companies, Sustainability Compliance Report.

JEL Codes: M40, M41.

KARAR VERME SÜRECİNDE DÜRTME, RİSK ALGISI, AŞIRI GÜVEN EĞİLİMİ VE SÜRÜ PSİKOLOJİSİ ETKİLERİ: BİREYSEL EMEKLİLİK ÖZELİNDE BİR İNCELEME

Arş. Gör. Dr. Hilal MOLA
Atatürk Üniversitesi
0000-0002-2707-5577, hilal.karatas@atauni.edu.tr

Özet

Bireyler karar alma sürecinde birçok değişkenden etkilenmektedir. Bu değişkenler kimi zaman çevresel faktörler olabilirken kimi zaman ise sosyal, psikolojik ve hatta biyolojik faktörler olabilmektedir. Davranışsal ekonominin de gelişimiyle birlikte bireylerin karar alma süreçleri detaylı bir şekilde incelenmiş ve bireylerin kararlarının tamamen rasyonel olmadığı, sosyal, ekonomik, psikolojik faktörlerden etkilenebildikleri ortaya koyulmuştur. Bu doğrultuda çalışmanın amacı bireylerin bireysel emeklilik sistemi kararları üzerinde etkili olabileceği düşünülen dürtme, risk algısı, aşırı güven eğilimi ve sürü psikolojisi etkilerini araştırmaktır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre bireysel emeklilik kavramı hakkında bilgisi olmak, yaş, gelir ve sürü psikolojisi değişkenleri istatistiki olarak anlamlı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Davranışsal İktisat, Tüketici Kararları, Bireysel Emeklilik Sistemi.

JEL Kodları: M40, M41.

EFFECTS OF NUDGE, RISK PERCEPTION, OVER-CONFIDENCE TENDENCY AND HERD PSYCHOLOGY IN THE DECISION MAKING PROCESS: A STUDY SPECIALLY ON INDIVIDUAL RETIREMENT

Abstract

Individual are affected by many variables in the decision making process. While these variables may sometimes be environmental factors, sometimes they may be social, psychological an deven biological factors. With the development of behavioral economics, individuals decision making processes have been examined in detail and it has been revealed that individuals decisions are not completely rational and can be affected by social, economic and psychological factors. In this regard, the aim of the study is to investigate the effects of nudge, risk perception, over-confidence tendency and herd psychology, which are thought to have an impact on individuals retirement system. According to the findings of the study, knowledge about the concept of private pension, age, income and herd psychology variables were found to be statistically significant.

Keywords: Behavioral Economics, Consumer Decision, Individual Retirement System

FORECASTING CRUDE OIL PRICE BASED ON HESTON-NANDI-GARCH-ANN HYBRID MODEL

Davood Ahmadian
University of Tabriz
Vahid Ahmadian
University of Tabriz
Sajjad Naghdi
University of Tabriz
Alireza Fazl Zadeh
University of Tabriz

Abstract

The study proposes an advanced hybrid model that combines the Heston-Nandi-GARCH (HNG) model and Artificial Neural Network (ANN) model to forecast crude oil price returns. The researchers applied this hybrid model to Brent crude oil price return data and evaluated its performance using three metrics: mean absolute percentage error (MAPE), mean absolute error (MAE), and root mean square error (RMSE). Additionally, we assessed the model's correctness through the Kupiec test and Christoffersen test. The findings of the study indicate that the proposed hybrid model outperforms other models, such as the artificial neural network model, in predicting crude oil price returns. The hybrid model, specifically using genetic algorithm (GA), achieved the lowest error across all three evaluation criteria, suggesting its suitability for prediction. The combination of HNG and ANN models resulted in more accurate forecasts of crude oil price returns, affirming its usefulness for economic and financial decision-making.

Anahtar Kelimeler: Hybrid Model, Heston-Nandi-GARCH, Artificial Neural Network, Crude Oil Price, Kupiec Test, Christoffersen Test.

JEL Kodları: C02, C12, C15, C45.

CARBON MARKET: RECENT AND FUTURE RESEARCH

Tri DAMAYANTİ
Kırıkkale Üniversitesi
0000-0003-2792-0889, tri.damayanti@ubl.ac.id
Prof. Dr. Suphi ASLANOĞLU
Kırıkkale Üniversitesi
0000-0003-4393-5541, s_aslanoglu@hotmail.com
Dr. Öğr. Ü. Ufuk DOĞAN
Kırıkkale Üniversitesi
0000-0002-2419-8061, ufukdogan@kku.edu.tr

Abstract

Environmental issues have become increasingly relevant in recent decades since they affect many areas of human survival. Environmental issues, particularly those related to the carbon market, are also relevant in the domains of economics, business, and finance. The carbon market exists as a result of the need to reduce carbon emissions and comply with the Paris Agreement's commitments. A carbon market is required to reduce global carbon emissions as pledged to by the Paris Agreement, which has been signed by a number of countries.

The carbon market is an intriguing topic that necessitates extensive research, such as defining carbon market pricing, ensuring carbon market securities, and so on. Bibliometric analysis will be used in this study to identify innovative prospects in carbon market research. Finding patterns in individual research or specific scientific disciplines, determining the impact of research, assisting in the discovery of new or developing research, identifying parties who can collaborate, and discovering relevant sources for research publications are all benefits of bibliometric analysis. Bibliometrics analysis helps scholars to establish research model with high impact and novelty opportunities of their publications.

According to the Scopus database of 5589 publications in the term of business, management, economics, and finance area of researhes, carbon market research in the world is dominated by research on carbon dioxide emission factors, consumption-based accounting and policy, and green bonds as the most common and newest issues in the carbon market. Crucial themes understudied by scholars include low carbon investment, blockchain and climate finance, market value in the carbon market, the transition to low carbon, and the economic components required to reach zero carbon. Green innovation and carbon performance are also excellent study subjects, as they are linked to green investment and green financing. Sustainable energy transition and market valuation in the carbon market are also current and future research priorities. Besides, the issues of monetary policy and market power in the carbon market also can be potentially explored and become innovations in carbon market research. This study makes suggestions for future researchers in identifying themes for carbon market research. As a result, carbon market research will be more beneficial, particularly in calculating carbon market prices and deciding where the carbon market can use green bonds in carbon market transactions.

Keywords: Carbon Valuation, Carbon Financing, Carbon Market Ecosystem.

JEL Codes: G23, Q21, Q56, Q54.

AN ANALYSIS OF THE BIST SUSTAINABILITY INDEX FIRMS' FINANCIAL PERFORMANCE

Prof. Dr. Erdal YILMAZ
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
0000-0002-2491-446X, eyilmaz@agri.edu.tr
Assoc. Prof. Dr. Bekir GEREKAN
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
0000-0001-6724-4729, bgerekan@agri.edu.tr
Asst. Prof. Dr. Emre BULUT
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
0000-0002-1468-2175, ebulut@agri.edu.tr

Abstract

This study investigates the effect of financial performance indicators of the firms in the BIST Sustainability Index on return on equity (ROE) and return on assets (ROA). The data covers 44 firms from 2018 to 2022, and the study applies panel regression analysis using the Driscoll-Kraay robust standard estimator. Accordingly, the results reveal that the operating profit margin has a statistically significant effect on both equity and asset returns. In addition, liquidity ratio, inventory turnover, and equity turnover variables have statistically significant effects on ROE, while earnings before interest, tax, depreciation, amortization, and tangible fixed asset turnover have statistically significant impact on ROA.

Keywords: Financial Performance, Sustainability Reporting, Sustainability Index.

JEL Codes: M40, M41.

A COMPREHENSIVE STUDY OF FINANCIAL REGULATORS MONITORING CHALLENGES IN THE USE OF REGTECH AND SUPTECH (META-SYNTHESIS APPROACH AND SHANNON ENTROPY)

Niloufar Bagherifam
University of Tabriz
niloobfm@gmail.com
Asst. Prof. Dr. Sajad Naghdi
University of Tabriz
S.nagdi@yahoo.com

Abstract

In recent years, due to the acceleration of technology development, the process of digitalization has led to the emergence of a hot topic in the financial field called supervisory technology (SupTech) and regulatory technology (RegTech), For this reason, it is important to evaluate the challenges of implementing Regtech and Suptech projects in the monitoring process of financial legislation. Therefore, the present research has studied the challenges of RegTech and SupTech implementation in financial legislators monitoring systems.

This research is fundamental in terms of purpose and in terms of data collection and analysis, this research is the type of meta synthesis studies. For this purpose, by referring to English and Persian studies published in valid foreign and domestic databases, in all geographical areas and during the years 2010 to 2023, 32 articles were identified from among the mass of primary articles. In order to analyze the selected articles, Shannon's entropy content analysis was used to identify and rank the codes and concepts.

The combination of the findings from meta synthesis and qualitative content analysis of 32 selected articles led to the highlighting of 4 concepts from the combination of 27 codes, and which had more weight were identified as independent challenges and other categories as dependent concepts. They were placed under the main categories. This process led to the emergence of four main challenges of Regtech and Suptech business models, each of which refers to different aspects of development problems, Results show human resources, infrastructure, data quality, analytical tools are the most important challenges that financial legislators is currently facing.

The conclusion of the research indicate that although the expansion of RegTech and SupTech brings many benefits to financial legislators, the emerging nature of this technology has caused some challenges, It is necessary to recognize these challenges from the point of view of development and the future perspective of financial legislators.

TÜRKİYE'DE FİNANSAL GELİŞME VE EKONOMİK KARMAŞIKLIK İLİŞKİSİ

Dr. Öğr. Ü. Ş. Mustafa ERSUNGUR
Atatürk Üniversitesi
0000-0003-3661-7216, ersungur@atauni.edu.tr
Elifnur TIĞTEPE
Atatürk Üniversitesi
0000-0001-8751-508X, elifnur1250@gmail.com
Dr. Fatma KILIÇ
0000-0001-7230-8547, fatma.kilic@tubitak.gov.tr

Özet

Üretim, ülkelerin dışa bağımlılıklarını azaltan ve hem yurt içine hem de yurt dışına yapılması halinde büyümeye önemli düzeyde katkı sağlayan en önemli ekonomik işlemlerden birisini teşkil etmektedir. Öte yandan üretimin sonuçları ve/veya sonuçlarındaki büyüklük farkları üretim yapısındaki farklılıklara göre değişiklik göstermektedir. Günümüzde üretim, farklılaşmış ve yenilikçi olması halinde sürdürülebilir bir büyümenin temel kaynağı olmaktadır. Bu sebeple, son yıllarda ortaya konulmuş olan ekonomik karmaşıklık kavramı oldukça önem taşımaktadır. Ekonomik karmaşıklık, basitçe ülkelerin yenilik ve çeşitliliği öne çıkaran sofistike ürünler üretmesini ifade etmektedir. Üretimde farklılaşma ve yenilikçi adımlar ise teknoloji ve bankacılık gibi çeşitli kanallar üzerinden özellikle finansal araçlardan karşılanmaktadır. Ülkeler, karmaşıklık düzeyini artırmak için çeşitli finansmanlara ihtiyaç duymakta ve/veya finansal araçlar kullanarak dış ticaret işlemlerini gerçekleştirmektedir. Bu durum, özellikle gelişmekte olan ülkelerde finansal gelişmenin sağlanması yoluyla finansal kaynaklara erişimin ve bu erişimden elde edilecek verimin artacak olması nedeniyle ekonomik karmaşıklığın da artabileceğine işaret etmektedir. Ekonomik karmaşıklığın yüksek olduğu ülkelerde, verimlilik artarak hem büyümeye hem de kalkınmaya katkı sağlamaktadır.

Çalışmada bu noktadan hareketle finansal gelişme ve ekonomik karmaşıklık ilişkisi, 1995-2021 dönemine ait verilerle Türkiye için incelenmektedir. Finansal gelişmeyi temsilen IMF tarafından hesaplanan finansal gelişmişlik endeksi, ekonomik karmaşıklığı temsilen ekonomik karmaşıklık endeksi kullanılmaktadır. Analiz kapsamında öncelikle geleneksel birim kök testlerinden birisi olan ADF birim kök testi ve yeni nesil birim kök testlerinden birisi olan Becker, Enders ve Lee (2006) birim kök testi yapılmıştır. Birim kök testleri sonucunda mevcut serilerin birinci farkta durağan olmaları sebebiyle analize Fourier-Shin eş-bütünleşme testi ile devam edilmiş ve analiz, eş bütünleşme ilişkisine ait uzun dönem katsayı tahminleri için Dinamik En Küçük Kareler (DOLS) tahmincisinin kullanılmasıyla tamamlanmıştır. Uzun dönem katsayı tahmin sonuçları, Türkiye'de finansal gelişmede meydana gelen 1 birimlik bir artışın ekonomik karmaşıklığı 2.99 birim arttırdığını göstermektedir. Bu durum, Türkiye'nin finansal gelişmeye öncelik vermesi ve finansal gelişme kapsamında yer alan çeşitli araçları daha aktif kullanarak üretim yapısını güçlendirebileceğini ve üretimde özgünlük yakalayabileceğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Gelişme, Ekonomik Karmaşıklık, Fourier-Shin Eş-Bütünleşme Testi

JEL Kodları: G0, F3, O3

THE RELATIONSHIP BETWEEN FINANCIAL DEVELOPMENT AND ECONOMIC COMPLEXITY IN TURKEY

Abstract

Production constitutes one of the most important economic transactions that contributes significantly to growth and reduces the foreign dependency of countries if carried out both domestically and abroad. On the other hand, the results of production and/or the size differences in the results vary according to the differences in the production structure. Today, production is the main source of sustainable growth if it is differentiated and innovative. For this reason, the concept of economic complexity which has been introduced in recent years is very important. Economic complexity simply means that countries produce sophisticated products that emphasize innovation and diversity. Differentiation in production and innovative steps are met especially from financial instruments through various channels such as technology and banking. To increase the level of complexity, countries need various financing and/or carry out foreign trade transactions using financial instruments. This points out that economic complexity can also be increased, as access to financial resources and efficiency from this access will increase, especially through the provision of financial development in developing countries. In countries which be high economic complexity growingly productivity contributing to both growth and development.

From this point of view, the study examines the relationship between financial development and economic complexity for Turkey with data for the period 1995-2021. The IMF's financial development index is used to represent financial development, and the economic complexity index is used to represent economic complexity. Within the scope of the analysis, firstly, the ADF unit root test that one of the traditional unit root tests, and the Becker, Enders and Lee (2006) unit root test that one of the new generation unit root tests were performed. Since the series are stationary at first difference as a result of the unit root tests, the analysis is continued with the Fourier-Shin co-integration test and the analysis was completed by using the Dynamic Ordinary Least Squares (DOLS) estimator for long-term coefficient estimates of the cointegration relationship. Long-term coefficient estimation results show that a 1-unit increase in financial development in Turkey increases economic complexity by 2.99 units. This situation reveals that Turkey can strengthen its production structure and achieve originality in production by prioritizing its financial development and using various tools within the scope of financial development more actively.

Keywords: Financial Development, Economic Complexity, Fourier-Shin Cointegration Test

Jel Codes: G0, F3, O3

FİNANSAL KRİZ DÖNEMLERİNDE UYGULANACAK BİR VERGİ: SPAHN VERGİSİ

Doç. Dr. Doğan Bozdoğan
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
0000-0002-3961-0506, dogan.bozdogan@gop.edu.tr

Özet

Günümüzde küreselleşme ve finansal serbestleşme, uluslararası ekonomik ilişkilerin dinamiklerini belirleyen önemli unsurlardan biri haline gelmiştir. Ancak, 1970'lerde Bretton Woods sisteminin çöküşü sonrasında, uluslararası sermaye hareketlerinde yaşanan önemli değişimler, özellikle gelişmekte olan ülkelerde finansal krizlerin sıklığını artırmıştır. Bu dönemde ortaya çıkan sorunlardan biri de kısa vadeli spekülatif sermaye hareketlerinin artması olmuştur. Finansal serbestleşme ve küreselleşme, bu tür spekülatif sermaye hareketlerinin serbestçe dolaşmasına olanak tanıdığı için, bu hareketler gelişmekte olan ülkelerde finansal krizlere zemin hazırlamıştır. Bu bağlamda, Nobel ödüllü iktisatçı James Tobin'in önerdiği Tobin Vergisi gibi finansal işlemlere vergi konulması fikri ön plana çıkmıştır. Ancak, Tobin vergisinin saf bir işlem vergisi olarak yetersiz olduğunu düşünen Alman ekonomist Paul Bernd Spahn, alternatif bir vergi önerisi olan Spahn Vergisi'ni ortaya atmıştır. Tobin'in önerdiği vergi, spekülatif sermaye hareketlerini kontrol etmek amacıyla uluslararası finansal işlemlere uygulanacak bir vergiydi. Ancak, Spahn, Tobin vergisinin mali işlemleri bozabileceğini ve likidite sorunlarına yol açabileceğini savunmuştur.

Spahn Vergisi, Tobin vergisinden farklı olarak, finansal işlemlere sabit bir oranda değil, işlemin volatilitesine bağlı olarak değişen bir vergi öngörmektedir. Bu sayede, spekülatif sermaye hareketlerinin kontrol altına alınması hedeflenmektedir. Spahn, Tobin vergisinin spekülasyonları yeterince caydıramayacağını düşündüğü için, volatiliteye dayalı bir vergi önerisi getirmiş ve finansal kriz dönemlerinde daha etkili olabileceğini iddia etmiştir. Spahn Vergisi'nin finansal kriz dönemlerindeki etkinliğini değerlendirmek, günümüz küresel ekonomisindeki dinamiklerin karmaşıklığını anlamak ve gelecekteki finansal istikrarsızlık risklerini azaltmak adına kritik bir öneme sahiptir. Spahn Vergisi, Tobin vergisinden farklı bir yaklaşım sunarak, finansal işlemlere uygulanan vergiyi işlemin volatilitesine bağlı olarak değiştirme önerisi getirir. Bu noktada, Spahn'ın vurguladığı gibi, saf bir işlem vergisi olan Tobin Vergisi'nin finansal işlemleri kontrol etmede yetersiz olduğu analizlerle ortaya konmuştur.

Spahn Vergisi, işlemlerin volatilitesine duyarlı bir yapı sunarak, spekülatif sermaye hareketlerini daha etkili bir şekilde kontrol edebileceği düşünülmektedir. Bu verginin uygulanabilirliği ve etkinliği, finansal kriz dönemlerinde ortaya çıkan likidite sorunlarına çözüm sağlamak ve ekonomik istikrarı artırmak adına potansiyel avantajlar sunabilir. Bu noktada, verginin nasıl uygulanacağı, hangi oranlarda olması gerektiği gibi teknik detaylar üzerinde durularak, Spahn Vergisi'nin reel ekonomik etkileri daha derinlemesine analiz edilebilir. Dolayısıyla, Spahn Vergisi'nin finansal kriz dönemlerindeki etkinliğini daha ayrıntılı bir şekilde anlamak, uluslararası finansal sistemin güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koymak adına önemli bir adımdır. Bu analiz, finansal düzenlemelerin evrimi konusundaki global tartışmalara katkı sağlayarak, gelecekteki krizlere karşı daha sağlam bir dayanıklılık oluşturacak politika önerilerinin geliştirilmesine katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Sonuç olarak, Spahn Vergisi'nin finansal kriz dönemlerindeki etkinliği, küresel ekonominin karmaşıklığı içinde önemli bir yer tutmaktadır. Bu verginin uygulanabilirliği ve etkinliği, gelişmekte olan ülkelerin finansal istikrarını sağlama çabalarında önemli bir faktör olabilir. Bu çalışma, Spahn Vergisi'nin potansiyel faydalarını ve zorluklarını anlamak için bir adım olarak, finansal düzenlemelerin gelecekteki evrimine ışık tutmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Kriz, Sphan Vergisi, Tobin Vergisi

JEL Kodları: K34.

A TAX TO BE APPLIED DURING FINANCIAL CRISIS: SPAHN TAX

Abstract

In today's world, globalization and financial liberalization have become crucial factors shaping the dynamics of international economic relations. However, significant changes in international capital movements, especially in developing countries, have increased the frequency of financial crises following the collapse of the Bretton Woods system in the 1970s. One of the issues that emerged during this period was the surge in short-term speculative capital movements. The freedom granted by financial liberalization and globalization for such speculative capital movements to circulate freely has paved the way for financial crises in developing countries.

In this context, the idea of imposing taxes on financial transactions, such as the Tobin Tax proposed by Nobel laureate economist James Tobin, has gained prominence. However, German economist Paul Bernd Spahn, who believes that Tobin's proposed tax is insufficient as a pure transaction tax, introduced an alternative tax proposal known as the Spahn Tax. Tobin's suggested tax aimed to control speculative capital movements by applying a tax to international financial transactions. Nevertheless, Spahn argued that Tobin's tax could disrupt financial transactions and lead to liquidity issues. In contrast to the Tobin Tax, the Spahn Tax proposes a tax on financial transactions that varies not at a fixed rate but according to the volatility of the transaction. This approach aims to bring speculative capital movements under better control. Spahn suggested a volatility-based tax, contending that Tobin's tax was not effective enough in deterring speculation and might even create liquidity problems.

In this context, evaluating the effectiveness of the Spahn Tax during financial crises holds critical importance in understanding the complexities of the current global economy and reducing future risks of financial instability. The Spahn Tax introduces a different approach compared to the Tobin Tax by suggesting that the tax on financial transactions should be adjusted based on the volatility of the transaction. As highlighted by Spahn, analyses have demonstrated the inadequacy of Tobin Tax as a pure transaction tax in controlling financial transactions. The Spahn Tax, with its sensitivity to transaction volatility, is believed to provide a more effective means of controlling speculative capital movements. The applicability and effectiveness of this tax may offer potential advantages in addressing liquidity issues during financial crisis periods and enhancing economic stability. Exploring technical details, such as how the tax would be implemented and at what rates, could further analyse the real economic impacts of the Spahn Tax. Therefore, understanding the effectiveness of the Spahn Tax during financial crises in more detail is a significant step in revealing the strengths and weaknesses of the international financial system. This analysis aims to contribute to global discussions on the evolution of financial regulations, ultimately aiding in the development of policy recommendations that build stronger resilience against future crises.

In conclusion, the effectiveness of the Spahn Tax during financial crises holds a crucial place within the complexity of the global economy. The applicability and effectiveness of this tax could be a significant factor in the efforts to ensure financial stability in developing countries. This study aims to shed light on the potential benefits and challenges of the Spahn Tax, taking a step towards understanding the future evolution of financial regulations.

Keywords: Financial Crisis, Sphan Tax, Tobin Tax.

JEL Codes: K34

COCOSO YÖNTEMİ İLE MERKEZİYETSİZ BORSALARIN GENEL PERFORMANSLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Ömer ATALAY
Kafkas Üniversitesi
0000-0003-0616-3663, omeratalay36@gmail.com

Özet

Bu çalışmada blokzincir teknolojisini kullanan merkeziyetsiz kripto para borsalarının genel performansları çok kriterli karar verme yöntemleri ile değerlendirilmeye çalışılmıştır. 2020 yılından itibaren yaygın olarak kullanılmaya başlanan merkeziyetsiz kripto para borsaları (DEX-Decentralized Exchange), blokzincir ağı üzerinde kripto paraların ve değiştirilemez tokenlerin (NFT-Non-Fungible Tokens) alınıp satılmasına, kripto paraların borç alınıp, borç verilmesine ve piyasaya yeni giren token veya koinlerin halka arzlarına imkan sağlayan dijital uygulamalardır. Merkeziyetsiz borsalar bu işlemleri aracısız, düşük maliyetle, akıllı kontratlar ve merkeziyetsiz protokoller sayesinde güvenli ve hızlı bir şekilde gerçekleştirmektedir. Kullanıcılar aynı zamanda bu borsalara ait tokenlere sahip oldukları miktarda borsada söz sahibi olabilmektedir. Bu borsaların merkeziyetsiz olması ve kullanıcıların finansal işlemleri kendi cüzdanları ile aracısız gerçekleştirmeleri temelde büyük riskler taşımaktadır. Sahte tokenlerin borsada satılması, akıllı sözleşmelerin blokzincir ağına hatalı yüklenmesi veya güvenlik zaafiyeti göstermeleri blokzincir ağlarında yapılan işlemlerin geri alınamaması nedeniyle kullanıcıların varlıklarını kaybedebilmelerine neden olabilmektedir. Borsaların taşıdığı bu riskler toplam kilitli varlıklarından, borsa token fiyatına birçok göstergeye yansımaktır. Bu nedenle kullanıcılar daha güvenli ve daha az risk taşıyan borsalara yönelmek istemektedirler. Bu çalışmada daha güvenli ve daha az risk taşıyan borsaların belirlenerek bir sıralama yapılabilmesi için merkeziyetsiz borsalara ilişkin genel performans puanlarını hesaplayebilen bir yöntem önerilmektedir. Çalışmada performans hesaplamaları için merkeziyetsiz finans (Defi-Decentralized Finance) hizmetleri sunan ve en yaygın kullanılan en büyük 5 merkeziyetsiz borsa seçilmiştir. Bunlar Curve, Uniswap, Pancakeswap, Balancer ve Sushiswap borsalarıdır. Bu borsaların ulaşılabilen verilerinden 16 kriter belirlenmiştir. Bunlar, Borsalarda Kilitli Bulunan Varlıkların Toplam Değeri), 30 Günlük Kümülatif Borsa Komisyon Tutarı, Proje Çekirdek Geliştirici Sayısı, Twitter Takipçi Sayısı, Borsada Bulunan Coin Adedi, Defi'de Bulunan Coin Çifti Sayısı, Borsa Tokeninin Son Fiyatı, Borsa Tokenin Piyasa Değeri, Borsa Tokeninin son 24 Saatlik İşlem Hacmi, Borsa Tokenini Cüzdanında Bulunduran Kişi Sayısı, Borsa Tokeninin Dolaşımdaki Arzının Toplam Arzına Oranı, Borsanın Son 24 Saatlik İşlem Hacmi, Borsa Tokenini Coingecko üzerinde Takip Listesine Eklemiş Kişi Sayısı, Projenin Certik Güvenlik Puanı, Borsayı Kullanan Günlük Eşsiz Aktif Cüzdan Sayısı ve son olarak 7 Günlük Kullanıcı Sayısı kriterlerinden oluşmaktadır. Kriter ağırlıkları objektif ağırlıklandırma yöntemlerinden biri olan Standart Sapma Ağırlıklandırma yöntemi kullanılarak hesaplanmıştır. Elde edilen kriter ağırlıkları kullanılarak bu 5 borsanın genel performans puanları, Cocoso (Combined Compromise Solution) yöntemi ile elde edilmiştir. Çalışmanında sonucunda genel performansı en yüksek olan borsa Uniswap borsası, en düşük olan borsa ise Balancer borsası olarak tespit edilmiştir. Uniswap borsasını sırasıyla Pancakeswap, Curve ve Sushiswap borsaları takip etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Merkeziyetsiz Borsa, Merkeziyetsiz Finans, Cocoso Yöntemi, Standart Sapma Yöntemi, ÇKKV.

JEL Kodları: G11, D89.

EVALUATION OF THE GENERAL PERFORMANCE OF DECENTRALIZED EXCHANGES USING THE COCOSO METHOD

Abstract

In this study, the general performance of decentralized cryptocurrency exchanges using blockchain technology is evaluated with multi-criteria decision-making methods. Since 2020, decentralized cryptocurrency exchanges (DEX) are digital applications that enable the trading of cryptocurrencies and non-fungible tokens (NFT) on the blockchain network, the borrowing and lending of cryptocurrencies, and the public offerings of new tokens or coins entering the market. Decentralized exchanges perform these transactions securely and quickly, without intermediaries, at low cost, thanks to smart contracts and decentralized protocols. Users can also have a say in the exchange as much as they hold tokens belonging to these exchanges. The decentralized nature of these exchanges and the fact that users carry out financial transactions with their own wallets without intermediaries carries great risks. Fake tokens being sold on the exchange, faulty smart contracts being uploaded to the blockchain network or security weaknesses can cause users to lose their assets due to the inability to undo transactions made on blockchain networks. These risks of exchanges are reflected in many indicators from total locked assets value to the exchange token price. Therefore, users want to turn to safer and less risky exchanges. In order to identify and rank safer and less risky exchanges, this study proposes a method that can calculate the general performance scores of decentralized exchanges. The 5 largest and most widely used decentralized exchanges that serve decentralized finance (Defi) services were selected for performance calculations in the study. These are Curve, Uniswap, Pancakeswap, Balancer and Sushiswap. From the available data of these exchanges, 16 criteria were identified. These criteria were Total Value of Assets Locked on Exchanges), 30-Day Cumulative Exchange Commission Amount, Number of Project Core Developers, Number of Twitter Followers, Number of Coins on Exchange, Number of Coin Pairs on Defi, Last Price of Exchange Token, Market Capitalization of Exchange Token, Trading Volume of Exchange Token for the last 24 Hours, Number of People Holding the Exchange Token in their Wallet, Ratio of the Exchange Token's Circulating Supply to the Total Supply, Trading Volume of the Exchange in the Last 24 Hours, Number of People Who Added the Exchange Token to their Follow List on Coingecko, Certik Security Score of the Project, Number of Unique Active Wallets Using the Exchange Daily, and finally Number of Users in 7 Days. Criteria weights were calculated using the Standard Deviation Weighting method, which is one of the objective weighting methods. Using the obtained criterion weights, the general performance scores of these 5 exchanges were computed by the Cocoso (Combined Compromise Solution) method. As a result of the study, the stock exchange with the highest general performance was determined as Uniswap and the lowest exchange was determined as Balancer. Pancakeswap, Curve and Sushiswap came after ther Uniswap, respectively.

Keywords: DEX, DEFI, Cocoso Method, Standart Deviation Method, MCDM.

JEL Codes: G11, D89.

BİREYSEL YATIRIMCILARIN DİNİ YÖNELİM VE FİNANSAL OKURYAZARLIK DÜZEYLERİ İLE DAVRANIŞSAL EĞİLİMLERİNİN KATILIM ENDEKSİ YATIRIMLARINA ETKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Salih Aydın
Artvin Çoruh Üniversitesi
0000-0002-3817-1169, salihaydin@artvin.edu.tr
Öğr. Gör. Dr. Mehmet Serkan Çalı
Artvin Çoruh Üniversitesi
0000-0001-8053-7542, mscali@artvin.edu.tr

Özet

Bireysel yatırımcıların yatırım yaptıkları birçok piyasa mevcuttur. Bu piyasalar kendi aralarında işleyiş esaslarına, risk durumuna, getiri beklentisine vb. durumlara göre sınıflandırılmaktadır. Yatırım davranışlarının sergilendiği bu piyasalar kendi içlerinde de bir takım farklı özellikler taşımaktadır. Bireysel yatırımcıların işlem yaptığı finansal piyasalar arasında hisse senetlerinin alınıp satıldığı piyasalar da vardır. Borsa İstanbul da hisse senetlerinin alınıp satıldığı piyasalar arasında yer almaktadır. Borsa İstanbul'da işlem gören şirketler faaliyet alanlarına göre farklılaşabilmektedir. Faizsiz yatırım ve katılım bankacılığı prensiplerine göre işlem gören hisse senetlerinden oluşan Katılım Endeksinde işlem gören şirketler Borsa İstanbul içerisinde işlem gören diğer şirketlerden ayrılmaktadır. Katılım endeksinin temel amacı, islami finans ilkelerine uyan yatırımcılar için bir yatırım karşılaştırması veya referans noktası sağlamaktır. Alkollü içki üretim ve ticareti, tıbbi gayeler dışında uyuşturucu maddelerin üretim ve ticareti, kumar ve kumar hükmündeki faaliyetler, domuz ve mamullerinin üretim ve ticareti, faizli finans işlemleri, para ve/veya para hükmündeki varlıklar arasında yapılan vadeli işlemler, ahlaka ve İslami değerlere aykırı yayıncılık, islami değerlerle bağdaşmayan eğlence, otelcilik vb. faaliyetler, çevreye ve canlılara büyük zararı olan faaliyetler, insan fıtratını değiştirmeye yönelik genetik faaliyetler ve sağlığa zararlı tütün ürünleri üretim ve ticareti faaliyetlerinde bulunan işletmeler katılım endeksi dışında tutulmaktadır. Bu çalışmada BIST Katılım Tüm Endeksi'nde işlem gören şirketlere yatırım yapan bireysel yatırımcıların yatırım kararlarına finansal okuryazarlık eğilimi, dindarlık eğilimi ve davranışsal eğilimlerin etkisi incelenmeye çalışılmıştır. Çalışmaya davranışsal eğilimler arasından sürü eğilimi, kontrol odağı eğilimi ve aşırı güven eğilimi dâhil edilmiştir. Elde edilen verilerin analiz edilme sürecinde SMART PLS paket programından yararlanılmıştır. Veri toplama tekniği olarak anket yöntemi seçilmiştir. Anket formunda yer alan ölçekler literatürde alanda yapılmış farklı çalışmalardan elde edilmiştir. Hazırlanan anket formu bireysel yatırımcılara ulaştırılmış ve BIST Katılım Tüm Endeksi'nde işlem gören şirketlerin yatırımcılarının yatırım kararlarına bağımsız değişkenlerin etkisi tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın analiz sonuçlarına geçmeden önce çalışmada kullanılan ölçeklerin geçerlilik ve güvenirlilik analizler yapılmış ve çalışma analize uygun hale getirilmiştir. Çalışma, ulusal literatürde mevcut olan eksikliği tamamlama noktasında önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Okuryazarlık, Davranışsal Finans, Dindarlık, Katılım Endeksi.

JEL Kodları: G40, G41, G53.

THE EFFECT OF INDIVIDUAL INVESTORS' RELIGIOUS ORIENTATION AND FINANCIAL LITERACY LEVELS AND BEHAVIORAL BIASES ON PARTICIPATION INDEX INVESTMENTS

Abstract

There are many markets in which individual investors invest. These markets differ among themselves according to their operating principles, risk status, return expectations, etc. are classified according to situations. These markets, where investment behavior is exhibited, have some different characteristics within themselves. Among the financial markets where individual investors trade, there are also markets where stocks are bought and sold. Borsa Istanbul is also among the markets where stocks are bought and sold. Companies traded on Borsa Istanbul may differ according to their fields of activity. Companies traded in the Participation Index, which consists of stocks traded according to interest-free investment and participation banking principles, are distinguished from other companies traded on Borsa Istanbul. The main purpose of the participation index is to provide an investment comparison or reference point for investors who comply with the principles of Islamic finance. Production and trade of alcoholic beverages, production and trade of narcotic substances other than medical purposes, gambling and gambling-like activities, production and trade of pork and its products, interest-bearing financial transactions, forward transactions between money and/or money-like assets, publishing contrary to morality and Islamic values. , entertainment, hotel management, etc. that are incompatible with Islamic values. Activities, activities that cause great harm to the environment and living things, genetic activities aimed at changing human nature, and businesses engaged in the production and trade of tobacco products that are harmful to health are excluded from the participation index. In this study, we tried to examine the effects of financial literacy tendency, religiosity tendency and behavioral tendencies on the investment decisions of individual investors investing in companies traded in the BIST Participation All Index. Among the behavioral tendencies, herding tendency, locus of control tendency and overconfidence tendency were included in the study. SMART PLS package program was used in the analysis of the obtained data. Survey method was chosen as the data collection technique. The scales included in the survey form were obtained from different studies conducted in the field in the literature. The prepared survey form was delivered to individual investors and the effect of independent variables on the investment decisions of investors of companies traded in the BIST Participation All Index was tried to be determined. Before moving on to the analysis results of the study, the validity and reliability analyzes of the scales used in the study were made and the study was made suitable for analysis. The study is important in filling the gap in the national literature.

Keywords: Financial Literacy, Behavioral Finance, Religiosity, Participation Index.

JEL Codes: G40, G41, G53.

BIST SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİNDE 2020- 2021 DÖNEMİ İÇERİSİNDE YER ALAN ŞİRKETLERİN (BANKA) SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Prof. Dr. Reşat KARCIOĞLU
Atatürk Üniversitesi
0000-0002-0903-3816, rkarci@atauni.edu.tr
Arş. Gör. Kübra ÇELİK
Atatürk Üniversitesi
0000-0003-0226-4731, kubra.alpa@atauni.edu.tr

Özet

Dünya genelinde doğa olaylarında yaşanan olumsuz durumlar toplumları daha bilinçli olmaya ve daha yaşanabilir bir dünyaya hazırlıklar yapmaya itmiştir. Bu durum toplumun tüm kesimlerine etki etse de özellikle iş dünyasında büyük yankı uyandırmıştır. İşletmelerin ekonomik olarak sürdürülebilirliği tek başına etkisini yitirmiş, finansal bilgilerin yanı sıra finansal olmayan bilgilere de önem verilmesi gerektiği anlaşılmıştır. Sadece kar amaçlı yapılan yatırımların işletmelerin kendi varlıklarını da uzun vadede tehlikeye düşürebileceği görülmüştür. Bu sebeplerle finansal raporlamanın eksikliğini ortadan kaldırmak ve daha yaşanabilir bir çevre için "sürdürülebilirlik" kavramı ve bu kavramla bağlantılı kuruluşlar oluşturulmuştur. Bu kuruluşlardan biri olan Küresel Raporlama Girişimi (Global Reporting Initiative - GRI)'ne göre, Sürdürülebilir kalkınma; 'bugünün ihtiyaçlarının, gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama yeteneğinden ödün vermeden karşılanması"olarak ifade edilmektedir. Sürdürülebilirlik raporlaması ise, bir kuruluşun sürdürülebilir kalkınmaya nasıl katkıda bulunduğu veya katkıda bulunmayı amaçladığı konusunda şeffaflık sağlamaktır. GRI'ye göre sürdürülebilirlik raporlaması bir kuruluşun çevre, toplum ve ekonomi üzerindeki olumlu veya olumsuz izlenimlerini iletmesi sayesinde, soyut konuları somutlaştırarak sürdürülebilirlik gelişimlerinin kuruluş faaliyetleri ve stratejisi üzerindeki etkilerinin anlaşılmasına ve yönetilmesine yardımcı olmaktadır. Literatür incelendiğinde sürdürülebilirlik için çeşitli standartların mevcut olduğu görülmektedir. Bununla birlikte sürdürülebilirlik raporlamasının dünya genelinde kabul gördüğü ve yaygın olarak karar verme yetkisinin GRI' de olduğu anlaşılmıştır.

Çalışmanın amacı, BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde yer alan şirketlerin sürdürülebilirlik raporlarının içerik analizi yöntemi ile incelenmesi ve sürdürülebilirlik raporlarında "GRI 201: Ekonomik Performans" standardına uyulup uyulmadığının tespit edilmesidir. Ayrıca aynı sektörde yer alan firmaların sürdürülebilirlik raporlarının incelenmesi ve raporların birbiriyle olan tutarlılıkları ile ilgili bilgi verilmesi çalışmanın bir diğer amacıdır. BIST Sürdürülebilirlik Endeksine ait Aralık 2020 - Ekim 2021 Dönemi için endekse alınan 58 şirket içerisinde bankacılık işlemleri yürüten şirketlerin sürdürülebilirlik raporları çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır. Bu kapsamda yer alan 9 adet banka bulunmaktadır. Her bir bankanın sürdürülebilirlik raporları tek tek incelenerek GRI 201 "Ekonomik Performans" standardına özel 4 açıklamada, raporlanması istenen bilgilere bağlı olarak anahtar kelimeler belirlenmiştir. Oluşturulan anahtar kelimeler ile bankaların sürdürülebilirlik raporları içerik analiz yöntemi ile incelenmiştir. Genel olarak bankaların Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Raporuna yer verdiği ve GRI 201 Ekonomik Performans belgesi kapsamında hazırlanan anahtar kelimelerin birçoğunu kullandığı anlaşılmıştır. Bununla birlikte GRI 201- 1 Üretilen ve Dağıtılan Direkt Ekonomik Değer açıklama kısmı için oluşturulan anahtar kelimeler içerisinde "ekonomik değer, nakit ve gelir" kelimeleri hemen hemen bütün bankaların sürdürülebilirlik raporlarında yer aldığı saptanmıştır. 201-2 İklim Değişikliğinden Kaynaklanan Finansal Sonuçlar ve Diğer Riskler ve Fırsatlar başlıklı açıklama kısmı için oluşturulan anahtar kelimler içerisinde "gelir, harcama, risk ve fırsatlar" ifadeleri raporların genelinde yer alırken mali sonuçlar ve önleme maliyetlerinden oluşan anahtar kelimelerine yer verilmemiştir. 201-3 Tanımlanmış Fayda Planı Yükümlülükleri ve Diğer Emeklilik Planları başlıklı açıklama kısmı için oluşturulan yedi anahtar kelime içerisindeki "fon, varlık, yükümlülük, çalışan ve işveren" ifadelerinin bankaların sürdürülebilirlik raporlarında kullanıldığı, "tahmini değer ve mali etki" isimli anahtar kelimelerinin ise kullanılmadığı görülmüştür. GRI 201 Açıklamalarının sonuncusu olan 201-4 Devletten Alınan Mali Yardımı kapsayan açıklama kısmında ise "ödüller ve mali menfaat" isimli anahtar kelimelerin dışındaki hiçbir anahtar kelimenin sürdürülebilirlik raporlarında yer almadığı anlaşılmıştır.

Sonuç olarak bankaların üretilen ve dağıtılan ekonomik değere, iklim değişikliklerinden oluşacak finansal sorunlara, çalışan ve işveren açısından fayda planı yükümlülüklerine ve emeklilik planlarına önem verildiği ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik Raporlaması, Sürdürülebilirlik Endeksi, Bankalar, BIST.

JEL Kodları: G21, Q01.

AN EXAMINATION ON THE SUSTAINABILITY REPORTS OF THE COMPANIES (BANK) INCLUDED IN THE BIST SUSTAINABILITY INDEX FOR THE PERIOD 2020-2021

Abstract

Negative situations in natural events around the world have led societies to be more conscious and make preparations for a more livable world. Although this situation affected all segments of society, it had a great impact especially in the business world. The economic sustainability of businesses has lost its effect on its own, and it has been understood that non-financial information should be given importance as well as financial information. It has been seen that investments made only for profit may endanger the existence of the enterprises in the long run. For these reasons, the concept of "sustainability" and related institutions have been created to eliminate the lack of financial reporting and for a more livable environment. According to the Global Reporting Initiative (GRI) that one of these organizations, Sustainable development; 'means meeting the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs. The concept of sustainability reporting is to provide transparency about how an organization contributes or aims to contribute to sustainable development. According to GRI, sustainability reporting communicates an organization's positive or negative impressions on the environment, society and economy. Thus, it helps to understand and manage the effects of sustainability developments on organizational activities and strategy by concretizing intangible issues. When the literature is examined, it is seen that there are various standards for sustainability. In addition, it has been understood that sustainability reporting is accepted worldwide and that the decision-making authority is in the GRI.

The aim of the study is to examine the sustainability reports of the companies in the BIST Sustainability Index with the content analysis method and to determine whether the "GRI 201: Economic Performance" standard is complied with in the sustainability reports. In addition, another aim of the study is to examine the sustainability reports of companies in the same sector and to provide information about the consistency of the reports with each other. The sustainability reports of the companies that carry out banking transactions among the 58 companies included in the BIST Sustainability Index for the period of December 2020 - October 2021 constitute the scope of the study. There are 9 banks in this scope. The sustainability reports of each bank were examined one by one and keywords were determined depending on the information required to be reported in 4 statements specific to the GRI 201 "Economic Performance" standard. With the keywords created, the sustainability reports of the banks were analyzed by content analysis method. In general, it has been understood that banks include the Sustainability Principles Compliance Report and use many of the keywords prepared within the scope of the GRI 201 Economic Performance document. However, it has been determined that the words "economic value, cash and income" are included in the sustainability reports of almost all banks among the keywords created for the GRI 201-1 Direct Economic Value Produced and Distributed Explanation section. While the expressions "income, expenditure, risk and opportunities" are included in the keywords created for the explanation part titled 201-2 Financial Results and Other Risks and Opportunities Caused by Climate Change, the keywords consisting of financial results and prevention costs are not included. It has been observed that the words "fund, asset, liability, employee and employer" among the seven keywords created for the explanation section titled 201-3 Defined Benefit Plan Obligations and Other Retirement Plans are used in the sustainability reports of banks, while the keywords "estimated value and financial impact" are not used. In the explanation part of the 201-4 Financial Assistance Received from the Government, which is the last of the GRI 201 Disclosures, it is understood that none of the keywords other than the keywords named "awards and financial benefit" are included in the sustainability reports. As a result, it can be stated that banks attach importance to the economic value produced and distributed, financial problems arising from climate changes, benefit plan obligations for employees and employers, and retirement plans.

Keywords: Sustainability Reporting, Sustainability Index, Banks, BIST.

JEL Codes: G21,Q01.

YEŞİL FİNANSMANIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAPSAMINDAKİ LİTERATÜR SONUÇLARI İLE TÜRKİYE'DEKİ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KONULU UYGULAMA SONUÇLARINA YÖNELİK TEORİK BİR İNCELEME

Dr. Öğr. Ü. Seda AĞGÜL
Kafkas Üniversitesi
0000-0003-2850-916X, seda.baggul@gmail.com

Özet

Bilgi teknolojilerindeki gelişmeler, kızışan rekabet ortamı, giderek küreselleşen ve birbirleriyle yarış halinde olan işletmelerin sayısındaki artışla birlikte; sosyal sorumluluk, hesap verilebilirlik, şeffaflık ve sürdürülebilirlik gibi pek çok kavram da sıklıkla telaffuz edilir hale gelmiştir. İşletmelerin sadece kaliteli ya da uygun mal ve hizmet üretmeleri değil çevreye verdikleri önem, sosyal sorumluluk kapsamında yaptıkları çalışmalar, çeşitli çevre sorunlarına olan bakış açıları, sosyal problemlere yaklaşım biçimleri de işletme paydaşlarının üzerinde durduğu ve işletmelerle ilgili düşüncelerini etkileyen konular arasına girmeye başlamıştır. Sözü edilen bu yaklaşımlar da "sürdürülebilirlik" kavramını gündeme getirmiştir. Bu durumda işletmelerin finansal performanslarının yanı sıra finansal olmayan performans ölçütlerini kullanarak kendilerini ispatlamaları da kaçınılmaz hale gelmiştir.

Temel olarak ele alınan ekonomik ve toplumsal ihtiyaçların yanı sıra çevresel ihtiyaçların da büyük önem arz ettiği günümüzde "daimi olma yeteneği" anlamına gelen sürdürülebilirlik konusunda hemen her disiplinde gerekli adımlar atılmakta ve sürdürülebilirlikle ilgili çalışmalara hız verilmektedir. Çevre konusundaki bilincin artmasıyla birlikte işletme paydaşları da işletmelerle ilgili çeşitli yargılara varırken çevre ve sosyal sorumluluk kapsamında yapılan çalışmalara önem vermekte ve işletmelerle ilgili bakış açılarını bu minvalde değerlendirmektedirler. İşletmelerdeki sürdürülebilir finans anlayışı, toplumsal kalkınmayı da sürdürülebilir kılmakta, işletme ve paydaşlarına ve sonrasında tüm topluma olumlu olarak yansımaktadır. Sürdürülebilir kalkınmaya göre ekonomik kaygı taşımadan yaşamsal değerlere, çevresel olgulara ve doğal kaynaklara öncelik verildikçe bilhassa işletmeler için kalkınma süreci kendiliğinden başlayacak ve sürdürülebilir bir hal alacaktır. Çünkü çevrenin zarar görmeden gelecek kuşaklara aktarımının sağlanması, çeşitli projelerle geri dönüştürülebilirliğin artırılması, doğal kaynakların sömürülmeden verimli olarak kullanılması ve çevre bilincinin yerleştirilmesi gibi meseleler günümüz toplumları ve işletmeleri için önem arz eden konuların başında gelmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada, sürdürülebilir finansmanla ilgili özellikle son yıllarda yapılan alanyazın çalışmaları incelenerek yerli literatür taranmış ve çıkan sonuçların, Türkiye'deki sürdürülebilirlik temalı uygulamaların sonuçlarıyla uyumlu olup olmadığı teorik olarak ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yeşil Finansman, Sürdürülebilirlik, Türkiye.

JEL Kodları: Q20, Q21.

A THEORETICAL REVIEW OF THE LITERATURE RESULTS OF GREEN FINANCE IN THE SCOPE OF SUSTAINABILITY AND THE RESULTS OF IMPLEMENTATION ON SUSTAINABILITY IN TURKEY

Abstract

With the developments in information technologies, the intensifying competitive environment, and the increase in the number of businesses that are increasingly globalizing and competing with each other, many concepts such as social responsibility, accountability, transparency and sustainability have frequently been mentioned. Not only the production of quality or appropriate goods and services by businesses, but also the importance they give to the environment, the work they do within the scope of social responsibility, their perspectives on various environmental problems, and their approach to social problems have begun to be among the issues that business stakeholders focus on and affect their thoughts about businesses. These aforementioned approaches have also made the concept of sustainability a current issue. In the present case, it has become inevitable for businesses to prove themselves by using non-financial performance criteria as well as their financial performance.

At the present time, when environmental needs are of great importance in addition to the basic economic and social needs, necessary steps are being taken in almost every discipline regarding sustainability, which means the ability to be permanent, and studies on sustainability are being accelerated. As awareness about the environment raises, business stakeholders also attach importance to the studies carried out within the scope of environment and social responsibility while passing various judgments on businesses and evaluate their perspectives on businesses in this context. The sustainable finance approach in businesses also makes social development sustainable and reflects on the business and its stakeholders, and subsequently on the whole society positively. In regard to sustainable development, as long as vital values, environmental facts and natural resources are prioritized without any economic concerns, the development process, especially for businesses, will start spontaneously and become sustainable, because issues such as ensuring the environment to be transferred to future generations without being damaged, increasing recyclability through various projects, using natural resources efficiently without exploitation, and raising environmental awareness are the leading issues for today's societies and businesses. In this context, the national literature was reviewed in this study through the studies on sustainable finance, especially conducted in recent years, and whether the results of the study were compatible with the results of sustainability-themed applications in Türkiye was discussed theoretically.

Keywords: Green Finance, Sustainability, Turkey.

JEL Codes: Q20, Q21.

MALİYET YAPIŞKANLIĞI KAVRAMI: BORSA İSTANBUL 30 ENDEKSİNDE YER ALAN ŞİRKETLER ÜZERİNDE BİR UYGULAMA

Dr. Öğr. Ü. Sevgi CENGİZ
Kafkas Üniversitesi
0000-0002-5963-2585, sevgicengiz36@outlook.com

Özet

Geleneksel maliyet davranışında yer alan, faaliyet seviyesindeki artış ve azalışlara maliyetlerin farklı bir şekilde (sabit-değişken) tepki vermesi görüşüne alternatif olarak geliştirilen ve maliyet yapışkanlığı olarak adlandırılan karşı görüş, maliyetlerin faaliyet hacmi ile ilişkisinin asimetrik bir şekilde hareket ettiğini savunmaktadır. Bu kapsamda, maliyetlerde faaliyet hacmine bağlı olarak meydana gelen artışlar ile azalışın aynı oranda gerçekleşmediğinin yani maliyet yapışkanlığının varlığının belirlenmesi çalışmanın konusunu oluşturmuştur.

Şirketlerde faaliyet hacminde meydana gelen değişimler ile maliyet unsurları arasındaki ilişkiyi ölçmeyi amaçlayan bu çalışmada, Türkiye'de BİST30 endeksinde yer alan şirketler içerisinde 2007-2022 yılları arasında kesintisiz işlem gören ve verilerinin tamamına ulaşılabilen 21 şirket analize tabi edilmiştir.

Maliyet yapışkanlığının varlığı 336 gözlem sayısı kullanılarak, kurulan 4 farklı model (satışlar ile satışların maliyeti, araştırma ve geliştirme giderleri, pazarlama, satış ve dağıtım giderleri ve genel yönetim giderleri) ile tespit edilmeye çalışılmıştır.

Yapılan analizler sonucunda, dört modelin tamamında maliyet yapışkanlığı tespit edilerek, satışlarda artış azalışın olduğu dönemlerde, satışların maliyetinin doğrusal olarak etkilenmediği yani asimetrik bir şekilde hareket ettiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Maliyet Yapışkanlığı, Maliyet Davranışı, Borsa İstanbul, Panel Veri Analizi.

JEL Kodları: M40, M41.

THE CONCEPT OF COST STICKNESS: AN APPLICATION ON COMPANIES IN THE BORSA ISTANBUL 30 INDEX

Abstract

The opposing view, called cost stickiness, which was developed as an alternative to the view in traditional cost behavior that costs react differently (fixed-variable) to increases and decreases in the activity level, argues that the relationship between costs and activity volume acts asymmetrically. In this context, the subject of the study was to determine whether the increases and decreases in costs depending on the activity volume do not occur at the same rate, that is, the existence of cost stickiness.

In this study, which aims to measure the relationship between changes in the activity volume of companies and cost elements, 21 companies in the BIST30 index in Turkey, which were traded continuously between 2007-2022 and whose full data can be accessed, were analyzed.

The existence of cost stickiness was tried to be determined by using 336 observations and 4 different models (sales and cost of sales, research and development expenses, marketing, sales and distribution expenses and general administrative expenses).

As a result of the analysis, cost stickiness was detected in all four models, and it was determined that the cost of sales was not affected linearly, that is, it moved asymmetrically, in periods when there was an increase and decrease in sales.

Keywords: Cost Stickiness, Cost Behavior, Borsa Istanbul, Panel Data Analysis.

JEL Codes: M40, M41.

ÇKKV YÖNTEMLERİYLE İSLAMİ BANKACILIK SEKTÖRÜNDE PERFORMANS ÖLÇÜMÜ: 2018-2022 DÖNEMİ D8 ÜLKELERİ ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Selahattin BEKTAŞ
KTO Karatay Üniversitesi
0000-0001-6285-8318, selahattin.bektas@karatay.edu.tr.
Dr. Ogün BAYKUŞ
0000-0003-4905-4715, ogunbaykus@gmail.com.

Özet

İslami bankacılık, son yıllarda finansal sektörünün en popüler konularından birisi haline gelmiştir. Özellikle Müslüman ülkelerde İslami finans alanında yaşanan olumlu gelişmeler, İslami bankacılık alanında yapılan çalışmalara zemin hazırlamıştır. Bu bağlamda çalışmanın amacı, D8 ülkelerinin İslami bankacılık performanslarının 2018-2022 dönemi için analiz edilmesidir. Bu amaç kapsamında 9 adet performans kriteri ve 8 adet alternatif belirlemiştir. Veri seti 9 adet performans ölçütü, 8 adet ülke ve 5 yıllık bir zaman diliminden oluşmaktadır. Çalışmanın alternatiflerinden birtanesi olan İran, veri eksikliği sebebiyle analizin dışında bırakılmıştır. İslami bankacılık performansının analiz edilebilmesi için 2 farklı Çok Kriterli Karar Verme (ÇKKV) yönteminden yararlanılmıştır. Bu yöntemler CRITIC ve CoCoSo yöntemleridir. İlk olarak CRITIC yöntemi ile objektif olarak her yıl için ayrı ayrı belirlenen performans kriterlerine ilişkin önem ağırlık skorları hesaplanmış, daha sonra elde edilen önem ağırlık skorları CoCoSo yönteminde kullanılarak ülke alternatiflerinin her yıl için ayrı ayrı performansları sıralanmıştır. Çalışmanın sınırlılığını İran'ın dışlanması, ilgili dönem aralığı ve kullanılan yöntemler oluşturmaktadır. CRITIC yönteminden elde edilen sonuçlara göre, 2018 yılı için en önemli performans kriterlerinin sırasıyla Banka Şube Sayısı, Çalışan Sayısı ve Brüt Takipteki Alacaklar; 2019 yılı için Banka Şube Sayısı, ROE ve Brüt Takipteki Alacaklar; 2020 yılı için Banka Şube Sayısı, Brüt Takipteki Alacaklar ve Çalışan Sayısı; 2021 yılı için Banka Şube Sayısı Çalışan Sayısı ve Brüt Takipteki Alacaklar; 2022 yılı için Brüt Takipteki Alacaklar, Banka Şube Sayısı ve Çalışan Sayısının olduğu tespit edilmiştir. Analizin ikinci kısmını oluşturan CoCoSo yöntemi performans sıralama sonuçlarına göre 2018 yılı için en iyi performansı gösteren ülkelerin sırasıyla Mısır, Malezya ve Endonezya; 2019 yılı için Mısır, Pakistan ve Malezya; 2020 yılı için Mısır, Pakistan ve Endonezya; 2021 yılı için Mısır, Malezya ve Pakistan; 2022 yılı için ise Mısır, Türkiye ve Malezya olduğu anlaşılmaktadır. 2018-2022 yılları arası söz konusu ülkelerin performansı ortalama olarak değerlendirildiğinde ise en iyi performans gösteren ülkelerin sırasıyla Mısır, Malezya ve Türkiye olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İslami Bankacılık, Performans Ölçümü, D8 Ülkeleri, CRITIC Yöntemi, CoCoSo Yöntemi.

JEL Kodları: G2, G20, G29.

PERFORMANCE MEASUREMENT İN THE ISLAMİC BANKİNG SECTOR WİTH MCDM METHODS: THE CASE OF D8 COUNTRİES FOR THE PERİOD 2018-2022

Abstract

Islamic banking has become one of the most popular topics in the financial sector in recent years. Positive developments in the field of Islamic finance, especially in Muslim countries, have paved the way for studies in the field of Islamic banking. In this context, the aim of the study is to analyze the Islamic banking performance of D8 countries for the period 2018-2022. For this purpose, 9 performance criteria and 8 alternatives were identified. The data set consists of 9 performance criteria, 8 countries and a 5-year time period. Iran, one of the alternatives of the study, was excluded from the analysis due to lack of data. In order to analyze Islamic banking performance, 2 different Multi-Criteria Decision Making (MCDM) methods were used. These methods are CRITIC and CoCoSo methods. Firstly, the CRITIC method was used to calculate the importance weight scores for the objectively determined performance criteria for each year separately, and then the importance weight scores were used in the CoCoSo method to rank the performance of the country alternatives for each year separately. The limitations of the study are the exclusion of Iran, the relevant period range and the methods used. According to the results obtained from the CRITIC method, the most important performance criteria for 2018 are Number of Bank Branches, Number of Employees and Gross Non-Performing Loans; for 2019, Number of Bank Branches, ROE and Gross Non-Performing Loans; for 2020, Number of Bank Branches, Gross Non-Performing Loans and Number of Employees; for 2021, Number of Bank Branches, Number of Employees and Gross Non-Performing Loans; for 2022, Gross Non-Performing Loans, Number of Bank Branches and Number of Employees. According to the performance ranking results of the CoCoSo method, which constitutes the second part of the analysis, it is understood that the best performing countries are Egypt, Malaysia and Indonesia for 2018; Egypt, Pakistan and Malaysia for 2019; Egypt, Pakistan and Indonesia for 2020; Egypt, Malaysia and Pakistan for 2021; and Egypt, Turkey and Malaysia for 2022. When the performance of these countries between 2018-2022 is evaluated on average, it is determined that the best performing countries are Egypt, Malaysia and Turkey, respectively.

Keywords: Islamic Banking, Performance Measurement, D8 Countries, CRITIC Method, CoCoSo Method.

JEL Codes: G2, G20, G29.

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ VE DÖNGÜSEL EKONOMİ: BIST BANKA SEKTÖRÜNDE BİR ARAŞTIRMA

Dr. Öğr. Üyesi Oğuz Yusuf ATASEL
Trabzon Üniversitesi
0000-0003-1654-9850, oguzatasel@hotmail.com
Doç. Dr. Yasin ŞEKER
Hitit Üniversitesi
0000-0003-0513-7682, yasinseker01@gmail.com

Özet

Sürdürülebilir kalkınmanın özünde, gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama kabiliyetinden ödün vermeden bugünün ihtiyaçlarını karşılayabileceği düşüncesi vardır. Birleşmiş Milletler 2015 yılında bu düşünceyi hayata geçirmek için "Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerini (SKH'ler)" rehber olarak yayımlamıştır. Toplam 17 adet olan hedeflerin başında yoksulluk, açlık, sağlık, eğitim, toplumsal cinsiyet eşitliği, temiz su ve sanitasyon ile yenilenebilir enerji gibi çeşitli konuları gelmektedir. Bu noktada ekonomik anlamda en önemli kavramlardan birisi ise döngüsel ekonomidir. Döngüsel ekonomi ise azaltma, yeniden kullanma ve geri dönüşüm ilkelerine dayanmaktadır. Dahası döngüsel ekonomide kaynakları mümkün olduğunca uzun süre kullanımda tutulması elzemdir. Döngüsel ekonomi, çevresel etkileri azaltmaya ve ekonomik büyümeyi teşvik etmeye yardımcı olduğu için sürdürülebilir kalkınmanın önemli bir unsurunu oluşturmaktadır. Ayrıca Döngüsel ekonomi yeni iş fırsatları yaratarak istihdamında artmasını sağlamaktadır. SKH'ler ve döngüsel ekonominin temelinde sürdürülebilir bir gelecek yaratma amaçladığından, iki kavramda birbiriyle yakından ilgili olduğu söylenebilir. SKH'ler temel küresel sorunların ele alınması için bir çerçeve sunarken, döngüsel ekonomi de bu hedeflere ulaşılmasına yardımcı olabilecek ekonomik büyümeye yönelik sistem temelli bir yaklaşım içermektedir. Bundan dolayı bu çalışma kapsamında döngüsel ekonomiyle doğrudan ilişkili olan SKH'ler ortaya konularak BIST Banka Sektörüne yönelik araştırma yapılmıştır. Araştırmada yöntem olarak içerik analizinden faydalanılmıştır. Araştırmanın örneklemini ise 10 banka oluşturmakta, veri seti ise 2018-2022 yıllarını kapsamaktadır. Veriler ise bankaların yayımlamış oluduğu sürdürülebilirlik raporları ile entegre faaliyet raporlarından elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, Döngüsel Ekonomi, BİST Bankalar.

JEL Kodları: M40, M41, Q01.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS AND CIRCULAR ECONOMY: A RESEARCH IN THE BIST BANKING SECTOR

Abstract

The fundamental idea behind sustainable development is that the needs of today's generations can be satisfied without jeopardizing future generations' ability to meet their own needs. As a guide to implementing this idea into action, the United Nations issued the "Sustainable Development Goals (SDGs)" in 2015. The 17 targets include a wide range of issues, including poverty, hunger, health, education, gender equality, clean water and sanitation, and renewable energy. Circular economy is one of the most important economic concepts at this period of development. The circular economy concept relies on the principles of reduction, reuse, and recycle. Furthermore, it is critical in a circular economy to keep materials in use for as long as feasible. The circular economy is an important component of sustainable development since it reduces environmental impacts while also stimulating economic growth. Furthermore, the circular economy generates new work opportunities and promotes employment. The SDGs and the circular economy are inextricably linked since both aspire to build a sustainable future on their foundation. While the SDGs give a framework for addressing significant global concerns, the circular economy incorporates a systems-based approach to economic growth that can help achieve these goals. Within the scope of this study, a research on the BIST Banking Sector has been performed by revealing the SDGs that are closely related to the circular economy. In the study, content analysis has been employed as a method. The research sample consists of 10 banks, and the data set spans the years 2018-2022. The research data collected from the banks' sustainability reports and integrated annual reports. The study's findings have been provided at both the general and bank level, identifying which SDGs are most closely associated with the circular economy and which SDGs the banks have made the most remarks on.

Keywords: Sustainable Development Goals, Circular Economy, BIST Banks.

JEL Codes: M40, M41, Q01.

İSLAMİ BANKA PERFORMANSLARININ SWARA – COPRAS METODU İLE İNCELENMESİ

Doç. Dr. Adem BABACAN
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
0000-0002-7349-7033, ababacan@cumhuriyet.edu.tr
Dr. Öğr. Üyesi Tuğba EYCEYURT BATIR
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
0000-0003-4688-1811, teb@cumhuriyet.edu.tr

Özet

İslami finans İslam hukukuna uygun olarak yürütülen finansal sistem olarak tanımlanmakta olup, şeriat hükümlerine göre uygulanan finansal işlemlerin yürütüldüğü finans sistemi olarak da ifade edilebilir. Modern İslami finansın temelleri, 1940'lı yılların ortalarında tartışılmaya başlanmış, 1940'lı yılların sonlarından itibaren ise genellikle Pakistanlı bilim adamları tarafından şeriata uygun finansal sisteme yönelik teorik çalışmalar yapılmıştır. Faizsiz bankaların organize şekilde ortaya çıkmaları 1960'lı yılların sonunu bulmuştur. İslami bankacılığın tarihindeki en önemli gelişme 1975 yılında İslam Kalkınma Bankası'nın (İKB) kurulması olarak değerlendirilmektedir. Bu tarihten sonra İslami bankacılık hızla büyümeye başlamış ve özellikle kriz dönemlerindeki dayanıklılıkları ile dikkatleri üzerine çekmiştir.

Bu çalışmada İslami finansal varlık açısından en büyük 10 ülkenin İslami bankacılık performanslarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada 2022 yılı İslami Finans Gelişim raporundan elde edilen veriler kullanılmış, ihtiyaç duyulan verilerine ulaşılabilen 9 ülkenin İslami bankacılık performansı çok kriterli karar verme yöntemleri ile incelenmiştir. Çalışmaya dahil edilen ülkeler İslami finansal varlık büyüklüğüne göre; Suudi Arabistan, Malezya, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Katar, Kuveyt, Endonezya, Bahreyn, Türkiye ve Bangladeş olarak belirlenmiş ve bu 9 alternatifin belirlenen kriterler çerçevesinde performansı incelenmiştir.

Modelde; özkaynak karlılığı, aktif karlılığı, kaldıraç oranı, likidite, takipteki krediler/toplam krediler, açık döviz pozisyonu, kar payı geliri, mevduat başına ödenen kar payı, ve personel başına maliyet olarak 9 kriter belirlenmiştir. Öncelikle belirlenen kriterlerin ağırlıkları swara metodu ile hesaplanmış, bu ağırlıklar Copras metodunda kullanılarak ülkelerin İslami bankacılık performansları sıralanmıştır. Elde edilen bulgulara göre; kriterlerin ağırlık sıralamasında %31 ile özkaynak karlılığı en fazla öneme sahip kriter olarak ortaya çıkarken, onu %23 ağırlık ile aktif karlılığı, %9 ağırlık ile takipteki krediler / toplam krediler oranı takip etmiştir. Ağırlık sıralaması %8,3 ile likidite, %8,2 ile kaldıraç oranı, %7,2 karpayı geliri rasyosu, %6 ile mevduat başına faiz, %5 ile açık döviz pozisyonu ve %2 ile personel gideri rasyosu olarak devam etmiştir.

Kriter ağırlıklarının Copras yönteminde kullanılmasıyla 2018 – 2022 yılları arasında ilgili ülkelerin İslami bankacılık performansı hesaplanmıştır. Sonuç olarak; tüm yıllarda Katar en yüksek performansa sahip ülke olarak tespit edilmiş, tüm yıllarda en kötü performansı gösteren ülke ise Bahreyn olarak belirlenmiştir. Türkiye'nin yıllar itibarıyla 9 ülke arasındaki performans sıralaması incelendiğinde; 2018 ve 2019 yılında 3. Sırada olduğu, 2020 yılında 7. Sırada, 2021 yılında 2. ve 2022 yılında ise 1. Sırada olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuç Türkiye'de İslami bankacılık performansının belirlenen kriterler çerçevesinde Covid 19 başlangıcında diğer ülkelere göre daha negatif etkilendiği şeklinde yorumlanabilir.

Anahtar Kelimeler: İslami Bankacılık, Performans, SWARA, COPRAS.

JEL Kodları: C67, G20, G21.

PERFORMANCE REVIEW OF THE ISLAMIC BANKS WITH SWARA-COPRAS METHOD

Abstract

Islamic finance is defined as the financial system carried out in accordance with Islamic law, and also it can be expressed as the financial system that financial transactions are performed according to the provisions of sharia. The foundations of modern Islamic finance began to be discussed in the mid-1940s, and since the late 1940s, theoretical studies on the financial system in accordance with Sharia have been carried out by Pakistani scientists. The emergence of interest-free banks in an organized manner was in the late 1960s. The most important development in the history of Islamic banking is considered to be the establishment of the Islamic Development Bank (IDB) in 1975. After this date, Islamic banking began to grow rapidly and attracted attention with its resilience, especially during crisis periods.

This study aims to examine the Islamic banking performances of the 10 countries which have largest Islamic financial assets. In the study, data obtained from the 2022 Islamic Finance Development Report, and the Islamic banking performance of 9 countries, which have available data, was examined with multi-criteria decision-making methods. Countries included in the study were determined as Saudi Arabia, Malaysia, United Arab Emirates (UAE), Qatar, Kuwait, Indonesia, Bahrain, Turkey and Bangladesh respectively according to Islamic financial asset size and the performance of these 9 alternatives was examined within the framework of the determined criteria.

In the model; 9 criteria were determined as return on equity, return on assets, leverage ratio, liquidity, non-performing loans/total loans, open foreign exchange position, dividend income, dividend paid per deposit, and cost per employee. First of all, the weights of the determined criteria were calculated with the SWARA method, and these weights were used in the COPRAS method to rank the Islamic banking performances of the countries. According to the findings; return on equity emerged as the most important criterion with 31% weight, followed by return on assets with 23% weight, and non-performing loans / total loans ratio with 9% weight. The weighting order continued as liquidity with 8.3%, leverage ratio with 8.2%, dividend income ratio with 7.2%, interest per deposit with 6%, open foreign exchange position with 5% and personnel expense ratio with 2%.

By using the criterion weights in the COPRAS method, the Islamic banking performance of the relevant countries was calculated between 2018 and 2022. Consequently Qatar was determined as the country with the highest performance in all years, and the country with the worst performance in all years was determined as Bahrain. When Turkey's performance ranking among 9 countries over the years was examined; it was concluded that it ranked 3rd in 2018 and 2019, 7th in 2020, 2nd in 2021 and 1st in 2022. This result can be interpreted as Islamic banking performance in Turkey was more negatively affected than other countries at the beginning of Covid 19, within the framework of the determined criteria.

Keywords: Islamic banking, performance, SWARA, COPRAS.

JEL Codes: C67, G20, G21.

KATILIM BANKACILIĞINDA FİNANSAL PERFORMANS: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Ahmet YERLİKAYA
Vakıf Katılım Bankası
0000-0003-4252-864X, ahmyerlikaya42@gmail.com
Dr. Öğr. Üyesi Bahadır UYSAL
Kırıkkale Üniversitesi
0000-0002-6670-644X, bahadiruysal@kku.edu.tr

Özet

Bankalar, özellikle gelişmekte olan piyasalarda finansman sağlanabilecek en önemli piyasa aktörlerinden birisidir. Bankalar, sundukları finansal enstrümanlara ve amaçlarına göre farklı şekillerde sınıflandırılmaktadır. Bankacılık türlerinden birisi olan katılım bankacılığı, İslam hukukunu temel alan bir anlayışa sahiptir. Buna göre faiz kavramını kullanmayan katılım bankaları, finansal enstrümanlara islami bakış açısı getirerek diğer bankacılık türlerinden ayrılmaktadır. Geleneksel bankaların sundukları faize karşılık, katılım bankaları kar-zarar ortaklığına dayanan bir finansal yöntem kullanmaktadır. Bu kapsamda katılım bankaları İslam'a aykırı olmaması koşuluyla ticari faaliyetlerin ve hizmetlerin ithalat ve ihracatına finansman sağlanması ile şahısların veya firmaların temin etmek istediği yatırım araçlarını satın alarak taksitle satılması veya kiralanması gibi hizmetler sunmaktadır. Piyasadaki işlevi değerlendirildiğinde katılım bankalarının dini inançları sebebiyle finansal sistem içerisinde girmeyen bireylerin sahip oldukları fonun piyasaya kazandırılması hususunda önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Katılım bankalarının işleyişlerindeki farklılıklara rağmen, sundukları finansal enstrümanların benzerlikleri katılım bankalarını, geleneksel bankalarla rekabet etmelerine sebep olmaktadır. Öte taraftan özellikle kamu katılım bankalarının da faaliyete geçmesi ile katılım bankalarının finansal piyasalar içerisindeki payının arttığı görülmektedir. Konu ile ilgili yapılan literatür analizinde katılım bankalarının finansal performanlarının farklı yöntem ve kriterlere göre ölçüldüğü görülmüştür. Bu çalışmada ise literatürden farklı olarak söz konusu yöntemler kullanılarak bir karşılaştırma yapılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda üç özel katılımda bankası olan Albaraka Türk, Kuveyt Türk ve Türkiye Finans ile üç kamu katılım bankası olan Ziraat Katılım, Vakıf Katılım ve Emlak Katılım olmak üzere altı katılım bankası incelemeye alınmıştır. Çalışmdada katılım bankasının aktif karlılığı, özkaynak karlılığı, aktif kalitesi, kredi kalitesi, özsermaye yeterlik rasyosu, ödenmiş sermaye oranı, finansman payı, şube sayısı, personel sayısı ile ücret ve komisyon gelirleri değişkenleri kullanılmıştır. 2016-2022 yıllarına ait veriler, Türkiye Katılım Bankaları Birliği web sitesinden temin edilmiştir. Çalışmada çok ölçütlü karar verme yöntemleri karşılaştırmalı olarak kullanılacaktır. Çalışma sonucunda katılım bankalarının performansları belirlenerek yıllara göre başarı sıralaması yapılacaktır. Ayrıca kamu katılım bankaları ile özel katılım bankalarının da yıllar içerisindeki seyri de incelenmiş olacaktır. Çalışmanın literatürde yer alan performans kriterlerinin etki farklılığını da ortaya koyması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Katılım Bankacılığı, Finansal Performans, Çok Ölçütlü Karar Verme.

JEL Kodları: G21.

FINANCIAL PERFORMANCE IN PARTICIPATION BANKING: THE CASE OF TÜRKİYE

Abstract

Banks are one of the most important market actors that can provide financing, especially in emerging markets. Banks are classified in different ways according to the financial instruments they offer and their objectives. Participation banking, one of the banking types, has an understanding based on Islamic law. Accordingly, participation banks, which do not use the concept of interest, differ from other banking types by bringing an Islamic perspective to financial instruments. In contrast to the interest offered by traditional banks, participation banks use a financial method based on profit-loss partnership. In this context, participation banks offer services such as financing the import and export of commercial activities and services, provided that they are not contrary to Islam, and purchasing investment instruments that individuals or companies want to procure and selling or leasing them in installments. When its function in the market is evaluated, it is seen that participation banks play an important role in bringing the funds owned by individuals who do not enter the financial system due to their religious beliefs into the market. Despite the differences in the functioning of participation banks, the similarities of the financial instruments they offer cause participation banks to compete with traditional banks. On the other hand, it is seen that the share of participation banks in financial markets has increased, especially with the launch of public participation banks. In the literature analysis on the subject, it is seen that the financial performance of participation banks is measured according to different methods and criteria. In this study, unlike the literature, it is aimed to make a comparison by using these methods. In this context, three private participation banks, namely Albaraka Türk, Kuveyt Türk and Türkiye Finans, and three public participation banks, namely Ziraat Katılım, Vakıf Katılım and Emlak Katılım, were analyzed. In the study, return on assets, return on equity, asset quality, credit quality, equity adequacy ratio, paid-in capital ratio, financing share, number of branches, number of personnel and fee and commission income variables were used. Data for the years 2016-2022 were obtained from the website of the Participation Banks Association of Türkiye. In the study, multi-criteria decision-making methods will be used comparatively. As a result of the study, the performance of participation banks will be determined and success ranking will be made according to years. In addition, the course of public participation banks and private participation banks over the years will also be examined. The study is also expected to reveal the difference in the impact of the performance criteria in the literature.

Keywords: Participation Banking, Financial Performance, Multiple Criteria Decision Making.

JEL Codes: G21.

ENERJİ SEKTÖRÜNÜN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PERFORMANSI ÜZERİNE ARAŞTIRMA

Prof. Dr. Süleyman YÜKÇÜ
Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, işletme Bölümü
0000-0002-1514-5953, suleyman.yukcu@deu.edu.tr
Öğr. Gör. Dr. Selda KORGA
Ege Üniversitesi, Ege Meslek Yüksekokulu, Muhasebe ve Vergi Bölümü
0000-0002-8868-0957, selda.korga@ege.edu.tr

Özet

Geçmişi çok eski zamanlara dayanan sürdürülebilirlik farklı alanlarda kullanılan ve farklı şekillerde tanımlanan geniş bir kavramdır. Kurumsal sürdürülebilirlik ise işletmeler açısından sürdürülebilirliği ifade eden bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Kurumsal sürdürülebilirlik işletmelerin hedeflerine ulaşmak için faaliyetlerini sürdürürken mevcut paydaşlarının menfaat ve gereksinimlerinin yanı sıra gelecekteki paydaşlarının da menfaat ve gereksinimlerini göz önünde bulundurması olarak tanımlanmaktadır. Günümüzde Dünya'da ve ülkemizde yaşanan iklim değişikleri, doğal afetler, hızlı nüfus artışı, kıt kaynakların hızla tükenmesi gibi olumsuz durumlar işletmelerin paydaşlarının işletmeden beklentilerinde de değişikliğe yol açmıştır. Bu nedenle paydaşlar karar verme sürecinde işletmelerin finansal bilgilerinin yanında finansal olmayan bilgilerine de ulaşmak istemektedirler. Dolayısıyla işletmelerin finansal bilgilerine ek olarak finansal olmayan bilgilerini de kamuoyu ve paydaşlarına sunması büyük önem arz etmektedir. Finansal olmayan bilgilerin sunulmasında kullanılan raporlama biçimlerinden birisi sürdürülebilirlik raporlamasıdır. Sürdürülebilirlik raporlamasında işletmeler sürdürülebilirlik raporları aracılığıyla bu bilgileri kamuoyu ve paydaşlarına sunabilmektedirler. Sürdürülebilirlik raporlarının hazırlanmasında farklı raporlama çerçeveleri kullanılmakla birlikte işletmeler tarafından sıklıkla kullanılan çerçeve Küresel Raporlama Girişimi (GRI) Rehberi'dir. Bu rehberin amacı işletmelerin rapor hazırlanmalarına kılavuzluk etmek ve karşılaştırılabilir, gerçeğe uygun, şeffaf raporlar sunmalarına yardımcı olmaktır. Bu sayede işletmeler bu rehbere dayalı olarak karşılaştırılabilir ve şeffaf sürdürülebilirlik raporları hazırlayarak ilgili kullanıcılara sunmaktadırlar.

Bu çalışmanın amacı enerji sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin çevresel, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlik performanslarını değerlendirmektir. Bu çerçevede BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde yer alan 5 enerji işletmesi ele alınmıştır. Bu işletmelerin 2019-2021 yıllarına ilişkin GRI Rehberi'ne dayalı olarak hazırladıkları sürdürülebilirlik raporlarındaki sürdürülebilirliğin alt boyutlarına ait 6 çevresel, 5 ekonomik ve 9 sosyal gösterge olmak üzere toplam 20 ortak nicel sürdürülebilirlik göstergeleri belirlenerek sürdürülebilirlik performansları ölçülmüştür. Sürdürülebilirlik performansının ölçümünde Gri İlişkisel Analiz yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonucuna göre işletmelerin 2019-2021 yıllarına ilişkin sürdürülebilirlik performans skorları 0,60-0,85 arasında olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca en yüksek sürdürülebilirlik performansına sahip işletme Ak Enerji, en düşük sürdürülebilirlik performansına sahip işletme ise Aksa Enerji olarak belirlenmiştir. İşletmelerin yıllar itibariyle performans skorlarında önemli ölçüde bir değişim görülmemiştir. Analiz kapsamındaki işletmelerin sürdürülebilirliğin alt boyutlarına ait performans skorları ayrı ayrı incelendiğinde ise en yüksek performans skoruna sahip boyutun çevresel sürdürülebilirlik boyutu olduğu görülmüştür. Bu boyutu ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlik boyutu izlemiştir. Sonuç olarak işletmelerin çevresel ve ekonomik sürdürülebilirlik performanslarının sosyal sürdürülebilirlik performanslarından yüksek olduğunu söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik Raporlaması, Enerji Sektörü, Gri İlişkisel Analiz.

JEL Kodları: M40, M41.

RESEARCH ON THE SUSTAINABILITY PERFORMANCE OF THE ENERGY SECTOR

Abstract

Sustainability, a concept rooted in ancient times, manifests across various fields and assumes diverse definitions. Corporate sustainability embodies the principles of sustainability within the realm of businesses, which focusing on businesses, entails considering the interests of both current and future stakeholders while pursuing organizational goals. In the contemporary landscape marked by challenges like climate change, natural disasters, population growth, and resource depletion, stakeholder expectations of enterprises have evolved. Stakeholders now seek non-financial information alongside financial data during decision-making processes. Consequently, enterprises play a crucial role in publicly disclosing non-financial information, and sustainability reporting stands out as a prominent format for such disclosures. Sustainability reporting serves as a vital avenue for enterprises to disclose non-financial information, enabling them to communicate such details to the public and stakeholders through dedicated sustainability reports. Among the various frameworks utilized for sustainability reporting, the Global Reporting Initiative (GRI) guidelines stand out as a commonly adopted framework by businesses. The primary aim of these guidelines is to guide enterprises in crafting reports that are not just comparable but also uphold truthfulness and transparency. This approach enables enterprises to compile sustainability reports that are both transparent and comparable, aligning with the guide and catering to relevant users' needs.

This study aims to evaluate the environmental, economic, and social sustainability performances of five energy enterprises listed within the BIST Sustainability Index. A comprehensive assessment encompassed 20 commonly shared quantitative sustainability indicators derived from the sustainability reports of these enterprises for the years 2019-2021. These indicators span six environmental, five economic, and nine social aspects, all falling under the broader dimensions of sustainability as outlined in the GRI Guidelines. The evaluation aimed to measure and analyze the sustainability performances of these enterprises within this specified period. The assessment of sustainability performance employed the Grey Relational Analysis method, revealing scores ranging from 0.60 to 0.85 for the years 2019-2021. Ak Energy exhibited the highest sustainability performance, while Aksa Energy displayed the lowest. Interestingly, there was a lack of significant fluctuation in the performance scores across these enterprises over the specified years. A detailed analysis of the sustainability sub-dimensions under consideration revealed that environmental sustainability achieved the highest performance score, followed by economic and social sustainability. This observation implies that, overall, enterprises in the energy sector exhibited more robust performances in environmental and economic sustainability when compared to their efforts in social sustainability.

Keywords: Sustainability Reporting, Energy Sector, Grey Relational Analysis.

JEL Codes: M40, M41.

BIST MADENCİLİK SEKTÖRÜNDE FAALİYET GÖSTEREN ŞİRKETLERİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLARININ İÇERİK ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Ali USLU
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
0000-0002-0739-0342, ali.uslu@gop.edu.tr

Özet

Madencilik sektörü hem çevresel hem de toplumsal etkileri açısından başta yerel halk olmak üzere, ulusal ve uluslararası sivil toplum örgütleri tarafından sık sık eleştirilmektedir. Toplumsal bir sorun olarak devletlerin ve yatırımcıların karşısına çıkabilmektedir. Oysa doğaya, insana ve nihayetinde dünyaya saygı çerçevesinde üretim yapılması durumunda işletme içi ve dışı paydaşlar nezdinde daha iyi bir konuma geleceklerdir. Bununla birlikte özellikle toplum ve yatırımcılar şirketin değerini sadece elde ettiği kar ile değil bunun yanında sosyal ve çevresel faktörlerin de dikkate alınıp alınmadığı bilmek istemektedirler. Sürdürülebilirlik raporları işletmelerin ekonomik, sosyal ve çevresel performanslarının sergilendiği bir rapor türüdür. Kısacası finansal olmayan verilerin de toplum ile paylaşıldığı bütünleşik bir rapordur. Çalışmada BİST madencilik sektöründe faaliyet gösteren ve verilerine tam olarak ulaşılabilen beş şirketin 2022 yılı sürdürülebilirlik raporları içerik analizi ile incelenmiş ve sonuçları tartışılarak çeşitli önerilerde bulunulmuştur. Yapılan analizde; şirketlerin % 80'inde çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim (ÇSY) konuları, risk ve fırsatların belirlendiği tespit edilmiştir. Oysa çevre, enerji, insan hakları ve çalışan politikası gibi ÇSY oluşturup toplum ile paylaşan şirketlerin oranı % 60'tır. ÇSY politikaları ile belirlenen kısa ve uzun vadeli hedefleri kamuoyu ile paylaşan firma oranı % 20'de kalmıştır. ÇSY kilit performans göstergelerine ulaşma ve iş süreçlerindeki sürdürülebilirlik performansını iyileştirici faaliyetlerin toplum ile paylaşılması düzeyi de düşük seviyelerde (% 20) seyretmektedir. Ürünlerin çevreye potansiyel etkilerini önlemek veya en aza indirgemek amacıyla çalışma yapan sadece bir şirket bulunmaktadır. Enerji tüketim verileri, yenilenebilir enerji üretim ve tüketim verilerini açıklayan ve enerji verimliliği projeleri yapan hiçbir şirket bulunmamaktadır. Yeraltı ve yer üstünden kullanılan ve geri dönüştürülen su miktarı, kaynağı ve prosedürleri hakkında sadece bir şirket açıklamalarda bulunmuştur. Şirketlerin % 80'i çalışan hakları politikasında cinsiyet, ırk, din, dil, medeni durum, etnik kimlik, ailevi sorumluluklar, sendikal faaliyetler, siyasi görüş, engellilik, sosyal ve kültürel farklılıklar vb. konularda ayrım yapılmaması gibi konulara yer vermişlerdir. Şirketlerin % 40'ı çalışanlarına ÇSY politikaları ve bunların uygulanması konusunda bilgilendirme yapmamış ve eğitim vermemiş iken; % 60'ı kısmen bilgilendirme ve eğitim faaliyetinde bulunmuştur. Şirketlerin % 80'i çalışan şikayet ve anlaşmazlıklarının çözümüne yönelik politikalar geliştirmişlerdir. İş sağlığı ve güvenliği politikaları oluşturan şirketlerin oranı % 80 iken iş kazalarını önlemek için alınan tedbirleri ve iş kazalarına ilişkin verileri açıklayan şirketlerin oranı % 60'tır. Sürdürülebilirliğe ilişkin stratejilerin belirlenmesinde menfaat sahiplerinin görüşünü de alan şirket bulunmamaktadır. Sürdürülebilirlik konusunda farkındalığın arttırılması için çalışma yapan şirketlerin oranının ise % 60 olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak araştırma konusu şirketlerin çevresel, sosyal ve kurumsal yönetimlerine ilişkin açıklamalar yapmalarına karşın bazı veri ve bilgileri toplumla paylaşmak istemedikleri veya sınırlı olarak paylaştıkları görülmektedir. Oysa hesap verebilirlik ve şeffaflık adına paydaşları ilgilendiren veri ve bilgilerin paylaşılması şirketin güvenilirliğini arttıracak ve toplumda daha iyi bir konuma gelmesinde önemli bir rol oynayabilecektir. Bunun için şirketin finanasal olmayan faaliyet sonuçlarının da açıklamasının zorunlu tutulması veya en azından etik ilkeler doğrultusunda toplumla paylaşılması için düzenlemeler yapılabilir. Toplumda sürdürülebilirlik raporlarına olan farkındalığın arttırılması amacıyla başta sosyal medya olmak üzere medya aracılığı ile bilgilendirmeler yapılabilir ve eğitimler düzenlenebilir.

Anahtar Kelimeler: GRI, Sürdürülebilirlik, BİST Madencilik Sektörü.

JEL Kodları: M14, M40, Q56.

EVALUATION OF SUSTAINABILITY REPORTS OF COMPANIES IN THE BIST MINING SECTOR WITH CONTENT ANALYSIS

Abstract

The mining sector is often criticized by local people, as well as national and international non-governmental organizations, in terms of both its environmental and social impacts. It can confront states and investors as a social problem. However, if production is carried out with respect to nature, people and ultimately the world, they will be in a better position in the eyes of internal and external stakeholders. However, society and investors in particular want to know the value of the company not only in terms of the profits it makes, but also whether social and environmental factors are taken into account. Sustainability reports are a type of report that displays the economic, social and environmental performances of businesses. Shortly, it is an integrated report in which non-financial data is also shared with the society. In the study, the 2022 sustainability reports of five companies operating in the BIST mining sector and whose data are fully accessible were examined with content analysis and the results were discussed and various suggestions were made. In the analysis; It has been determined that environmental, social and corporate governance (ESG) issues, risks and opportunities have been identified in 80% of companies. However, the rate of companies that create ESG issues such as environment, energy, human rights and employee policies and share them with the society is 60%. The rate of companies sharing the short and long-term goals determined by their ESG policies with the public remained at 20%. The level of achieving ESG key performance indicators and sharing activities that improve sustainability performance in business processes with the society remains at low levels (20%). There is only one company that works to prevent or minimize the potential effects of its products on the environment. There are no companies that disclose energy consumption data, renewable energy production and consumption data and carry out energy efficiency projects. Only one company made statements about the amount, source and procedures of water used and recycled underground and above ground. 80% of companies include gender, race, religion, language, marital status, ethnic identity, family responsibilities, union activities, political opinion, disability, social and cultural differences, etc. in their employee rights policies. They included issues such as non-discrimination on issues. While 40% of companies did not inform or train their employees about ESG policies and their implementation; 60% partially engaged in information and education activities. 80% of companies have developed policies for resolving employee complaints and disputes. While the rate of companies that create occupational health and safety policies is 80%, the rate of companies that disclose measures taken to prevent work accidents and data on work accidents is 60%. There is no company that takes the opinions of stakeholders in determining sustainability-related strategies. It has been determined that the rate of companies working to raise awareness about sustainability is 60%. As a result, it is seen that although the companies subject to the research make statements regarding their environmental, social and corporate management, they do not want to share some data and information with the society or they share it limitedly. However, sharing data and information that concerns stakeholders in the name of accountability and transparency will increase the reliability of the company and can play an important role in achieving a better position in society. For this purpose, arrangements can be made to require the company to disclose the results of its non-financial activities or at least to share them with the society in line with ethical principles. In order to increase awareness of sustainability reports in the society, information can be provided and trainings can be organized through the media, especially social media.

Keywords: GRI, Sustainability, BİST Mining Sector.

JEL Codes: M14, M40, Q56.

G7 ÜLKELERİNDE REKABETÇİ ENDÜSTRİYEL PERFORMANS ENDEKSİ, GSYH VE ÖZEL SEKTÖR BORÇLANMASININ İHRACAT ÜZERİNE ETKİLERİ: CS-ARDL

Arş. Gör. Faruk ŞAHİN
Atatürk Üniversitesi
0000-0002-9708-9085, faruksahin@atauni.edu.tr

Özet

Özel sektörün borçlanması, işletmelerin büyüme, üretim kapasitesi artışı ve yenilik odaklı faaliyetlerini desteklemesinden dolayı işletmeler için hayati bir öneme sahiptir. Aynı zamanda, sanayi sektörünü güçlendirme ve GSYH artışı gibi ekonomik göstergelerle doğrudan ilişkilendirilmektedir. Borçlanma, işletmelerin yeni projeler geliştirmesi, üretim kapasitesini artırması, dış ticaret hacmini geliştirmesi ve uluslararası pazarda rekabet edebilmesi için kritik bir araçtır.

GSYH'nin artışı, bir ülkenin ekonomik refahını artırmakla kalmaz, aynı zamanda toplumun genel yaşam kalitesini yükseltmek ve ekonomik kalkınma için önemli bir gösterge oluşturur. Bu artış genellikle sanayi sektörünün büyümesi ile yakından ilişkilendirilir. Sanayi üretkenliği, teknolojik kapasite, dışa açıklık ve endüstriyel çeşitlilik gibi faktörleri ölçen rekabetçi endüstriyel performans endeksi (CIP), bir ülkenin sanayi sektörünün küresel ekonomideki konumunu değerlendirmek ve rekabet avantajlarını veya zayıf yönlerini belirlemek için kullanılan önemli bir araçtır.

Borçlanma araçlarına erişim, teknolojik gelişim ve dışa açıklık gibi CIP endeksinin kriterlerini etkileyebilmektedir. Daha fazla finansal serbestleşme, işletmelerin rekabetçiliğini artırarak ülkenin sanayi performansını iyileştirebilmektedir. Bu bağlamda, işletmelerin borçlanma yolu ile elde ettiği finansmanlar, ülkenin rekabetçi endeksini yükseltmeye yardımcı olabilmekte ve bu da ülke ekonomisinin uluslararası arenada daha rekabetçi hale gelmesine katkı sağlayabilmektedir.

Bu bağlamda çalışmanın amacı, 1995-2021 yılları arasında G7 ülkelerinde CIP, GSYH ve özel sektör borçlanmasının ihracat üzerindeki etkisini analiz etmektir. Bu kapsamda heterojenliği ve kesitsel bağımlılığı dikkate alan yapısal kırılma ve karma durağanlığın varlığında da kullanılabilen kısa ve uzun dönem tahmine imkan veren Kesitsel Olarak Artırılmış Otoregresif Dağıtılmış Gecikme (Cross-sectionally augmented ARDL / CS-ARDL) yaklaşımı kullanılarak bu değişkenler arasındaki kısa ve uzun dönemli ilişki incelenmiştir.

CS-ARDL sonuçlarına göre ülkelerin endüstriyel rekabetçiliğindeki ve hasılalarındaki artışların kısa ve uzun dönemde ihracatı artırdığı özel sektör borçlanmalarındaki artışların ise ihracatı azalttığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Rekabetçi Endüstriyel Performans Endeksi, Özel Sektör Borçlanması, Panel Veri Analizi, CS-ARDL.

Jel Kodları: C33, O16, P33.

THE EFFECTS OF COMPETITIVE INDUSTRIAL PERFORMANCE INDEX, GDP AND PRIVATE SECTOR BORROWING ON EXPORTS IN G7 COUNTRIES: CS-ARDL

Abstract

Private sector borrowing is vital for businesses as it supports their growth, production capacity expansion and innovation-oriented activities. It is also directly associated with economic indicators such as strengthening the industrial sector and GDP growth. Borrowing is a critical tool for businesses to develop new projects, increase production capacity, improve foreign trade volume and compete in the international market.

The increase in GDP not only increases the economic welfare of a country, but also constitutes an important indicator for economic development and improving the overall quality of life of the society. This increase is often closely associated with the growth of the industrial sector. The competitive industrial performance index (CIP), which measures factors such as industrial productivity, technological capacity, openness and industrial diversification, is an important tool used to assess the position of a country's industrial sector in the global economy and identify its competitive advantages or weaknesses.

Access to borrowing instruments can influence the criteria of the CIP index, such as technological development and openness to internationalization. Greater financial liberalization can improve a country's industrial performance by increasing the competitiveness of enterprises. In this context, the financing obtained by enterprises through borrowing can help raise the country's competitive index, which in turn can contribute to making the country's economy more competitive in the international arena.

In this context, the aim of this study is to analyze the impact of CIP, GDP and private sector borrowing on exports in G7 countries between 1995 and 2021. In this context, the short and long-run relationship between these variables is analyzed by using the Cross-sectionally augmented ARDL (CS-ARDL) approach, which allows for short and long-run estimation in the presence of structural breaks and mixed stationarity that takes into account heterogeneity and cross-sectional dependence.

According to the CS-ARDL results, it is found that increases in countries' industrial competitiveness and GDP increase exports in the short and long run, while increases in private sector borrowing decrease exports.

Keywords: Competitive Industrial Performance Index, Private Sector Borrowing, Panel Data Analysis, CS-ARDL.

Jel Codes: C33, O16, P33.

FİNANSAL OKURYAZARLIK VE İSLAMİ FİNANSAL OKURYAZARLIK: ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Dr. Muhammed ARDIÇ
Artvin Çoruh Üniversitesi
0000-0001-8408-291X, ardic@artvin.edu.tr
İclal BÜYÜK
Artvin Çoruh Üniversitesi
0000-0003-4083-7334, iclalbuyuk98@gmail.com

Özet

Bireylerin karşılaştıkları durumlara göre finansal tercihlerinin değişkenlik içerisinde olması değişen dünya ekonomisinden kaynaklanmıştır. Bu değişiklik karşısında insanlar yeni şartlara uyum sürecindedir. Değişen şartlar insanlara finansal okuryazarlık becerisi elde etme amacı getirmiştir. Finansal okuryazarlık, mevcut piyasayı analizleyip insanların bütçelerini yapılan finansal analize göre yönlendirmesini sağlamıştır. İslami finansal okuryazarlık ise buna İslami kurallar hassasiyeti eklemiştir. Son yıllarda İslami finansal okuryazarlığı bünyesinde bulunduran kurumlar tercih edilmeye başlanmıştır. Konu hakkında bireyleri bilgilendirip bilinç kazandırmıştır. İnsanların tercihleri belirlenip hizmet sunumu da bu doğrultuda yapılmıştır. Faize yenilik getiren islami finansal okuryazarlık bu durumu problem gören insanları memnun etmiştir. Çalışmanın amacı Artvin Çoruh Üniversitesi akademisyenleri ve idari personelinin tercihlerinin incelenmesi ve tutumlarının belirlenmesidir. Araştırmanın yöntemi nitel araştırma olup, likert ölçekli anket ile sonuç analiz edilecektir. Çalışma şu an da analiz aşamasındadır. Araştırmanın değerlendirme aşamasında ise katılımcıların finansal okuryazarlık bilgisi ölçülecektir. Katılımcıların finansal okuryazarlığı yatırım veyahut tasarruf amacıyla kullandığı incelenecektir .Akademik ve idari personelin kazanç bağlamında tercihlerinin farklılaşması gözlemlenecektir. Ek olarak eğitim düzeyide akademik ve idari personel açısından ayrım ortaya çıkarmış ise bu da sonuca eklenecektir.Eğitim düzeyi arttıkça finansal okuryazarlık bilgi ve bilincinin de artışı gözlemlenecektir. Kadın katılımcıların finansal okuryazarlığa ve finansal konulara daha az ilgisi erkek katılımcılarla karşılaştırılacaktır. Medeni durumun bu konudaki etkisi de incelenecektir. Kadın katılımcıların , evli olma halinde finansal konulara ilgisi ayrıca detaylandırılacaktır. Bekar kadın katılımcıların ise evli kadın katılımcılara nazaran finansal konularda ki bilinci de çalışmaya eklenecektir. İslami finansal okuryazarlık sistemi bilgisine sahip olan katılımcıların sayısı da tespit edilecektir. Aynı zamanda hem finansal sisteme hem de islami finansal sisteme güvenmeyen katılımcılar incelenip nedenleri tespit edilecektir.Bu katılımcılar finans sistemini sadece nakit para elde etme aracı olarak görmektedir. Araştırma sonucunda, Finansal okuryazarlık ve islami finansal okuryazarlık düzeyinden bahsedilecektir. Tercih nedenleri değerlendirme aşamasındaki kıstaslara göre açıklanacaktır. İslami finansal sisteme güvensizliğin varlık nedenlerinden bahsedilecektir. İslami finansal okuryazarlık sistem tercihinin yaşla orantısı da çalışma sonucuna eklenecektir. Orta yaş katılımcıların İslami finansal okuryazarlık tercihi genç katılımcılara oranla kıyaslanacaktır. Açık olarak belirlenecek diğer detay İslami finansal okuryazarlık sistemine güvenin yetersizken bile tercih edilmeye devam edilip edilmediğidir. Sisteme olan güvensizliğin varlığı durumunda Finansal okuryazarlık düzeyinde yer alması için İslami finansal sisteme olan güvensizliğin çözüme kavuşturulması gerekmektedir..

Anahtar Kelimeler: Finans, Finansal Okuryazarlık, İslami Finans, İslami Finansal Okuryazarlık.

JEL Kodları: M40, M41.

FINANCIAL LITERACY AND ISLAMIC FINANCIAL LITERACY

Being in instability in their financial preferences according to situations that individual encounter was derived from changing world encounter. In the face of these changes, people are in process of adaptation to these changes. Changing condititions brings to people purpose of gaining ability of financial literacy. Financial literacy, analyzing current market, provides that people's budgets are directed according to financial analyzes which was made. Islamic financial literacy added to this sensitivity of islamic rules. In recent years, institutions having islamic financial literay began to be prefered. These instutitions informed people about this topic and raised their awareness. After assigning people's preferences, service encounter was made in this direction. Islamic financial literacy bringing novelty to interest made people, seeing this situation as a problem, happy. Purpose of this action is assigning attitudes of Artvin Çoruh University's academicians and administrative staff and examining of their preferences.The method of the research is qualitative research, and the results are going to be analyzed using a likert scale survey. In the evaluation phase of research, majority of participants' financial literacy information will be determined. Participants' use of financial literacy will be examined for investment or savings. Diffirentition of academic and administrative staff of preferences in the context of the earnings will be observed. In addition, if the level of education is different for academic and administrative staff, this will also be added to the result. It will be observed that as educational level raises, awareness and knowlege of financial literacy raises. It will be compare that women participants are related to financial literay and financial subjects. Effects of marital status in this subject will be analyzed. Moreover, married women's affection towards financial topics will be detailed. The financial consciousness of single women participants compare to married women participants will be added to study. Participants who have knowledge of Islamic financial literacy system will be established. In the same time, participants who do not trust both financial system and islamic financial system will be analyzed and their reasons will be detected. These partcipants see financial system as tool of getting cash. In the conclusion of research, level of financial literacy and islamic financial literacy will be refered. The ratio of Islamic financial literacy system selection with age will also be added to the results of the study. preferences for islamic financial literacy of middle aged participants will be compared to young participants. Another detail that has been clearly stated is that confidence in the Islamic financial literacy system continues to be preferred even when it is inadequate. The uncertainty in the Islamic financial system needs to be resolved in order for it to reach the level of financial literacy.

Keywords: Finance, Financial Literacy, Islamic Financial, Islamic Financial Literacy.

JEL Codes: M40, M41.

BİREYLERİN VE İŞLETMELERİN KRİPTO PARAYA KARŞI TUTUMLARI: KKTC ÖRNEĞİ[1]

Prof. Dr. Ali Rıza Zafer SAYAR
Atılım Üniversitesi
0000-0002-2731-8209, zafer.sayar@atilim.edu.tr
Metin PİRGON
Atılım Üniversitesi
0000-0003-1355-0442, metinpirgon1234@gmail.com

Özet

Kripto paralar geleneksel finans sisteminden farklı olarak merkezi olmayan, kriptografi yöntemi ile kullanılan, mübadele aracı, değer ölçüsü ve tasarruf aracı olarak kullanılabilen, blokzincir teknolojisi vasıtasıyla üretilen bir para birimidir. Son zamanlarda kripto para birimlerinin popülaritesinin sürekli artması sonucunda dünyanın her yerinde bireylerin dikkatini çeken para türlerinden birisi haline gelmiştir. Bunun bir sonucu olarak da işletmeler de bu para birimleri ile ilgilenmeye başlamıştır. Literatüre bakıldığında bireylerin ve işletmelerin kripto paralara karşı tutumlarını inceleyen kabul birçok çalışma yapıldığı görülmektedir. Buna rağmen KKTC kapsamında yapılmış herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

Bu çalışmanın amacı, KKTC halkının kripto paralara karşı tutumunu ölçmek ve KKTC'de bulunan kripto para kabul eden işletmelerin sebeplerini incelemektir. Bu amaçla, nicel ve nitel araştırma yaklaşımlarından oluşan ikili araştırma modeli uygulanmıştır. Nicel araştırmada 261 kişiye anket uygulanmış ve verilerin istatistiksel analizi SPSS 27 istatistik paket programında yapılmıştır. Nitel araştırmada ise kripto para kabul eden 11 işletmenin temsilcileri ile mülakat yapılmış ve veriler betimsel ve sistematik analiz metodundan faydalanarak incelenmiştir.

Çalışma genel olarak değerlendirildiğinde %89,27 ile katılımcıların büyük bir çoğunluğunun kripto parayı duyduğu ve %71,65 ile çoğunluğunun bilgi sahibi olduğu gözlemlenmiş, bu sebeple katılımcı bireylerin kripto para farkındalık düzeylerinin genel itibariyle yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca kişilerin kripto paralara karşı tutumlarında yenilik olarak algılamalarının risk olarak algılamalarından daha yüksek olduğu görülmüştür. Fakat %14,18'lik bir oranla kripto para sahibi olmanın düşük seviyede olması, risk faktörünün altında yer alan "kripto para risklidir" önermesinin ortalama değerinin yüksek çıkması ve yenilik faktörü altında yer alan "kripto paraya yatırım yapmak akıllıcadır" önermesinin ortalama değerinin düşük çıkması nedeniyle bireylerin kripto paralara mesafeli oldukları söylenebilir. Kripto para kabul eden işletmelere bakıldığında ise genel olarak müşteri memnuniyetini artırmak, yeniliklere ayak uydurmak ve müşteri kitlesini artırmak amacıyla kripto para kabul ettikleri görülmekle birlikte özellikle yabancı müşterilerin kripto paraları daha çok tercih ettikleri ve işletmelerin kripto para kabul etmeleri sonucunda yabancı müşterilerinin arttığı görülmüştür. Genel itibariyle kripto paralara karşı olumlu görüşlere sahip olan bu işletmelerin kripto paralarla ilgili düşünceleri gelecekte kripto paraların kullanımın artacağı ve birçok sektörde buna karşılık bulacağı yönündedir.

Anahtar Kelimeler: Merkeziyetsiz Finans, Kripto Para, KKTC, Kripto Paraya Karşı Tutum ve Davranış.

JEL Kodları: M40, M41.

[1] Bu çalışma, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalında 20/06/2023 tarihinde kabul edilmiş, Prof. Dr. Ali Rıza Zafer Sayar danışmanlığında Metin Pirgon tarafından hazırlanmış "KKTC'de Bireylerin ve İşletmelerin Kripto Paraya Karşı Tutumları" başlıklı yüksek lisans tezinden uyarlanmıştır.

Abstract

Cryptocurrencies, unlike the traditional financial system, are decentralized, used with the method of cryptography, used as a means of exchange, a measure of value and a savings tool, and is a currency produced through blockchain technology. Recently, as a result of the continuous increase in popularity of cryptocurrencies, it has become one of the forms of money that attracts the attention of individuals all over the world. As a result of this, businesses have also started to deal with these currencies. When we look at the literature, it can be seen that there are many studies examining the attitudes of individuals and businesses towards cryptocurrencies. Despite this, there is no study conducted within the scope of TRNC.

The aim of this study is to measure the attitude of the TRNC people towards cryptocurrencies and to examine the reasons for businesses accepting cryptocurrencies in the TRNC. For this purpose, a dual research model consisting of quantitative and qualitative research approaches was applied. In the quantitative research, 261 people were surveyed, and the statistical analysis of these data was carried out in the SPSS 27 statistical package program. In the qualitative research, representatives of 11 businesses that accept cryptocurrencies were interviewed and these data were examined using the descriptive and systematic analysis method.

When the study is evaluated in general, it was observed that the majority of the participants with 89.27% had heard of cryptocurrency and the majority with 71.65% had knowledge, therefore, it is observed that the cryptocurrency awareness levels of the participating individuals are generally high. In addition, it has been found that people's perceptions of crypto money as an innovation are higher than their perceptions of it as a risk in their attitudes. But it can be said that individuals are distant from cryptocurrencies due to the low level of cryptocurrency ownership with a rate of 14.18%, the high average value of the "cryptocurrency is risky" proposition, which is under the risk factor, and the low average value of the "investing in cryptocurrency is smart" proposition, which is under the innovation factor. When we look at the businesses that accept cryptocurrencies, it is generally seen that they accept cryptocurrencies in order to increase customer satisfaction, keep up with innovations and increase customer base, but especially foreign customers prefer cryptocurrencies more and as a result of businesses accepting cryptocurrencies, foreign customers have increased. In general, the thoughts of these enterprises, which have positive views towards cryptocurrencies, about cryptocurrencies are that the use of these currencies will increase in the future and they will be used in many sectors.

Keywords: Decentralized Finance, Cryptocurrency, TRNC, Attitude and behaviour towards cryptocurrency

JEL Codes: M40, M41.

SİYASİ VE JEOPOLİTİK RİSKLERİN FİNANSAL PİYASALAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: ÖNEMLİ JEOPOLİTİK ÜLKELER ARASINDA BİR KARŞILAŞTIRMA

Dr. Öğr. Ü. Murat DİLMAÇ
Atatürk Üniversitesi
0000-0002-2842-9875, mdilmac@atauni.edu.tr

Özet

Son yıllarda dünyanın çeşitli bölgelerinde siyasi, jeopolitik ve askeri olarak önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Ülkeler ve bloklar arasında ortaya çıkan bu gelişmeler terör, vekil savaşları, yaptırımlar veya izolasyon gibi sonuçlar yaratabilmektedir. Başta Amerika Birleşik Devletleri (ABD) veya Çin gibi süper güçlerin çok boyutlu müdahaleleri ülkeler arasındaki ilişkileri ve/veya dengeleri değitirebilmektedir. Bu değişimler, uluslararası arenada bazı ülkeleri jeopolitik avantajlarına bağlı olarak bölgelerinde diğerler ülkelere göre daha avantajlı duruma getirebilmekte ve güçlendirebilmektedir. Bölgesel olarak siyasi ve jeopolitik olarak güçlenen ülkeler, mevcut durumlarını doğru dış poltikalarla güçlendirmeye çalışmaktadır. Ancak ekonomik yönden yeterince gelişmemiş olmaları bu ülkelerin daha etkin olmalarını engelleyebilmektedir.

Bu çalışma, siyasi ve jeopolitik risk düzeyinde ortaya çıkan değişimlerin, farklı jeopolitik düzeylere sahip ülkelerin finansal piyasaları üzerindeki etkileri incelenmiştir. Bu amaçla dünya politikalarını yönlendirebilen ve etkileyebilen ülkelerle, süper güçler arasında kutuplaşmış dünyada dengeleri daha hassas bir şekilde gözeten, bölgesinde diğer devletlerden ayrışan/ayrışmaya başlayan ve geliştirdiği bölgesel/küresel bazda politikalarla güçlenmekte olan ülkeler araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırma kapsamında Çin, Fransa, Almanya, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri, Brezilya, Endonezya, Hindistan, Suudi Arabistan, Türkiye ve Güney Afrika devletlerinin 2002-2021 dönemine ait finansal piyasalar indeksi, politik risk indeksi ve jeopolitik risk indekslerine ait veriler panel veri analizi ile incelenmiştir. Araştırmanın bulgularına göre Çin, Fransa, Almanya, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri'nden oluşan ülkeler grubunda jeopolitik riskteki artışlar finansal piyasaları pozitif yönde politik riskteki artışlar ise negatif yönde etkilediği tespit edilmiştir. Öte yandan Brezilya, Endonezya, Hindistan, Suudi Arabistan, Türkiye ve Güney Afrika devletlerinden oluşan ikinci ülkeler grubunda ise jeopolitik risk ve politik riskteki artışlar finansal piyasaları negatif yönde etkilediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Piyasalar, Siyasal Risk, Jeopolitik Risk.

JEL Kodları: M40, M41.

THE EFFECTS OF POLITICAL AND GEOPOLITICAL RISKS ON FINANCIAL MARKETS: A COMPARISON AMONG MAJOR GEOPOLITICAL COUNTRIES

Abstract

In recent years, important political, geopolitical and military developments have been taking place in various regions of the world. These developments between countries and blocs can create consequences such as terrorism, proxy wars, sanctions or isolation. Multidimensional interventions by superpowers such as the United States of America (USA) or China can change the relations and/or balances between countries. These changes can make some countries in the international arena more advantageous and stronger than others in their regions due to their geopolitical advantages. Countries that are politically and geopolitically stronger in the region try to strengthen their current situation with the right foreign policies. However, the fact that they are not sufficiently developed economically may prevent these countries from being more effective.

This study analyses the effects of changes in political and geopolitical risk levels on the financial markets of countries with different geopolitical levels. For this purpose, countries that can direct and influence world policies, countries that observe the balances more sensitively in a polarised world between superpowers, countries that have started to diverge/deiverge from other states in their region and countries that are getting stronger with the regional/global policies they have developed are included in the study. Within the scope of the research, the data on financial markets index, political risk index and geopolitical risk index of China, France, Germany, the United Kingdom, the United States of America, Brazil, Indonesia, India, Saudi Arabia, Turkey and South Africa for the period 2002-2021 were analysed by panel data analysis. According to the findings of the study, increases in geopolitical risk positively affect financial markets and increases in political risk negatively affect financial markets in the group of countries consisting of China, France, Germany, the United Kingdom and the United States. On the other hand, in the second group of countries consisting of Brazil, Indonesia, India, Saudi Arabia, Turkey and South Africa, increases in geopolitical risk and political risk were found to affect financial markets negatively.

Keywords: Financial Markets, Political Risk, Geopolitical Risk.

JEL Codes: M40, M41.

FİNANSAL EKOSİSTEMDE FARKLI BİR KARAKTER: SPOR KULÜPLERİ

Öğr. Gör. Dr. Erdem Kanışlı
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
0000-0002-3019-3670, erdem.kanisli@gop.edu.tr

Özet

Finansal ekosistem, finansal hizmetlerin sağlanması ve kullanımı ile finansal kurumları, piyasaları, araçları, katılımcıları ve düzenleyici unsurları içeren oldukça geniş bir yapıdır. "Spor Kulüpleri" (halka açık) bu yapı içerisinde yapısal özellikleri, piyasaya dahil olma ve piyasadaki hareketleri, finansal araçları kullanımları gibi birçok bakımdan diğer katılımcılardan ayrılmaktadır. Çalışmada özellikle spor kulüplerinin finansal yapılarındaki farklılıklar (marka ve oyuncu değerleri, sponsorluklar, yayın hakları vb.) ve finansal araç kullanım tercihleri (opsiyonlar, vadeli işlem sözleşmeleri vb.) ortaya konulmuştur.

Borsa İstanbul'da işlem gören dört futbol kulübü üzerinden gerçekleştirilen çalışmada işlemlerinin neredeyse tamamını yabancı para cinsinden gerçekleştiren kulüplerin vadeli işlemleri veya opsiyonları kullanmadıkları görülmektedir. Nakit akışları ile ilgili kesin bilgiler elde edilememekte olsa da bazı transferler üzerinden yapılan değerlendirmeler sonucunda, bu araçların kullanılması ile ortaya çıkacak olumlu etkiler tespit edilmiştir.

Spor kulüplerinin varlıklarını aktifleştirme süreci de çeşitli zorlukları içermektedir. Oyuncu değerlendirmesi ve transferlerdeki belirsizlik, medya haklarındaki dalgalanmalar, ticari ortaklıkların sürekliliği, stadyum ve tesis yönetimi maliyetleri ile taraftar katılımının sürdürülmesi, kulüplerin finansal stratejilerini etkileyen temel sorunlardır. Bu sorunların üstesinden gelmek için kulüpler, etkin oyuncu analizi, uzun vadeli medya anlaşmaları, ticari ortaklıklar, profesyonel yönetimi ve taraftar bağlılığını artırmaya odaklı stratejiler gibi çeşitli önlemler almalıdırlar.

Bir başka farklılık ise yatırımcıların "taraftar ruhu" ile hareket ederek piyasada anomaliler ortaya çıkardıklarına dair birçok çalışma yapılmıştır. Bu durumun ortadan kaldırılması içinse piyasa etkinliğini arttırıcı tedbirlerin spor kulüpleri üzerinde yoğunlaştırılması gerekmektedir.

Özetle ekosistem içerisinde yer alsa da spor kulüpleri önemli farklılıklar göstermektedirler. Piyasanın etkinliğini arttırmak ve ekosistemin dengesini bozacak hareketlere karşı spor kulüpleri özelinde bazı önlemler almak ve düzenlemeler yapmak kaçınılmazdır. Ayrıca spor kulüplerinin de finansal araç kullanımını çeşitlendirmeleri ve özellikle finansal sürdürülebilirlikleri bakımından profesyonelleşmeleri gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Spor Kulüpleri, Finansal Ekosistem, Finansal Araçlar.

JEL Kodları: N20, G13, O16, L83**.**

A DIFFERENT CHARACTER IN THE FINANCIAL ECOSYSTEM: SPORTS CLUBS

Abstract

The financial ecosystem is a broad structure encompassing the provision and utilization of financial services, including financial institutions, markets, instruments, participants, and regulatory elements. "Sports Clubs" (publicly traded) distinguish themselves from other participants in this structure in various aspects such as structural features, market involvement, movements in the market, and the utilization of financial instruments. The study particularly highlights the differences in the financial structures of sports clubs (brand and player values, sponsorships, broadcasting rights, etc.) and their preferences in using financial instruments (options, futures contracts, etc.).

In the study conducted on four football clubs traded on Borsa Istanbul, it is observed that clubs engaging in almost all transactions in foreign currencies do not utilize futures or options. Although precise information about cash flows cannot be obtained, positive effects from using these tools have been identified based on evaluations made on certain transfers.

Capitalizing on the assets of sports clubs also entails various challenges. Uncertainty in player evaluation and transfers, fluctuations in media rights, continuity of commercial partnerships, stadium and facility management costs, and sustaining fan attendance are the primary issues influencing the financial strategies of clubs. To overcome these challenges, clubs should implement effective player analysis, long-term media agreements, commercial partnerships, professional management, and strategies focused on increasing fan loyalty.

Another distinction lies in numerous studies showing that investors act with a "fan spirit," creating anomalies in the market. To eliminate this situation, measures to increase market efficiency should be concentrated on sports clubs.

In summary, although sports clubs are part of the ecosystem, they exhibit significant differences. Taking specific precautions and regulations for sports clubs to enhance market efficiency and counter-movements that may disrupt the balance of the ecosystem is essential. Additionally, sports clubs need to diversify their use of financial instruments and professionalize, especially concerning their financial sustainability.

Keywords: Sports Clubs, Financial Ecosystem, Financial Instruments.

JEL Codes: N20, G13, O16, L83.

TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜNDE VARLIK KALİTESİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİR BÜYÜME ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: ÇOKLU YAPISAL KIRILMA TESTLERİNDEN ELDE EDİLEN AMPİRİK BULGULAR

Prof. Dr. Haluk BENGÜ
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
0000-0001-7751-0285, hbengu@ohu.edu.tr
Doç. Dr. Kartal DEMİRGÜNEŞ
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
0000-0002-6305-0967, kartaldemirgunes@ohu.edu.tr
Dr. Öğr. Üyesi Elif KARAKAŞ
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
0000-0002-8088-1455, elifkarakas@ohu.edu.tr

Özet

Bankalar açısından bakıldığında, genellikle finansal varlıkların toplam varlıklar içindeki payı şeklinde değerlendirilen *varlık (aktif) kalitesi*; hem riskliliğin hem de gelir sağlama kabiliyetinin değerlendirilmesinde sıklıkla kullanılan kriterlerden biridir. Varlık kalitesi, aynı zamanda, üretim kaynaklarının nicelik (miktar) ve nitelik (verimlilik ve kalite) bakımından artmasına bağlı olarak uzun vadeli büyümeyi ifade eden *sürdürülebilir büyüme* kavramının temel belirleyicilerden biridir. Ekonomik büyümenin en önemli aktörlerinden birinin kârlı ve istikrarlı bir bankacılık sektörü olduğu gerçeğine bağlı olarak, bankaların sürdürülebilir büyümesine etki eden değişkenlerin detaylıca irdelenmesi oldukça önemlidir.

Bu çalışmanın amacı; Türk bankacılık sektöründe varlık kalitesinin, sürdürülebilir büyüme üzerindeki etkisinin irdelenmesidir.

Çalışma örneklemine ilişkin veriler yıllık olup, 2002-2022 dönemini kapsamaktadır. Söz konusu veriler, Türkiye Bankalar Birliği tarafından düzenli olarak yayınlanmakta olan "Bankalarımız" kitabından ve ilgili bankaların finansal raporlarından derlenmiştir. Çalışmanın araştırma modeline dâhil edilen serilerin durağanlığının ve seriler arasındaki eş-bütünleşme ilişkisinin tespitinde, sırasıyla, serilerdeki yapısal kırınımları dikkate alan Carrioni-i-Silvestre vd. (2009) birim kök ve Maki (2012) eş-bütünleşme testleri kullanılmaktadır. Uzun dönem eş-bütünleşme katsayıları ise Stock ve Watson (1993) tarafından geliştirilen dinamik en küçük kareler (Dynamic Ordinary Least Squares-DOLS) yöntemi ile tespit edilmektedir.

Analiz sonucunda; tahminlenen yapısal kırınım tarihleri ile Türk bankacılık sektörünün ve Türkiye ekonomisinin önemli dönüm noktalarının birbirleriyle örtüştükleri görülmektedir. Bunun yanı sıra, Maki (2012) testi sonuçları, serilerin uzun dönemde birlikte hareket ettiklerini göstermektedir. Son olarak da DOLS yöntemi ile tahmin edilen uzun dönem katsayılarına göre, varlık kalitesi ile sürdürülebilir büyüme oranı arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Varlık Kalitesi, Sürdürülebilir Büyüme, Türk Bankacılık Sektörü, Çoklu Yapısal Kırılma Testleri.

JEL Kodları: E50, G10, G20.

THE EFFECT OF ASSET QUALITY ON SUSTAINABLE GROWTH IN TURKISH BANKING INDUSTRY: EMPIRICAL EVIDENCE OF MULTIPLE STRUCTURAL BREAKS TESTS

Abstract

From the banking perspective, asset quality as the proportion of financial assets (net) over total assets is a frequently used criterion to evaluate both the riskiness and ability to generate income of banks. Besides, asset quality is a determinant of sustainable growth that refers long-term growth depending on increases in quantity and quality (or qualification) of factors of production. Based on the reality that a profitable and stable banking industry is crucial to economic development, it is vital to analyze possible determinants of sustainable growth in the industry.

This study aims to analyze the effect of asset quality on sustainable growth in Turkish banking industry.

The data covers 2002-2022 period for the banking industry in Turkey and is derived from "Banks in Türkiye" factbooks yearly published by The Banks Association of Türkiye and other financial reports released by the related banks. The study employs unit root test of Carrioni-i-Silvestre et. al. (2009) and co-integration test of Maki (2012), respectively, to test the stationarity of series and the co-integration relationship between them. Besides, co-integration coefficients are estimated by Stock and Watson (1993)'s dynamic ordinary least squares (DOLS) method.

Structural break dates estimated point out dramatic turning points in Turkish banking industry and the entire economy as well. Maki (2012) test results show that the series are co-integrated in the long-run. Finally, long-run parameters estimated by DOLS method posit a significantly positive relationship between asset quality and sustainable growth.

Keywords: Asset Quality, Sustainable Growth, Turkish Banking Industry, Multiple Structural Breaks tests.

JEL Codes: E50, G10, G20.

BANKACILIK SEKTÖRÜNDE ALTMAN Z-SKORU MODELİ İLE FİNANSAL DURUM ANALİZİ: BORSA İSTANBUL "BIST BANKA (XBANK)" ENDEKSİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA

Doç. Dr. Dursun KELEŞ
Iğdır Üniversitesi
0000-0001-9075-476X, dursun.keles@igdir.edu.tr

Özet

Bankacılık sektörü, kendine özel dinamikleri olan ve ekonomik faaliyetlerin finansmanında kilit rol oynayan finansal kurumların faaliyet gösterdikleri bir sektördür. Finansal kurum olarak önemli bir işlevi yerine getiren bankaların birçok sektör, kişi ve kurumla birlikte ülke ekonomilerin önemli bir paydaşı olduğunu ifade etmek mümkündür. Faaliyette bulunabilmeleri öncelikle gerekli lisansların alınmasına bağlı olan bankaların yapmış oldukları bütün işlemler kayıt altına alınmaktadır. Ayrıca, bankalar sürekli olarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK)'nun gözetimi ve denetimi altında bulunmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Borsa İstanbul "BIST BANKA (XBANK)" endeksinde işlem gören bankaların 2021 ve 2022 yıllarına ilişkin finansal durumlarının Edward I. Altman tarafından geliştirilen "Altman Z-Skoru Modeli" ile değerlendirilmesidir. Altman Z-Skoru Modeli, işletmelerin finansal tabloları üzerinden birtakım oranlar (rasyolar) hesaplanarak finansal durumlarını ortaya koyan ve buna göre işletmelerin içerisinde yer aldıkları bölge bilgilerini "yeşil, gri ve kırmızı" olarak sınıflandırmak suretiyle gösteren bir yöntemdir. Bu yöntem ile yapılan analiz sonucunda elde edilen bulgulara göre, incelemeye tabi yıllarda ICBC Turkey Bank A.Ş.'nin finansal durum açısından oldukça başarılı olduğu ve yeşil bölgede bulunduğu, Akbank T.A.Ş.'nin 2021 yılında finansal durum açısından başarılı olduğu ve yeşil bölgede bulunduğu ancak 2022 yılında ivme kaybederek finansal durum açısından belirsizlik bulunan gri bölgeye geçtiği tespit edilmiştir. Ayrıca, Türkiye Garanti Bankası A.Ş., Türkiye İş Bankası A.Ş., Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. ve Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.'nin incelemeye tabi yıllarda finansal durum açısından belirsizlik bulunan gri bölgede bulundukları gözlemlenmiştir. Bununla birlikte, Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş., Türkiye Halk Bankası A.Ş., Şekerbank Türk A.Ş. ve Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin incelemeye tabi yıllarda diğer bankalarla karşılaştırıldığında finansal durum açısından başarılı olamadıkları ve kırmızı bölgede bulundukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Durum Analizi, Bankacılık Sektörü, Borsa İstanbul, Altman Z-Skoru.

JEL Kodları: M40, G21.

FINANCIAL CONDITION ANALYSIS WITH ALTMAN Z-SCORE MODEL IN BANKING SECTOR: AN APPLICATION ON BORSA ISTANBUL "BIST BANK (XBANK)" INDEX

Abstract

The banking sector is a sector in which financial institutions, which have their own specific dynamics and play a key role in the financing of economic activities, operate. It is possible to state that banks, which fulfil an important function as financial institutions, are an important stakeholder of national economies together with many sectors, individuals and institutions. All transactions of banks, which are subject to obtaining the necessary licences to operate, are recorded. In addition, banks are constantly under the supervision and control of the Banking Regulation and Supervision Agency (BRSA).

The aim of this study is to evaluate the financial status of the banks traded in the Borsa Istanbul "BIST BANK (XBANK)" index for the years 2021 and 2022 with the "Altman Z-Score Model" developed by Edward I. Altman. The Altman Z-Score Model is a method that reveals the financial status of enterprises by calculating a number of ratios over their financial statements and accordingly shows the region information in which the enterprises are located by classifying them as "green, grey and red". According to the findings obtained as a result of the analysis made with this method, it was determined that ICBC Turkey Bank A.Ş. was very successful in terms of financial status and was in the green zone, Akbank T.A.Ş. was successful in terms of financial status and was in the green zone in 2021, but lost momentum in 2022 and moved to the grey zone with uncertainty in terms of financial status. In addition, it was observed that Türkiye Garanti Bankası A.Ş., Türkiye İş Bankası A.Ş., Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. and Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. were in the grey zone with uncertain financial position in the years under review. On the other hand, Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş., Türkiye Halk Bankası A.Ş., Şekerbank Türk A.Ş. and Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. were not successful in terms of financial position compared to other banks in the years under review and were found to be in the red zone.

Keywords: Financial Condition Analysis, Banking Sector, Borsa Istanbul, Altman Z-Score,

JEL Codes: M40, G21.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMASINI ETKİLEYEN DEĞİŞKENLER: BIST SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİNE TABİ ŞİRKETLERDE BİR ARAŞTIRMA

Doç. Dr. Utku ŞENDURUR
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
0000-0002-8303-4315, usendurur@agri.edu.tr
Doç. Dr. Bekir GEREKAN
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
0000-0001-6724-4729, bgerekan@agri.edu.tr
Dr. Öğr. Üyesi Emre BULUT
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
0000-0002-1468-2175, ebulut@agri.edu.tr

Özet

2021 yılında Borsa İstanbul ve dünyaca ünlü veri tabanı şirketi Refinitiv arasında imzalanan anlaşma gereği; endekse tabi şirketlerin sürdürülebilirlik performanslarının belirlenebilmesi amacıyla "Çevresel, Sosyal ve Yönetişim (ESG) Puanları" ölçülmekte ve yayınlanmaktadır. Çalışmanın amacı, işletmelerin ESG puanlarını etkileyen değişkenleri belirlemektir. Literatürde karlılık, büyüklük, kaldıraç oranı, likidite, sektör, ülke menşei ve işletme tipi değişkenlerinin sürdürülebilirlik performansına etkisini gösteren çok sayıda çalışma vardır. Çalışmada kullanılan bağımlı değişken ise ESG puanlarıdır. Çalışmaya 2022 yılı itibarıyla Bıst Sürüdürülebilirlik Endeksinde işlem gören 65 firma dahil edilmiştir. Çalışmada kullanılan değişkenler ile ESG puanları arasındaki ilişkiyi ölçmerk için regresyon analizi yapılmıştır. Ayrıca çalışmada kullanılan kukla değişkenlerin (ülke menşei, işletme tipi, sektör) ESG puanları açısından grupları arası anlamlı bir fark olup olmadığını bulmak için t-testi uygulanmıştır. Çalışmada veriler normal dağılmış olup değişkenler arası çoklu bağıntı problemi görülmemiştir. Çaluşmadaki bağımsız değişkenlere ait verilere işletmelerin mali tablolarından, bağımlı değişkene ait verilere ise Refinitiv şirketinden ulaşılmıştır. Çalışmada sektör (yükse-düşük profil), ülke menşei (ulusal-uluslararası) ve işletme tipi (aile-aile olmayan) değişkenleri firmaların ESG puanlarını farklılaştırmamıştır sonucu ortaya çıkmıştır. Daha öce yapılan çalışmalarda, yüksek profilli işletmelerin, düşük profilli işletmelere göre daha çok çevresel ve sosyal bilgi açıkladığı ve sürdürülebilirlik puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Yine daha önceki çalışmalara bakıldığında, uluslararası gelişmiş ülkelerin işletmelerinin, ulusal gelişmekte olan ülkelerin işletmelerine göre sürdürülebilirlik raporlarında daha fazla sosyal ve çevresel bilgilere yer verdiği görülür. Bu çalışma her nekadar bu yönüyle literatüre uyum göstermese de, veriler ayrıntılı olarak incelendiğinde EGS puanları daha fazla olan işletmelerin daha büyük ve karlı işletmeler olduğu aynı zamanda bu işletmelerin likidite ve kaldıraç oranlarının da yüksek olduğu görülmüştür. Çalışma bu yönü ile ise literatürle Regresyon analizini sonuçlarına göre (%46 açıklama gücü, düzeltilmiş R^2=0,46) EGS puanları ile büyüklük (%36) ve karlılık (%31) arasında orta düzeyde pozitif bir ilişkinin ortaya çıktığı görülebilir.. Bu da piyasa değeri ve karlılığı daha büyük olan işletmelerin, diğer işletmelere göre EGS puanlarının daha yüksek olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Bu çalışmada; 2022 yılında BIST sürdürlebilirlik endeksinde yer alan 65 şirketin, ESG puanları çoklu regresyon analizine tabi tutularak, ESG puanları ile belirlenen değişkenler arasındaki ilişki araştırılmıştır. Ayrıca t-testi ile de, belirlenen kukla değişkenlerin grupları arası anlamlı bir fark olup olmadığına bakılmıştır. Regresyon analizi sonuçlarına göre, ESG puanları ile büyüklük ve karlılık arasında orta düzeyde pozitif, bir ilişki olduğu görülürken, t-testi sonuçlarına göre ise, kukla değişkenlerin grupları arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik Raporlaması, Sürdürülebilirlik Endeksi, ESG Puanları

JEL Kodları: M40, Q56.

DETERMINANTS OF SUSTAINABILITY REPORTING: A STUDY ON BIST SUSTAINABILITY INDEX FIRMS

Abstract

In 2021, under the agreement signed between Borsa Istanbul and the world-renowned database company Refinitiv, "Environmental, Social and Governance (ESG) Scores" are measured and published to determine the firms' sustainability performance in the index. The purpose of the study is to identify the determinants affecting the ESG scores of firms. Several studies show the effect of profitability, size, leverage, liquidity, sector, country of origin, and firm-type variables on sustainability performance. The dependent variable used in the study is ESG scores. As of 2022, 65 companies traded in the BIST Sustainability Index were included in the study. Regression analysis was performed to measure the relationship between the variables used in the study and ESG scores. In addition, t-test was applied to find out whether there was a significant difference between the groups in terms of ESG scores of the dummy variables (country origin, business type, sector) used in the study. In the study, the data were normally distributed and no multicollinearity problems between variables were observed. The data for the independent variables in the study were obtained from the financial statements of the companies, and the data for the dependent variable were obtained from the Refinitiv company. As a result, the study finds that sector (high-low profile), country of origin (national-international), and firm type (family-non-family) do not have a significant impact on firms' ESG scores. Previous studies have shown that high-profile businesses disclose more environmental and social information and have higher sustainability scores than low-profile Furthermore, international firms in developed countries include more social and environmental information in their sustainability reports than the enterprises of national firms in developing countries Although this study is not in line with the literature in this respect, firms with higher ESG scores are larger and more profitable, indicating consistency with the literature. Moreover, the regression equation shows that international and high-market capitalization firms have higher ESG scores. According to the results (46% explanatory power, adjusted R^2=0.46), there is a moderate positive relationship between ESG scores and size (36%) and profitability (31%), implying that firms with larger market capitalization and profitability have higher ESG scores. This study examines the relationship between the identified variables and the ESG of 65 firms in the BIST sustainability index in 2022 by applying cross-sectional regression analysis. In addition, this paper employs a *t*-test to determine a potentially significant difference between the groups of dummy variables. The regression results show a moderate positive relationship between ESG scores, size, and profitability. In contrast, the t-test results suggest no statistically significant difference between the groups of dummy variables.

Keywords: Sustainability Reporting, Sustainability Index, ESG scores

JEL Codes: M40, Q56.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ PERSPEKTİFİNDE DÖNGÜSEL EKONOMİ PERFORMANSI: BİST SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİNDE BİR UYGULAMA

Prof. Dr. Mutlu Başaran ÖZTÜRK
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
0000-0003-2462-7994, mbozturk@ohu.edu.tr
Dr. Öğr. Üyesi Seher Meral ULUÇ
Munzur Üniversitesi
0000-0003-4885-7380, smceviren@gmail.com,
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Sinan ÇELİK
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
0000-0002-3102-406X, mehmetsinancelik@gmail.com

Özet

Son yıllarda döngüsel ekonomi ve sürdürülebilirlik kavramları hem uygulayıcıların hem de akademisyenlerin ilgisini çekmiştir. Her iki kavram da küresel olarak, nesiller arasındaki taahhütlere odaklanmakta ve gezegen çapındaki zorluklara dikkati çekmektedir. Diğer yandan, her iki kavram ekonomik olmayan yönleri, kalkınmaya entegre etmeye ve birlikte değer yaratmaya da odaklanmaktadır. Döngüsel ekonomi, kaynakların verimli bir şekilde kullanımı yoluyla gereksiz atıkların ve karbon ayak izinin azaltılmasına odaklanan döngüsel uygulamalara dayanmaktadır. Sürdürülebilirlik ise, ekonomik, çevresel ve sosyal boyutları arasındaki dengeyi sağlayan bir kârlılık yaklaşımına dayanmaktadır.

Sürdürülebilirlik faaliyetleri ve kurumsal sosyal sorumluluk, sermaye piyasalarıyla ilişkili tüm kurum ve kuruluşlar açısından önem arz etmektedir. Özellikle işletmelerin ve düzenleyici kuruluşların bu konudaki farkındalığının artması dikkat çekicidir. Düzenleyici kuruluşlardan biri olarak Borsa İstanbul (BİST)'da 2014 yılından itibaren BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'nin hesaplanması ile sürdürülebilirliğin değerlendirilmesi konusunda bir adım atılmıştır. Sürdürülebilirliğin değerlendirilmesi için kullanılan sürdürülebilirlik göstergelerinin hem işletmeler hem de toplum için yarar sağladığı açıktır. Sürdürülebilirlik raporları ise işletme faaliyetlerinin, ekonomik açıdan olduğu kadar çevresel ve sosyal açıdan da başarısını yansıtan finansal olmayan bir raporlama türüdür. Sürdürülebilirlik kapsamında yapılan çalışmalar, işletmelere maliyet unsuru olarak yansımaktadır ve döngüsel ekonomiyle ilişkili olarak yapılan uygulamaların maliyet ve risk unsurlarının işletmeler tarafından finansal analizler yoluyla ölçülmesi mümkündür.

Bu çalışmada, GRI (Global Reporting Initiative) Küresel Raporlama Rehberi'nde yer alan raporlama ilkelerine uygun şekilde sürdürülebilirlik raporu yayınlayarak BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde yer alan mali kuruluşların, iklim değişikliği perspektifinde döngüsel ekonomi performanslarının analiz edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda, BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'ne kayıtlı mali kuruluşlar tarafından yayınlanan sürdürülebilirlik raporları, faaliyet raporları ve entegre raporlar Kamuyu Aydınlatma Platformu (KAP)'ndan ve işletmelerin kurumsal web sayfalarından elde edilmiştir. Sürdürülebilirlik raporlarında sunulan ve sürdürülebilirliğin alt unsurlarıyla ilişkili bilgilerin nicel olarak belirlenmesi amacıyla içerik analizi yöntemi kullanılacaktır. Daha sonra, Entropi yöntemi yardımıyla BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'ne kayıtlı mali kuruluşların performans kriterlerinin önem ağırlıkları hesaplanacaktır. Elde edilen kriter ağırlıklarından hareketle mali kuruluşların döngüsel ekonomi bakımından başarı performansları TOPSİS yöntemi aracılığıyla karşılaştırılacaktır. Son olarak, bütünleşik Entropi-TOPSİS yöntemiyle yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgulara yönelik değerlendirmeler yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Döngüsel ekonomi, İklim değişikliği, Sürdürülebilirlik, BİST Sürdürülebilirlik Endeksi, TOPSİS Yöntemi.

JEL Kodları: Q57, O44, Q54, Q56, C61.

CİRCULAR ECONOMY PERFORMANCE İN CLİMATE CHANGE PERSPECTİVE: AN APPLİCATİON İN BIST SUSTAİNABİLİTY INDEX

Abstract

In recent years, the concepts of circular economy and sustainability have attracted the attention of both practitioners and academics. Globally, both concepts focus on intergenerational commitments and draw attention to planetary challenges. On the other hand, both concepts focus on integrating non-economic aspects into development and co-creating value. The circular economy is based on circular practices that focus on reducing unnecessary waste and carbon footprints through the efficient use of resources. Sustainability, on the other hand, is based on a profitability approach that ensures balance between economic, environmental and social dimensions

Sustainability activities and corporate social responsibility are important for all institutions and organizations related to capital markets. It is noteworthy that the awareness of businesses and regulatory bodies in particular has increased on this issue. As one of the regulatory organizations, Borsa Istanbul (BIST) has taken a step towards assessing sustainability by calculating the BIST Sustainability Index since 2014. It is obvious that sustainability indicators used to evaluate sustainability provide benefits for both businesses and society. Sustainability reports are a type of non-financial reporting that reflects the success of business activities in environmental and social terms as well as economically. Studies carried out within the scope of sustainability are reflected as a cost element to businesses, and it is possible for businesses to measure the cost and risk elements of practices related to the circular economy through financial analysis.

In this study, it is aimed to analyze the circular economy performances of financial institutions included in the BIST Sustainability Index in the perspective of climate change by publishing sustainability reports in accordance with the reporting principles in the Global Reporting Guide (GRI). For the purpose of the study, sustainability reports, activity reports and integrated reports published by financial institutions registered in the BIST Sustainability Index were obtained from the Public Disclosure Platform (KAP) and corporate web pages of the enterprises. Content analysis method will be used to quantitatively determine the information presented in sustainability reports and related to the sub-elements of sustainability. Then, with the help of the Entropy method, the importance weights of the performance criteria of financial institutions will be calculated who registered in BIST Sustainability Index. Based on the obtained criterion weights, the success performances of financial institutions in terms of circular economy will be compared through the TOPSIS method. Finally, evaluations will be made regarding the findings obtained as a result of the analyzes made with the integrated Entropy-TOPSIS method.

Keywords: Circular economy, Climate change, Sustainability, BIST Sustainability Index, TOPSIS Method.

JEL Codes: Q57, O44, Q54, Q56, C61.

TÜRKİYE' DE YEŞİL FİNANSTA GELİNEN SON NOKTA: TÜRKİYE YEŞİL FONU

Doç. Dr. Mehmet Emin KARABAYIR
Kafkas Üniversitesi,
0000-0001- 6953-2468, karabayir@hotmail.com,
Doç. Dr. Tuba ÖZKAN
Atatürk Üniversitesi,
0000-0001-9510-2963, tuba.ozkan@atauni.edu.tr

Özet

Sera gazı emisyonunun, küresel ısınmanın ve iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması için mücadelede ulusal, bölgesel ve uluslararası boyutta birçok çalışma yürütülmektedir. Bu çalışmalardan biri de 2015 yılında imzalanan Paris İklim Anlaşması'dır. Bu anlaşmayla dünya ülkelerinin tamamına yakını, küresel ısınmanın ve sera gazı emisyonlarının azaltılması için birtakım taahhütlerde bulunmuştur. Avrupa Birliği (AB) 2019 yılında yayınladığı Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM) ile bu anlamda diğer ülkeleri teşvik eden lider konumuna geçmiştir. AYM'nin temeldeki amacı sürdürülebilir ve daha temiz bir dünya oluşturmak ve bu amacı gerçekleştirirken yapılması gereken faaliyetlere ve uygulanacak sürece yer vermektir. AYM' nin bir başka uygulaması da karbon kaçağını azaltmak amacıyla getirilen Karbon Sınırı Ayarlama Düzenlemesi (KSAD)'dir. KSAD, AB'nin ithal ettiği ürünlerdeki karbon fiyatlandırmasını ve vergilendirmesini yaparak sera gazı emisyonunu azaltmayı amaçlayan bir düzenlemedir. AB bu düzenlemeyi yaparken bu sorumluluğu ticari paydaşlarına da yükleyerek onların da benimsemesini sağlamaya çalışmaktadır.

Hem ihracat hem de ithalat faaliyetlerinin büyük bir kısmını AB ülkeleriyle gerçekleştiren Türkiye'nin dış ticaretteki en önemli paydaşı AB'dir. Bu sebeple Türkiye'nin AB ile olan ilişkilerini devam ettirmek ve güçlendirebilmek için AYM ile getirilen yenilikleri iyi anlayıp uyum sağlaması gerekmektedir. Bu süreçte Türkiye, doğru adımlar atarak AB pazarındaki payını artırabilir. Bu kapsamda T.C. Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan "Yeşil Mutabakat Eylem Planı" konuyla alakalı önemli bir destekleyici adım olarak görülmektedir. Bu Eylem Planı, kaynak kullanımını verimli kılarak ekolojik kıtlığı azaltmayı ve çevresel düzeni bozmadan sürdürülebilir olmayı amaçlayan bir plandır. Eylem Planı, ilk olarak KSAD'nin ihracatçı işletmelere zorunlu tuttuğu yaptırımlara odaklanarak işletmeleri bu sisteme hazırlamayı ve gerekli ortamı oluşturmayı hedeflemektedir.

Ancak Türkiye'nin iklim değişikliğine uyum sağlama noktasında finansal desteğe ihtiyacı bulunmaktadır. Yeşil dönüşüm, sektörlerde ve iklim anlaşmalarında verilen taahhütlerin yerine getirilmesi ciddi oranda finansal kaynak talebine neden olurken "Türkiye Yeşil Fonu" da bu noktada önem kazanmaktadır. Türkiye Yeşil Fonu, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası tarafından yönetilen yeşil dönüşüm sürecinin hızlandırılması için kurulması planlanan bir finansal destek mekanizmasıdır. Fon, girişim sermayesi yatırım fonu statüsüne sahip olarak Sermaye Piyasası Kurulu mevzuatına tabi tutulacaktır. Fonun ilk etapta Dünya Bankası tarafından sağlanacak 155 milyon dolar tutarındaki kredi ile oluşturulması ve önceliğin küçük ve orta ölçekli işletmelere verilmesi planlanmaktadır. Yüksek sera gazı emisyonuna neden olan işletmelerin dönüşüm sürecine hızlıca dahil olması gerektiği göz önüne alındığında da, Türkiye Yeşil Fonu'ndan ilk olarak sera gazı emisyonu yüksek olan enerji ve imalat sektörlerinde faaliyet gösteren işletmelerin yararlanması beklenmektedir. Fonun, Türkiye'nin yeşil dönüşümünde belirleyici bir rol oynaması amaçlanmaktadır. Türkiye Yeşil Fonu'nun yeni yatırım fırsatlarının oluşturulmasına, yeni iş alanları ve ticari ilişkiler yaratma potansiyeli ile Türkiye ekonomisinin sürdürülebilirliğinin yanı sıra bölgesel ve küresel ticaretin karbondan arındırılmasına da katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu girişim, Türkiye'nin yeşil dönüşüm ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşması noktasında önemli bir adımı temsil etmektedir. Atılacak bu adım sayesinde uluslararası finans kuruluşlarının Türkiye ekonomisine olan bakış açılarının olumlu yönde etkileneceği ve bu alandaki işbirliğinin artacağı düşünülmektedir.

Bu çalışma ile, Yeşil Mutabakat Eylem Planı'nın hedeflerinin gerçekleştirilmesine hizmet etmek amacıyla, yatırımcıların, kurum ve kuruluşların işletmelerin ve akademisyenlerin Türkiye Yeşil Fonu konusunda bilgilendirilmeleri ve bilinçlendirilmeleri amaçlanmaktadır. Daha sonra yapılacak çalışmalarda; yeşil fonların sermaye piyasalarının gelişimi, sektörlerin finansal performansları, işlem maliyetleri başta olmak üzere farklı alanlarda etkileri değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Yeşil Fonu, Yeşil Finans, Sürdürülebilirlik.

JEL Kodları: Q01, Q56, Q57.

THE LATEST POINT IN GREEN FINANCE IN TURKIYE: TURKISH GREEN FUND

Abstract

Many studies have been carried out at national, regional and international levels in the fight to reduce the effects of greenhouse gas emissions, global warming and climate change. One of these efforts is the Paris Climate Agreement signed in 2015. With this agreement, almost all of the world's countries made commitments to reduce global warming and greenhouse gas emissions. The European Union (EU) became a leader in encouraging other countries with the European Green Deal (EGD) issued in 2019. The main purpose of the EGD is to create a more sustainable and cleaner world and to include the activities that need to be done and the process to be implemented. Another application of the EGD is the Carbon Border Adjustment Mechanism (CPAM) Regulation, which was introduced to reduce carbon leakage. CPAM is a regulation that aims to reduce greenhouse gas emissions by imposing carbon charges and taxation on products imported by the EU. With this regulation, the EU wants to put the responsibility on its commercial stakeholders and ensure that they also embrace it.

The EU is Turkiye's most important stakeholder in foreign trade, as most of Turkiye's export and import activities are carried out with EU countries. For this reason, Turkiye needs to adapt to the innovations introduced by the EGD in order to continue and strengthen its relations with the EU. In this process, Turkiye can increase its share in the EU market by taking the right steps. In this context, The "Green Agreement Action Plan" prepared by the Ministry of Commerce is seen as an important supporting step on the subject. This Action Plan aims to reduce ecological scarcity through efficient resource use and achieve sustainability without disrupting the environmental order. The Action Plan aims to prepare businesses for this system and create the necessary environment by first focusing on the sanctions imposed by the CPAM on exporting businesses.

However, Turkiye needs financial support to adapt to climate change. While the green transformation and the fulfillment of commitments made in various sectors and climate agreements cause a significant demand for financial resources, the "Turkish Green Fund" (TGF) also gains importance at this point. TGF is a financial support mechanism planned to be established to accelerate the green transformation process managed by the Turkish Industrial Development Bank. The TGF will have venture capital investment fund status and be subject to the Capital Markets Board legislation. The fund is initially planned to be created with a loan of 155 million USD to be provided by the World Bank, and priority will be given to small and medium-sized enterprises. Considering that businesses that cause high greenhouse gas emissions must be quickly involved in the transformation process, it is expected that businesses operating in the energy and manufacturing sectors with high greenhouse gas emissions will be the first to benefit from the TGF. Considering that businesses that cause high greenhouse gas emissions must be quickly involved in the transformation process, it is expected that businesses operating in the energy and manufacturing sectors with high greenhouse gas emissions will be the first to benefit from the TGF. The fund is intended to play a decisive role in Turkiye's green transformation. The TGF is expected to contribute to; creation of new investment opportunities, sustainability of the Turkish economy with its potential to create new business areas and commercial relations, as well as decarbonization of regional and global trade. This initiative represents an important step in achieving Turkiye's green transformation and sustainable development goals. It is thought that thanks to this step, the perspective of international financial institutions on the Turkish economy will be positively affected and cooperation in this field will increase.

This study aims to inform and raise awareness of investors, institutions, businesses, academicians and other stakeholders about the TGF in order to serve the objectives of the Green Deal Action Plan. In future studies; The effects of green funds can be evaluated in different areas, especially the development of capital markets, financial performance of sectors, and transaction costs.

Keywords: Turkish Green Fund, Green Finance, Sustainability.

JEL Codes: Q01, Q56, Q57.

ÖZEL SEKTÖR KREDİLERİNİN ÇEVRE KALİTESİNE ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Dilek ÖZDEMİR
Atatürk Üniversitesi
0000-0002-8048-7730, pdilek@atauni.edu.tr
Doktorant Oğuzhan DEMİR
Atatürk Üniversitesi
0000-0001-6320-5562, oguzhan.demir025@gmail.com

Özet

Dünya genelinde ekonomik faaliyetler ve işletmelerin yaygınlaşması, ekonomik büyüme ve kalkınma fırsatları sunarken; bu süreç sıklıkla doğal çevreye zarar veren etkilere yol açmaktadır. Özel sektör kredileri, ekonomik büyümeyi teşvik etme ve sürdürme amacıyla kullanılan önemli bir finansman aracı olarak öne çıkmaktadır. Ancak, bu kredilerin çevre kalitesi üzerindeki etkileri, genellikle göz ardı edilmektedir.

Bu bağlamda, çalışma 1970-2022 dönemi içerisinde özel sektör kredilerinin çevre kalitesi üzerindeki etkisini Türkiye özelinde araştırmayı amaçlamaktadır. Çevre kalitesini temsilen yük kapasite faktörü (Load Capacity Factor - LCF) bağımlı değişken olarak kullanılmıştır. Siche vd., (2010), çevre kalitesinin veya çevre kirliliğinin belirlenmesinde karbon emisyonu ya da ekolojik ayak izi gibi diğer değişkenlerde göz ardı edilen unsurları ele almak ve geliştirmek amacıyla yük kapasite faktörünü önermişlerdir. LCF, biyokapasitenin ekolojik ayak izine bölünmesi suretiyle ölçülmektedir. Bu kapsamda LCF doğanın talep ve arz dinamiklerini birleştirerek kapsamlı bir değerlendirme imkanı da sunmaktadır. LCF "1" veya üzerinde bir değere sahipse, mevcut ülke/lerdeki çevresel koşulların sürdürülebilir olduğunu, LCF "1" in altında bir değere sahipse, mevcut ülke/lerdeki çevresel koşulların istikrarsız olduğunu ifade etmektedir. Bağımsız değişken olarak özel sektör kredilerinin GSYH içerisindeki payı ve büyüme oranı kullanılmıştır. Analiz kapsamında öncelikle geleneksel olarak tabir edilen ADF birim kök testi, daha sonra Christopoulos ve Leon- Ledesma (2010) tarafından literatüre kazandırılan Fourier ADF birim kök testi ile değişkenlerin birim kök özellikleri incelenmiştir. Elde edilen bulgularda, analize dahil edilen tüm değişkenlerin I(1) olduğu görülmüş ve eşbütünleşme testi için Banerjee vd., (2017) tarafından literatüre kazandırılan Fourier ADL testi kullanılmıştır. Değişkenler arasında eşbütünleşme ilişkisi tespit edildikten sonra uzun dönem katsayıların tahmini için Fourier terimlerle genişletilmiş Tam Düzeltilmiş En Küçük Kareler (FMOLS) ve Dinamik En Küçük Kareler (DOLS) tahmincileri kullanılmıştır.

İncelenen dönem itibariyle elde edilen bulgularda, Türkiye'deki özel sektör kredileri ile ekonomik büyümedeki artışın çevre kalitesini olumsuz etkilediği tespit edilmiştir. İşletmelerin kârlılığı ve rekabet gücünü artırmak amacıyla, çevresel sürdürülebilirliği ikinci planda bıraktığı düşünülebilir. Dolayısıyla, ekonomik büyüme ana hedef haline getirilirken çevresel sürdürülebilirlik ilkesinin de unutulmaması gerekliliği, daha sıkı düzenlemeler, sürdürülebilir teşvikler ve çevre dostu teknolojilere yatırım kamu otoritelerinin politika yapıcılarına önerilmektedir

Anahtar Kelimeler: Çevre Kalitesi, Özel Sektör Kredileri, Türkiye.

JEL Kodları: B26, E5, Q56.

THE IMPACT OF PRIVATE SECTOR CREDIT ON ENVIRONMENTAL QUALITY: THE CASE OF TURKIYE

Abstract

While the expansion of economic activity and businesses around the world offers opportunities for economic growth and development, this process often has damaging effects on the natural environment. Private sector lending is an important financing instrument used to stimulate and sustain economic growth. However, the effects of these credits on environmental quality are generally ignored.

In this context, this study aims to investigate the impact of private sector credits on environmental quality in Türkiye for the period 1970-2022. Load Capacity Factor (LCF) is used as the dependent variable to represent environmental quality. Siche et al. (2010) proposed the load capacity factor in order to address and improve elements that are ignored in other variables such as carbon emissions or ecological footprint in determining environmental quality or environmental pollution. LCF is measured by dividing biocapacity by ecological footprint. In this context, LCF offers a comprehensive assessment by combining the demand and supply dynamics of nature. If the LCF has a value of "1" or above, it means that the environmental conditions in the current country/s are sustainable, while if the LCF has a value below "1", it means that the environmental conditions in the current country/s are unstable. The share of private sector credits in GDP and growth rate are used as independent variables. Within the scope of the analysis, the unit root properties of the variables were analysed firstly with the traditional ADF unit root test and then with the Fourier ADF unit root test introduced to the literature by Christopoulos and Leon-Ledesma (2010). In the findings obtained, all variables included in the analysis were found to be I(1) and the Fourier ADL test introduced to the literature by Banerjee et al. (2017) was used for the cointegration test. After determining the cointegration relationship between the variables, the Fully Adjusted Least Squares (FMOLS) and Dynamic Least Squares (DOLS) estimators extended with Fourier terms were used to estimate the long-run coefficients.

In the findings obtained as of the period analysed, it is determined that the increase in private sector credits and economic growth in Türkiye has a negative impact on environmental quality. In order to increase profitability and competitiveness of enterprises, it can be thought that environmental sustainability has been left in the background. Therefore, while making economic growth the main goal, the principle of environmental sustainability should not be forgotten, stricter regulations, sustainable incentives and investment in environmentally friendly technologies are recommended to the policy makers of public authorities.

Keywords: Environmental Quality, Private Sector Credits, Türkiye.

JEL Codes: B26, E5, Q56.

FINANCIAL LITERACY'S IMPACT ON DECISION-MAKING PROCESS: AN EXPLORATORY STUDY IN ALGERIA

Fella ABDI
Higher National School of Management
Asst. Prof. Dr. Mehdi BOUCHETARA
Higher National School of Management
Assoc. Prof. Dr. Nadia GAHLAM
Higher National School of Management
Prof. Dr. Ali BELAIDI
Higher National School of Management
Asst. Prof. Dr. Rafik MISSOUM
Higher National School of Management

Abstract

In the ever-evolving economic landscape of Algeria, where financial stability is intricately linked to individual well-being, the role of financial literacy becomes increasingly significant. Financial literacy, encompassing the comprehension and application of financial concepts, is a vital tool for individuals to navigate complex financial decisions. The main objective of this study is to explore how financial literacy affects the decision-making process among individuals in Algeria. The quantitative data was collected from 295 participants through an online survey using the snowball sampling method. The data was analyzed using simple linear regression to examine the correlation between key variables, including financial knowledge, financial behavior, financial attitude, and decision-making. The results suggest that solely possessing financial knowledge does not significantly affect the decision-making process. However, the study found that financial attitudes and behaviors have a positive influence on decision-making. These findings underscore the importance of considering both financial attitudes and behaviors alongside financial knowledge to enhance individuals' decision-making abilities. By exploring these connections, the study aims to contribute valuable insights that can guide the development of tailored financial literacy programs, thus empowering individuals in Algeria to make informed and effective financial decisions in their unique socio-economic environment.

Keywords: Financial Literacy, Decision-Making, Financial Knowledge, Financial Attitudes, Financial Behaviors.

JEL Codes: M40, M41.

INNOVATİON İN FİNANCİAL SOLUTİONS FOR STARTUPS: CROWDFUNDİNG EXPERİENCES İN THE EMERGİNG MARKETS

Assist. Prof. Betül AÇIKGÖZ MAKEY
Yozgat Bozok Üniversitesi
0000-0003-0140-3461, betul.acikgoz@bozok.edu.tr

Abstract

The history of business may be traced back to ancient times, since it is closely intertwined with the development of human society and civilization. Acquiring and maintaining a viable firm has consistently required enough financial resources. These resources can exist in two forms: equity and loans. Entrepreneurs have utilized these resources to foster the growth and expansion of their firms in the fiercely competitive global market. Financial technology, also known as FinTech, plays a vital part in facilitating the availability of low-cost funding for startups by means of a wide range of cutting-edge solutions and online platforms. Crowdfunding is a novel kind of alternative financial backing from a large number of individuals to achieve a specific goal, such as producing an audio album, developing a software program, promoting a social responsibility initiative, or designing a product. Crowdfunding is a contemporary and advantageous approach of supporting the activities of nascent startup enterprises. Startup enterprises with profitable business concepts but insufficient external funding require financial resources. Typically, they utilize bank credits, subsidies, and grants from government organizations, angel investors, or joint ventures. FinTech tools reduce the cost of financial services unlike conventional financial institutions by eliminating the need for physical branches, automating processes, and creating competitive pricing models. Users can access low-cost financial products and services. Crowdfunding offers a means to overcome financial difficulties by collecting small sums of money from several investors. The crowdfunding market has been getting bigger with the growing use from all over the world especially in the developed economies. The entrepreneurship is the backbone of the every national economy. The objective of this study is to present diverse experiences from emerging economies about crowdfunding and its impact on new investments and economic growth. The body of the research has been handled to bound crowdfunding activities with financial reporting on the statements and the application in the emerging markets.

Keywords: Crowdfunding, Startup Companies, FinTech, IFRS, Emerging Markets, Entrepreneurship.

JEL Codes: M40, M41.

COMMODİTY DEPENDENCE AND SOVEREİGN CDS: EVİDENCE FROM TURKEY[1]

Beyza Mina ORDU-AKKAYA
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
beyza.akkaya@asbu.edu.tr
Süheyla ÖZYILDIRIM
Bilkent Üniversitesi
suheyla@bilkent.edu.tr

Abstract

Economic fundamentals of emerging markets are more vulnerable to risks compared to their advanced counterparts. Hence, a significant shift in commodity prices might trigger economic downturns for commodity-dependent economies. Turkey, which is a major emerging market, both imports and exports commodities to a large extent. Policy-makers as well as traders closely follow up the impact of commodity prices on economic fundamentals. However, the frequency of economic information is limited and also they deliver lagged information. Sovereign CDS, on the other hand, is available daily and embed necessary information quite quickly. Therefore, we aim to understand the nexus between sovereign CDS of Turkey and commodity markets. We first determine commodities; which Turkey is dependent upon through UNCTAD data. Then we check the return and volatility spillover between each commodity market with Turkish sovereign CDS for the period between 2004 and 2022. Results propose that the information spillover is from commodity to CDS market and was more significant during financialization episode which is between 2006 and 2016.

[1] This study is supported by Scientific and Technological Research Council of Turkey (TUBİTAK) project number 119K886.

ÖRGÜTLERDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KÜLTÜRÜNÜN YAYILMASINDA İNSAN YÖNETİM SİSTEMİ: SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORU YAYINLAYAN BANKALARDA NİTEL BİR ANALİZ

Prof. Dr. Güler Sağlam Arı
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
0000-0002-4411-6609, guler.saglam@hbv.edu.tr
Dr. Öğretim Üyesi Tuba Bekiş
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
0000-0002-3413-5902, tuba.bekis@omu.edu.tr

Özet

Roma Kulübü'nün 1972 yılıda yayınladığı "Limits to Growth" isimli raporu, mevcut kalkınma ve nüfus artış oranları ile dünya kaynaklarının 21. Yüzyıl sonrasını desteklemeyeceğini ortaya koymuştur. 1987 yılında BM Brundtland Komisyonu'nun "Ortak Geleceğimiz" Raporu da sürdürülebilirliği, sosyal adalet ve çevre ile ilişkilendirmiş, sürdürülebilirlik anlayışı; ülkeler, uluslararası kuruluşlar ve birlikteliklerin stratejilerini, politikalarını ve uygulamalarını değiştirmiştir. Bu gelişmelerin işletmeler için hem sosyal hem de çalışanları nezdinde tüm paydaşları için sosyal refahı artırmak, eylemleri ile ekonomik katkı sağlamak ve çevresel etkileri azaltarak finansal hedeflerini gerçekleştirmek anlamına gelmektedir. Bu hedefler stratejik planlara dâhil edilerek somut ve ölçülebilir hale gelmekte, gerçekleşme oranlarına bakılarak performanslarında gösterecekleri gelişme sürdürülebilirlik raporları ile paydaşlara duyurulmaktadır. Ancak bu alanda yapılan çalışmalar sürdürülebilirliğe dair istenen hedeflerin, örgüt kültürüne yayılmadığı ve benimsenmediği durumlarda, kalıcı bir değişim ve gelişmenin mümkün olmadığını ortaya koymaktadır. Son yıllarda yapılan çalışmalarda ise; sürdürülebilirlik uygulamaları konusunda iç paydaşlardan gelen baskıların arttığı, sürdürülebilirlik uygulamalarında yetersiz kalan işletmelerde, çalışanların duyduğu memnuniyetsizlik ve örgütsel bağlılıklarındaki azalmanın sebep olduğu yüksek personel devir hızı ile karşı karşıya kaldıkları görülmektedir

Kurumsal sürdürülebilirliğe ancak sürdürülebilirlik odaklı bir örgüt kültürü ile ulaşmak mümkündür. Sürdürülebilir örgüt kültürü; sürdürülebilirliğe ilişkin paylaşılan temel varsayımlara, değerlere ve inançlara sahip, karar verme sürecini ve örgütsel uygulamalarını bu unsurlarla şekillendiren bir örgüt kültürü olarak tanımlanmaktadır. Sürdürülebilir işletmelerin, güçlü örgüt kültürlerini sürdürmeye yardımcı olan bir insan yönetimi sistemine sahip oldukları, işbirliğini teşvik eden ve paydaşların çevresel ve sosyal konulardaki farkındalığını artırmaya yönelik eylemler sergilediği görülmektedir.

Literatürde, sürdürülebilir örgüt kültüründe insan yönetimine ait çeşitli bileşenler bulunmaktadır. Bu bileşenler arasında sürdürülebilirlik ile ilgili varsayımlar, değerler, inançlar, iletişim ve insan kaynakları yönetimi bulunmaktadır. Bu çalışmada, sürdürülebilirlik raporu açıklayan bankalarda, sürdürülebilir örgüt kültürünü destekleyen söz konusu unsurlar ve sürdürülebilirlik kültürünün örgüt kültürüne yayılmasında, bir iç paydaş olarak insan ve insan yönetim sistemine dair yaklaşım ve uygulamalar belirlenmeye çalışılacaktır. Bu amaçla öncelikle, bu bankaların web siteleri, açıklamaları, duyuruları ve sürdürülebilirlik ve entegre faaliyet raporlarında insan yönetim sistemine dair beyanları doküman analizi ile incelenerek sürdürülebilir örgüt kültürü literatürü çerçevesinde değerlendirilecektir. Elde edilen bulgular çerçevesinde, Türkiye'de bankacılık sektöründe sürdürülebilir örgüt kültürü için insan yönetim sistemine dair bir değerlendirme yapılacaktır

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Örgüt Kültürü, İnsan Yönetim Sistemi, Sürdürülebilirlik Raporlaması, Bankalar, Nitel Analiz.

JEL Kodları: L20, L21, M10, M12, Q56.

HUMAN MANAGEMENT SYSTEM IN DISSEMINATION OF SUSTAINABILITY CULTURE IN ORGANIZATIONS: A QUALITATIVE ANALYSIS OF BANKS' PUBLISHING SUSTAINABILITY REPORTS

Abstract

The report titled "Limits to Growth," published by the Club of Rome in 1972, asserted that the current rates of development and population growth would be insufficient to support the world's resources beyond the 21st century. In 1987, the UN Brundtland Commission's "Our Common Future" Report linked sustainability with social justice and the environment, prompting changes in the strategies, policies, and practices of countries, international organizations, and alliances. These developments imply that businesses need to enhance social welfare for all stakeholders, contribute economically through actions, and achieve financial goals by reducing environmental impacts. These goals are incorporated into strategic plans, made tangible and measurable, and communicated to stakeholders through sustainability reports. However, studies indicate that without the dissemination and adoption of desired sustainability goals into organizational culture, meaningful and lasting change and development are unlikely. Recent research suggests an increase in pressure from internal stakeholders regarding sustainability practices, and inadequate implementation of these practices in businesses has led to high employee turnover rates due to employee dissatisfaction and a decrease in organizational commitment.

Achieving corporate sustainability is only possible through an organizational culture centered on sustainability. Sustainable organizational culture is defined as a culture that shares fundamental assumptions, values, and beliefs related to sustainability, shaping decision-making processes and organizational practices accordingly. Sustainable businesses are observed to maintain strong organizational cultures supported by a human management system that fosters collaboration and engages in actions to raise stakeholders' awareness of environmental and social issues.

Various components related to human management exist within the literature on sustainable organizational culture, including assumptions, values, beliefs, communication, and human resources management. In this study, the focus will be on identifying and examining the elements supporting sustainable organizational culture in banks that disclose sustainability reports. The approach and practices concerning the human management system as an internal stakeholder in the dissemination of sustainability culture within organizational culture will be determined. This will involve a document analysis of statements regarding the human management system in these banks' websites, announcements, and sustainability and integrated activity reports. The findings will be evaluated within the framework of the literature on sustainable organizational culture, culminating in an assessment of the human management system's role in achieving sustainable organizational culture in the banking sector in Turkey.

Keywords: Sustainable Organizational Culture, Human Resource Management System, Sustainability Reporting, Banks, Qualitative Analysis.

JEL Codes: L20, L21, M10, M12, Q56.

KURUMSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÜZERİNDE CİNSİYET VE KÜLTÜREL ÇEŞİTLİLİĞİN ETKİSİ

Arş. Gör. Dr. İsmail Hakkı ÜNAL
İzmir Demokrasi Üniversitesi
0000-0003-4465-9045, ishakkiunal@gmail.com
Doç. Dr. Hüseyin TEMİZ
Samsun Üniversitesi
0000-0003-0735-8884, huseyin.temiz@samsun.edu.tr,
Prof. Dr. Fevzi Serkan ÖZDEMİR
Ankara Üniversitesi
0000-0002-0641-6352, fsozdemir@ankara.edu.tr

Özet

Kuruluşlar faaliyet süreçleri ve sonuçları ile ilgili olan bilgileri, bilgi kullanıcılarına zorunlu ya da gönüllü olarak sunmaktadırlar. Gönüllü raporlama son yıllarda bilgi kullanıcıların bilgiye olan taleplerinin artmasıyla birlikte kuruluşların da üzerinde durduğu önemli bir konu haline gelmiştir. Gönüllü raporların büyük bir bölümünü de finansal olmayan bilgiler oluşturmaktadır. Finansal olmayan bilgiler içerisinde sürdürülebilirlik konusu ile ilgili olan çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim bilgileri (ESG bilgileri) öne çıkmaktadır. Ancak bu bilgilerin raporlanması büyük çoğunlukla gönüllülük esasına dayandığından söz konusu bilgilerin raporlanmasına karar verilmesi sürecinde kuruluşlarda görev alan bireylerin karakterleri önemli rol oynamaktadır. Bireylerin karakterine yön veren önemli hususlardan ikisi de bireylerin cinsiyetleri ve yetişmiş oldukları kültürleridir. Bireylerin cinsiyet ve kültürel çeşitlilikleri, sürdürülebilirlik konularının raporlanması özelinde alınan kararları etkileyebilecek bir değişken olabilir. Çalışmanın amacı da kuruluşların sürdürülebilirlik raporlamalarındaki performanslarının açıklanmasında, kuruluşlarda görev alan bireylerin cinsiyet ve kültürel çeşitliliklerinin etkisinin tespit edilmesidir. Bu amaç doğrultusunda 44 ülkeden 436 kuruluşun 2010-2020 yılları arasındaki toplam 1612 firma-yıllık veri seti kullanılmış ve panel regresyon analizi yapılmıştır. Kuruluşların sürdürülebilirlik performanslarının ölçülebilmesi için ESG bilgilerini yayınlama konusundaki niteliksel anlamdaki performansları ve ESG bilgilerini niceliksel olarak açıklama düzeyleri ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Ayrıca temel ESG boyutunun yanı sıra ESG boyutunun alt bileşenleri kapsamında da modeller oluşturulmuş ve analiz edilmiştir. İlgili kuruluşlarda görev alan bireylerin cinsiyet ve kültürel çeşitlilikleri ise çeşitlilik skoru (diversity score) ile ölçülmüştür. Analizlerin daha açıklayıcı olabilmesi için kontrol değişkenleri ve kukla değişkenler de kullanılmıştır. Veri setinin yapısı gereği analizlerde standart hataların ortaya çıkabilmesi olasıdır. Bu nedenle modeller standart hatalara karşı dirençli olacak şekilde sağlamlaştırılmıştır. Analiz sonucunda, ilgili kuruluşlarda görev alan bireylerin cinsiyet ve kültürel çeşitliliklerinin, kuruluşların sürdürülebilirlik performansının açıklanmasında anlamlı bir etkisinin olduğuna ulaşılmıştır. Çalışmadan elde edilen bulguların hassaslığı, standart hatalara karşı dirençli alternatif tahmin yöntemleri aracılığıyla da değerlendirilmiş ve bu kapsamda elde edilen bulgularla tutarlı olduğu gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, ESG, Cinsiyet, Kültür.

JEL Kodları: G34, G38.

THE EFFECT OF GENDER AND CULTURAL DIVERSITY ON CORPORATE SUSTAINABILITY

Abstract

Organizations provide information about their activity processes and results to information users on a mandatory or voluntary basis. Voluntary reporting has become an important issue that organizations focus on as information users' demands for information increase in recent years. A large portion of voluntary reports consists of non-financial information. Among non-financial information, environmental, social and corporate governance information (ESG information) related to sustainability stands out. However, since the reporting of this information is mostly voluntary, the characters of the individuals working in the organizations play an important role in the decision-making process to report the information in question. Two of the important issues that shape the character of individuals are their gender and the culture in which they were raised. Gender and cultural diversity of individuals may be a variable that may affect decisions made regarding the reporting of sustainability issues. The aim of the study is to determine the effect of gender and cultural diversity of individuals working in organizations in explaining the performance of organizations in sustainability reporting. For this purpose, a total of 1612 company-annual data sets of 436 organizations from 44 countries between 2010 and 2020 were used and panel regression analysis was performed. In order to measure the sustainability performance of organizations, their qualitative performance in publishing ESG information and their level of quantitative disclosure of ESG information were evaluated separately. In addition, models were created and analyzed within the scope of the sub-components of the ESG dimension, as well as the general ESG dimension. The gender and cultural diversity of individuals working in relevant organizations was measured with the diversity score. Control variables and dummy variables were also used to make the analyzes more descriptive. Due to the structure of the data set, it is possible that standard errors may occur in the analysis. Therefore, the models are robusted to standard errors. As a result of the analysis, it was found that the gender and cultural diversity of the individuals working in the relevant organizations had a significant effect in explaining the sustainability performance of the organizations. The precision of the findings obtained from the study was also evaluated through alternative estimation methods that are robusted to standard errors, and it was observed that they were consistent with the findings obtained in this context.

Keywords: Sustainability, ESG, Gender, Culture.

JEL Codes: G34, G38.

BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN DİJİTALLEŞMESİ: TÜRKİYE KATILIM BANKACILIĞI SEKTÖRÜ ÜZERİNE YANSIMALARI

Öğr. Gör. Dr. Hakan YILDIRIM
T. C. Amasya Üniversitesi,
0000-0002-3173-0247, hakan_emin_yildirim@hotmail.com

Özet

Dijitalleşmenin en çok etkili olduğu sektörlerden biri finans sektörü olarak kabul edilmektedir. Finans sektörünün en önemli aktörlerinden biri olan bankalarda 1970'li yılların başlarında ATM'lerin (Otomatik Vezne Makinesi) kullanılması ile başlayan dijitalleşme faaliyetleri; teknoloji ve iletişim alanındaki ilerlemeler, küreselleşme etkilerinin derinleşmesi, internet/Bilgisayar/tablet/akıllı telefon vb. cihazların kullanımının yaygınlaşması, müşteri beklentilerinin farklılaşması gibi nedenlerden etkilerini her geçen gün artırmaktadır. Günümüz dünyasında bankalar, sürekli bir şekilde ilerleyen dijitalleşme sürecine uyum sağlayarak birtakım avantajlar elde etmek için internet bankacılığı ve mobil bankacılık gibi uygulamalar ile ürün ve hizmet gamlarını geliştirmeye devam etmektedir. Dijitalleşmenin bankacılık sektörüne sağladığı avantajlar; şubeye gitmeksizin yeni müşteriler kazanabilme, zaman ve mekân kısıtı olmadan müşterilerine hizmet sunabilme, işlem hızlarını, işlem hacimlerini ve dolayısıyla faaliyet gelirlerini artırma, rekabet güçlerini koruma vb. olarak sıralanabilir. Bu avantajlar, dijitalleşmenin bankalar için önemini açıklayan hususlar olarak da değerlendirilebilir. Bu önem doğrultusunda çalışmada; Türkiye Katılım Bankaları Birliği veri tabanı ve faaliyet raporlarından elde edilen güncel veriler ile Türkiye'de katılım bankacılığı sektöründe dijitalleşme sürecinin hizmet çıktıları üzerine yansımalarının detaylı bir şekilde incelenmesi amaçlanmıştır. Yapılan incelemelere göre Türkiye'de Katılım Bankacılığı sektörü; dijital bankacılık istatistiklerin yayımlanmaya başlandığı, 2020 Mart döneminden paylaşılan son veri dönemi 2023 Haziran dönemine kadar önemli bir gelişme kaydetmiştir. Bu değişimlerden bazıları şu şekilde sıralanabilir. 2020 Mart döneminde aktif dijital müşteri sayısı, 2.6 milyon iken bu rakam 2023 Haziran dönemi itibarıyla 5 milyon seviyesine çıkmıştır. Bu rakamlara göre, sektördeki aktif dijital müşteri sayısı üç yılda %100 oranında artmıştır. Bu dönemde dijital bankacılık yolu ile yapılan toplam işlem hacmi 331.7 milyar TL'den 2.2 Trilyon TL'ye yükselmiştir. İlgili dönemde dijital bankacılık ile yapılan işlem hacimleri içerisinde en önemli pay 2020 Mart dönemi için %67, 2023 Haziran dönemi için %81 ile para transferlerine aittir. Finansal yatırım işlemlerinin payı ise 2020 Mart döneminde yaklaşık %30 seviyelerinde iken 2023 Haziran döneminde %13 seviyelerine düşmüştür. İlgili dönemde hacimsel olarak dijital bankacılık ile yapılan işlemlerde hacimsel açıdan kurumsal müşterilerin payı %51 seviyesinden %65 seviyelerine yükselirken bireysel müşterilerin payı %49 seviyelerinden %35 seviyelerine gerilemiştir. İlgili dönemde aktif dijital müşteri sayıları yaş aralığına göre sınıflandırıldığında en yüksek paya 36-55 yaş grubu sahiptir. Ayrıca ilgili dönemde sektördeki aktif dijital müşterilerin yaklaşık %70 erkek müşterilerden oluşmaktadır. Kadın müşteri sayısı erkek müşteri sayına göre daha düşük kalmaktadır. Bu hususlar, çalışma kapsamında yapılan araştırmalar neticesinde ulaşılan bulguların özetini oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, Bankacılık, Katılım Bankacılığı.

Jel Kodları: A10, G20, G21.

DIGITALIZATION OF THE BANKING SECTOR: THE REFLECTIONS ON THE TURKISH PARTICIPATION BANKING SECTOR

Abstract

One of the sectors most profoundly affected by digitalization is the financial sector. Banks are one of the most crucial dynamics in the financial sector. Digitalization activities that started in the early 1970s with the use of Automated Teller Machines (ATMs) in banks have been growing in impact day by day due to advancements in technology and communication, the deepening effects of globalization, the widespread use of devices like the internet, computers, tablets, and smart phones, and evolving customer expectations. In today's world, banks are continuously adapting to the ongoing digitalization process to gain various advantages by developing product and service portfolios through applications such as internet banking and mobile banking. The advantages brought by digitalization to the banking sector include gaining new customers without visiting branches, providing services to customers without time and location constraints, increasing transaction speeds, transaction volumes, and, subsequently, operating revenues, and maintaining competitiveness. These advantages can be regarded as factors explaining the significance of digitalization for banks. In line with this importance, this study aims to thoroughly examine the reflections of the digitalization process on the service outputs in the participation banking sector in Turkey using current data obtained from the database and activity reports of the Participation Banks Association of Turkey. According to the examination, the Participation Banking sector in Turkey has made significant progress in digital banking statistics since data was first published in March 2020. Some of these changes include: The number of active digital customers increased from 2.6 million in March 2020 to 5 million in June 2023, indicating a 100% increase in the number of active digital customers over three years. During this period, the total transaction volume through digital banking increased from 331.7 billion TL to 2.2 trillion TL. Within the transaction volumes through digital banking, the most significant share belongs to money transfers, accounting for 67% in March 2020 and 81% in June 2023. The share of financial investment transactions decreased from approximately 30% in March 2020 to around 13% in June 2023. In terms of transaction volume, the share of corporate customers increased from 51% to 65%, while the share of individual customers decreased from 49% to 35%. When active digital customers during this period are categorized by age, the 36-55 age group holds the highest share. Additionally, approximately 70% of active digital customers in the sector are male, with female customers having a lower count. These findings constitute a summary of the findings reached as a result of the research conducted within the scope of the .

Keywords: Digitalization, Banking, Participation Banking.

Jel Codes: A10, G20, G21.

DEVLET DESTEKLİ TARIM SİGORTALARININ PERFORMANSI: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Ceyda YERDELEN KAYGIN
Kafkas Üniversitesi,
0000-0001-9544-9991, ceydayerdelen@gmail.com
Doç. Dr. Fatma TEMELLİ
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi,
0000-0001-7436-5289, ftemelli@agri.edu.tr

Özet

Günümüzde sürdürülebilirlik kavramı; küresel ısınma, kuraklık, çevresel kirlilik, doğal kaynakların azalması, enerjiye duyulan ihtiyaçların artması vb. durumlar nedeniyle üzerinde hassasiyetle durulması gereken bir konu olma özelliği taşımaktadır. Bilindiği üzere özellikle insan ve doğa yaşamının sürdürülebilir olmasında tarım oldukça önemlidir. Tarımsal faaliyetlerin sürdürülebilir olmasında ise sigortanın ön plana çıktığını söylemek mümkündür. Bu bağlamda araştırmada söz konusu önemler dikkate alınarak, sürdürülebilir tarım açısından devlet destekli tarım sigortalarının performansının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışmada, Türkiye'nin 2022 yılındaki devlet destekli tarım sigortalarının performansı; poliçe sayısı, poliçe bedeli ve değişim oranları kriterleri dikkate alınarak Çok Kriterli Karar Verme Yöntemlerinden Entropi ve MAIRCA Teknikleri ile analiz edilmiştir. Entropi Analizi ile araştırma kapsamındaki kriterlerin önem dereceleri belirlenmiştir. Yapılan analizde; devlet destekli tarım sigortalarının performansının ölçülmesinde en fazla önem derecesine sahip kriter poliçe sayısı kriteri iken en az öneme sahip kriter ise poliçe bedeli değişim oranı kriteri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. MAIRCA Analizi ile devlet destekli tarım sigortalarının performans skorları hesaplanmıştır. Analiz sonucunda; performans sıralamasında en yüksek performansa sahip tarım sigortası bitkisel ürün iken en düşük performansa sahip tarım sigortası su ürünleri olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tarım Sigortaları, Çok Kriterli Karar Verme, Performans.

JEL Kodları: M40, M41.

PERFORMANCE OF STATE-SUPPORTED AGRICULTURAL INSURANCES: THE CASE OF TURKEY

In today's context, the concept of sustainability becomes critically crucial due to global warming, drought, environmental pollution, the depletion of natural resources, and the increasing demand for energy. It is well-recognized that agriculture assumes a vital role in sustaining both human life and nature. In this regard, insurance emerges as a significant factor in ensuring the sustainability of agricultural activities. This research aims to determine the performance of state-supported agricultural insurances in the context of sustainable agriculture.

In this study, the performance of Turkey's state-supported agricultural insurances in 2022 was analyzed employing the Multi-Criteria Decision-Making Methods of Entropy and MAIRCA Techniques. These analyses took various criteria such as the number of policies, the value of the policies, and their change rates into consideration. Through Entropy Analysis, the importance levels of the criteria within the scope of the research were determined. The analysis revealed the number of policies as the most significant criterion in measuring the performance of state-supported agricultural insurances was, while the least significant criterion was the change rate in the value of policies. MAIRCA Analysis was conducted to calculate the performance scores of these insurances. The results identified that the highest-performing agricultural insurance was for crop products, whereas the lowest-performing one was for aquaculture products.

Keywords: Agricultural Insurances, Multi-Criteria Decision-Making, Performance.

JEL Codes: M40, M41.

TÜRKİYE'NİN SAĞLIKTA KALKINMA YOLCULUĞU: İBBS DÜZEY – 1 BÖLGELERİ ÜZERİNE BİR TOPSIS DEĞERLENDİRMESİ

Dr. Bengü Tosun
Bağımsız Araştırmacı
0000-0002-5969-4612, bngtosun@gmail.com
Doç. Dr. Gizem Akbulut Yıldız
Gümüşhane Üniversitesi
0000-0001-7492-2428, gizem-akbulut@hotmail.com
Doç. Dr. Murat Eren
Iğdır Üniversitesi
0000-0002-3855-5429, murat.eren@igdir.edu.tr

Özet

Sağlık göstergeleri, ülkelerin kalkınma ve sosyoekonomik gelişmişlik düzeylerini belirlemekte kritik bir öneme sahiptir. Bir ülkenin nüfusunun sağlık durumunu ölçen ve bu durumu değerlendiren verileri içeren sağlık göstergeleri, ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasının yanı sıra yaşam kalitesi ve refahının anlaşılması açısından önemli bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda söz konusu göstergeler, sağlık hizmetlerinin etkinliği, halkın genel sağlık durumu ve bir ülkenin toplumsal ve ekonomik gelişmişliği arasındaki ilişkilerin anlaşılmasına yardımcı olmakta, bunun yanında sağlık politikalarının ve genel kalkınma stratejilerinin etkili bir şekilde oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır. Sağlık göstergelerinin kalkınma üzerindeki öneminden hareketle geliştirilen bu çalışmada, TOPSIS (Technique for Order of Preference by Similarity to Ideal Solution) yöntemi kullanılarak İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS)'na göre Düzey – 1 bölgelerinin sağlık göstergeleri açısından sıralamaları elde edilmiştir. TOPSIS, çok kriterli karar verme problemlerinin etkili bir şekilde çözümüne yönelik olarak geliştirilmiş bir yöntemdir. Bu yöntem, performans değerlendirmesi, tedarikçi seçimi, kuruluş yerinin belirlenmesi, bakım planlaması gibi çeşitli alanlarda uygulanmaktadır. TOPSIS'in temel mantığı, alternatifler arasında en iyi ve en kötü seçenekleri belirleyerek karar verme sürecini yönlendirmeye dayanmaktadır. Çalışmada 2017 – 2021 dönemi kapsamındaki doğumda beklenen yaşam süresi, bebek ölüm hızı, anne ölüm oranı, aşılama hızı, sezaryen doğumlarının tüm doğumlar içindeki oranı, 100.000 kişiye düşen toplam hekim sayısı, 100.000 kişiye düşen toplam hemşire/ebe sayısı, 10.000 kişiye düşen hastane yatağı sayısı, 10.000 kişiye düşen yoğun bakım yatağı sayısı, 1.000.000 kişiye düşen tıbbi cihaz sayıları, 1.000 kişiye düşen ameliyat sayısı, acil yardım ambulansı başına düşen vaka sayısı, sağlık harcamalarının GSYİH içindeki payı gibi sağlık göstergeleri kullanılmıştır. Analizler her yıl ve gösterge grubu için ayrı ayrı yürütülmüş ve her bir bölgenin sağlık göstergeleri açısından sıralamaları elde edilmiştir. Elde edilen bulgular, bölgeler arası farklılıkların tespiti ve giderilmesi açısından önemli bilgiler sağlamaktadır. Çalışma sonuçlarının sağlık hizmetlerinin daha adil ve etkili bir şekilde dağıtılması için yeni stratejilerin geliştirilmesine katkıda bulunacağı ve geliştirilecek politikalar açısından yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Göstergeleri, Sağlık Ekonomisi, Bölgesel Kalkınma, TOPSIS.

JEL Kodları: I15, R11.

TURKEY'S HEALTH DEVELOPMENT JOURNEY: A TOPSIS EVALUATION ON NUTS LEVEL – 1 REGIONS

Abstract

Health indicators have a critical role in determining the development and socioeconomic development levels of countries. Health indicators, which include data measuring and assessing the health status of a country's population, play an important role in understanding the economic and social development of a country as well as its quality of life and welfare. In this context, these indicators help to understand the relationships between the effectiveness of health services, the general health status of the population and the social and economic development of a country, and contribute to the effective formulation of health policies and overall development strategies. In this study, based on the importance of health indicators on development, TOPSIS (Technique for Order of Preference by Similarity to Ideal Solution) method was used to obtain the rankings of Level-1 regions in terms of health indicators according to the Nomenclature Division of Statistical Units (NUTS). TOPSIS is a method developed for the effective solution of multi-criteria decision making problems. This method is applied in various fields such as performance evaluation, supplier selection, organization location, maintenance planning. The basic logic of TOPSIS is based on guiding the decision-making process by identifying the best and worst options among the alternatives. In the study, health indicators such as life expectancy at birth, infant mortality rate, maternal mortality rate, vaccination rate, the ratio of cesarean section births to all births, total number of physicians per 100,000 people, total number of nurses/midwives per 100,000 people, number of hospital beds per 10,000 people, number of intensive care beds per 10,000 people, number of medical devices per 1,000,000 people, number of surgeries per 1,000 people, number of cases per emergency ambulance, and the share of health expenditures in GDP were used for the period 2017 - 2021. Analyses were conducted separately for each year and indicator group and the rankings of each region in terms of health indicators were obtained. The findings provide important information in terms of identifying and eliminating interregional disparities. It is thought that the results of the study will contribute to the development of new strategies for a more equitable and effective distribution of health services and will be a guide for the policies to be developed.

Keywords: Health Indicators, Health Economics, Regional Development, TOPSIS

JEL Codes: I15, R11.

KAHRAMANMARAŞ DEPREMİNİN BİST 100 ENDEKSİ ÜZERİNE ETKİSİ

Mustafa Koray AKYÜZLÜ
0009-0005-4530-1944, korayakyuzlu@hotmail.com

Özet

Küresel iklim değişikliği ve çevresel dengelerin bozulmasıyla, doğal afetlerin sıklığı ve şiddeti giderek artmaktadır. Bu durum, finansal piyasaları da yakından ilgilendiren bir konu haline gelmiştir. Bu çalışma, son dönemde yaşanmış olan Kahramanmaraş Depreminin finansal piyasalar ve BIST100 üzerindeki etkileri üzerine bir analiz sunmaktadır. Deprem öncesi ve sonrası BİST 100 endeksindeki değişim Mann-Kendall istatistiği kullanılarak analiz edilmiştir. Kendall'ın tau istatistiği olarak da adlandırılan test zaman serilerinin trendlerinin tespit edilmesinde yaygın olarak kullanılan bir yöntemdir. İstatistiksel olarak anlamlı bir eğilimin varlığı Z değeri kullanılarak değerlendirilir. Z değeri -0,93 olarak hesaplanmıştır. 3-14/02/2023 aralığında BİST 100 endeksi değerlerinde negatif trend gözlenmiştir. 8-15/02/2023 tarihleri arasında borsanın kapalı olması nedeni ile Endeks sabit kalmış, borsanın açılış tarihi olan 15/02/2023 tarihi itibari ile borsa tekrar yükselişe geçmiştir. Bu sonuçlara bakılarak oluşan Doğal Afetlerin Borsada ani düşüşlere neden olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Piyasaları, Kahramanmaraş Depremi, Borsa, BİST 100 Endeksi.

JEL Kodları: M40, M41.

EFFECT OF KAHRAMANMARAŞ EARTHQUAKE ON BIST 100 INDEX

Abstract

With global climate change and the deterioration of the ecological balance, the frequency and severity of natural disasters are increasing. This situation has become an issue of great concern to the financial markets. This study analyzes the impact of the recent Kahramanmaraş earthquake on the financial markets and the BIST100. The change in the BIST 100 index before and after the earthquake was analyzed using the Mann-Kendall statistic. The test, also called Kendall's tau statistic, is a widely used method for detecting trends in time series. The presence of a statistically significant trend is evaluated using the Z-value. value was calculated as -0.93. A negative trend was observed in the BIST 100 index values between 3-14/02/2023. The index remained stable as the stock market was closed between 8-15.02.2023, and the stock market started to rise again from 15.02.2023, the day the stock market opened. These results show that natural disasters cause sudden drops in the stock market.

Keywords: Financial Markets, Kahramanmaraş Earthquake, Stock Exchange, BIST 100 Index

JEL Codes: M40, M41.

YEŞİL BANKACILIK UYGULAMALARININ BANKA KÂRLILIĞINA ETKİSİ

Doç. Dr. M. Esra Atukalp
Giresun Üniversitesi
0000-0001-8412-1448, esra.atukalp@gmail.com

Özet

Yatırım ve iş kararlarında ekonomik ölçütler kadar çevresel ve sosyal etki faktörlerinin de dikkkate alınmasını ifade eden sürdürülebilirlik kavramı çerçevesinde sürdürülebilir finans, finansman sağlanması noktasında çevresel, sosyal ve ayrıca yönetişimsel hususların temel alınmasını ifade etmektedir. Finansta sürdürülebilirlik, çevresel ve sosyal hassasiyetlerin kurumlara kazandırdığı katkılar nedeniyle önemli ve üzerinde durulması gereken noktayı teşkil etmektedir.

Türkiye Bankalar Birliği'nin (TBB) 2014 yılında hazırladığı "Bankacılık Sektörü İçin Sürdürülebilirlik Kılavuzu" ile Türkiye'de finans ve bankacılık sektörünün sürdürülebilirlik çalışmalarına yön veren bir çerçeve sunulmuştur. Öte yandan TBB "Bankacılık Sektöründe Sürdürülebilirlik: Sektör Görünümü (2022)" verilerine göre, Sermaye Piyasası Kurulu, T.C. Ticaret Bakanlığı, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve ticari bankaları tarafından, sürdürülebilirlik ilkeleri uyum çerçeveleri, sürdürülebilirlik çalışma gruplarının oluşturulması, yeşil finansmana ilişkin rehberlerin hazırlanması, sürdürülebilir bankacılığa ilişkin stratejik planın yayınlanması, Türkiye'de finans ve bankacılık alanında sürdürülebilirlik odağında yürütülen çalışmalar olarak sıralanabilir.

TBB'nin açıklamaları doğrultusunda bankalardaki sürdürülebilirlik yaklaşımı çerçevesinde bankacılık faaliyetlerinin, uluslararası kaynaklardan ve kalkınma finansmanı kuruluşlarından alınan çevre, enerji, kaynak verimliliği temalı kredilerin kullandırımı, daha sonrasında kredilendirme süreçlerinde çevresel-sosyal risklerin değerlendirilmesi ve yönetimi süreçleri şeklinde yapılandığı söylenebilir. Aynı kaynaktan bankaların ofis faaliyetleri ve operasyonlarında enerji tasarrrufu, yenilenebilir enerji kullanımı, kâğıt tüketiminin azaltımı ve kurumsal sosyal sorumluluk projelerinin benimsenmesine ilişkin yaklaşımların varlığı görülmektedir.

Çevrenin korunması amacıyla sosyal ve çevresel faktörlerin tüm bankalarca göz önüne alınmaya başlanması yeşil bankacılık olarak ifade edilebilir. Finansta sürdürülebilirlik kapsamında bankaların yeşil banka olarak nitelendirilebilmesi için yapması gereken bazı uygulamalar; online ve mobil bankacılık uygulamaları, yeşil kredi kartı, yeşil krediler, yeşil tahvil, karta dayalı bankacılık işlemleri, kâğıt tasarrufu ve tüm enerji tasarruf işlemleri olarak ele alınabilir.

Bu çalışmanın amacı Türkiye'de yeşil bankacılık uygulamalarının banka kârlılığına etkisini belirlemektir. Yeşil bankacılık uygulamaları olarak, yeşil bankacılık nitelendirilmesinde ele alınan işlemler kapsamında ve verilerine ulaşılabilirliği ölçüsünde online/mobil bankacılık uygulamaları ele alınmıştır. Dönem olarak ise 2014:Q1-2023:Q3 dönemi ele alınmıştır.

Yeşil bankacılık uygulamaları kapsamında online/mobil fatura ödeme, mevduat açılması, para transferleri ile bankaların kârlılığı arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre online/mobil fatura ödeme, mevduat açılması ve para transferleri ile bankaların kârlılığı arasında güçlü düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bankaların kârlılıkları, yeşil bankacılık uygulamaları ile birlikte artmaktadır. Bu sonuç doğrultusunda uygulamada çok yaygın alana sahip olmayan yeşil bankacılık uygulamalarına bankaların yönelmesinin önemine ve nihai olarak da çevresel ve sosyal hassasiyetlerin oluşumuna dikkat çekilebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Yeşil bankacılık, Kârlılık.

JEL Kodları: G20, G21, Q56.

THE EFFECT OF GREEN BANKING PRACTICES ON BANK PROFITABILITY

Abstract

Within the framework of the concept of sustainability, which expresses the consideration of environmental and social impact factors as well as economic criteria in investment and business decisions, sustainable finance means that environmental, social and also governance issues are taken as a basis in providing financing. Sustainability in finance is a point that important and should be emphasized due to the contributions of environmental and social sensitivities to institutions.

With the "Sustainability Guide for the Banking Sector" was prepared by the Banks Association of Türkiye (BAT) in 2014, a framework that guides the sustainability efforts of the finance and banking sector in Türkiye has been presented. On the other hand, according to BAT "Sustainability in the Banking Sector: Sector Outlook (2022)" data, sustainability principles compliance frameworks, establishment of sustainability working groups, preparation of guides on green financing, studies of the publish the strategic plan on sustainable banking by Capital Markets Board of Türkiye, Republic of Türkiye Ministry of Trade, Republic of Türkiye Ministry of Treasury and Finance, Banking Regulation and Supervision Agency, The Central Bank of the Republic of Türkiye and commercial banks, can be listed as studies carried out with a focus on sustainability in the field of finance and banking in Türkiye.

In line with BAT's statements, it can be said that within the framework of the sustainability approach in banks, banking activities are structured as the disbursement of environment, energy and resource efficiency themed loans received from international sources and development finance institutions, and then the evaluation and management of environmental-social risks in the lending processes. From the same source, it can be seen that banks have approaches regarding energy saving, use of renewable energy, reduction of paper consumption and adoption of corporate social responsibility projects in their office activities and operations.

The fact that social and environmental factors are taken into consideration by all banks in order to protect the environment can be described as green banking. Green banking can be expressed as the beginning of taking social and environmental factors into consideration by all banks in order to protect the environment. Within the scope of sustainability in finance, some practices that banks must follow in order to be described as green banks: online and mobile banking applications, green credit cards, green loans, green bonds, card-based banking transactions, paper saving and all energy saving transactions.

The aim of this study is to determine the impact of green banking practices on bank profitability in Türkiye. As green banking applications, online/mobile banking applications was discussed within the scope of the transactions considered in green banking qualification and to the extent of accessibility of data. The period 2014:Q1-2023:Q3 was considered.

Within the scope of green banking practices, Pearson correlation analysis was used to determine the relationship between online/mobile bill payment, deposit opening, money transfers and banks' profitability. According to the findings, a strong, positive and significant relationship was found between online/mobile bill payment, deposit opening and money transfers and banks' profitability. The profitability of banks increases with green banking practices. In line with this result, attention can be drawn to the importance of banks turning to green banking practices, which are not widely used in practice, and ultimately to the formation of environmental and social sensitivities.

Keywords: Sustainability, Green banking, Profitability.

JEL Codes: G20, G21, Q56

RECOMMENDATIONS FOR GOOD PRACTICE ON ECOSYSTEM ACCOUNTING IMPLEMENTATIONS IN THE FINANCE INDUSTRY

Dr. Lethiwe Nzama-Sithole (PhD)
University of Johannesburg
0000-0001-9210-2837, lethiwen@uj.ac.za
Assoc. Prof. Sezer BOZKUŞ KAHYAOĞLU
Izmir Bakircay University
0000-0003-2865-3399, sezer.bozkus@bakircay.edu.tr

Abstract

This paper aims to analyze the impact of the circular economy on the finance industry. To better manage the ecological environment in a global sustainable development perspective (SDG), systematic information about ecosystems' status and interactions with society is essential. In this respect, great initiative has been taken by the "United Nations System of Environmental-Economic Accounting" (SEEA), and international efforts have been made to design monitoring, accounting, and reporting systems to adapt to the new business work environment.

It is a fact that the finance industry is one of the most affected sectors by sustainable development issues, ecosystem accounting, and technological innovations in all aspects. In this context, the scope of our work is defined as proposing a "strategic road map for ecosystem accounting" implementation, and a "sustainability business model framework" relevant to the finance industry. Thus, we will try to contribute to the literature by systematically presenting the "value generation process" considering the industry trends and dynamics, and regulatory challenges based on "green business process" management for the finance industry with a strategic approach.

Keywords: Sustainability Business Model Framework, Sustainable Finance, Green Business Process, Circular Economy Strategy, System Of Environmental-Economic Accounting (SEEA).

JEL Codes: G20, G21.

ÇEVRESEL, SOSYAL VE YÖNETİŞİM (ESG) KRİTERLERİNİN VARLIK FİYATLANDIRMASINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

YL Öğr. Beyza Nur AVCI
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
0000-0002-9025-9758, beyza.avci@hbv.edu.tr
Doç Dr. Muharrem UMUT
Ankara Hacı Bayram Veli University
0000-0002-9213-1440 , muharrem.umut@hbv.edu.tr

Özet

Çevresel, Sosyal ve Yönetişim (ESG) kriterleri, finansal performansın yanı sıra çevresel etkiler, sosyal sorumluluk ve etik yönetişim gibi faktörlerin değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Bu kriterler, yatırımcıların sürdürülebilirlik prensiplerine uygun varlıklara yatırım yapmalarını teşvik etmektedir. Araştırmalar, ESG kriterlerinin varlık fiyatlandırmasına önemli ölçüde etki ettiğini göstermektedir. Özellikle çevresel risklerin ve fırsatların, şirket değerlemeleri üzerinde belirgin bir etkisi olduğunu ortaya koymaktadır. ESG kriterlerinin varlık fiyatlandırmasına olan etkisi, yatırımcı davranışlarında da belirgin bir değişikliğe neden olmaktadır. Günümüzde, sadece finansal performansı değil, aynı zamanda çevresel ve sosyal etkileri de göz önünde bulunduran yatırımcılar giderek artmaktadır. Bu nedenle, şirketler ESG kriterlerini dikkate alarak sürdürülebilirlik stratejilerini benimsemek ve bu alandaki iyileştirmelere odaklanmak durumundadırlar. ESG kriterlerinin varlık fiyatlandırmasına etkisi sektörden sektöre farklılık gösterebilmektedir. Örneğin enerji sektöründe çevresel faktörlerin belirleyici olduğu görülürken sosyal faktörlerin perakende sektöründe daha fazla önem kazandığı gözlemlenmektedir. Bu nedenle, ESG kriterlerini dikkate alan yatırım stratejileri sektörel dinamiklere uygun olarak şekillenmeleri gerekmektedir. Sonuç olarak ESG kriterleri finansal piyasaların dönüşümünde önemli bir rol oynamaktadır. Yatırımcıların sürdürülebilirlik odaklı tercihleri ve şirketlerin bu kriterlere uygun stratejiler benimsemesi, gelecekte finansal değerlemeleri etkilemede belirleyici olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle, ESG faktörlerini dikkate alarak yatırım yapmak ve sürdürülebilirlik ilkelerini benimsemek hem yatırımcılar hem de şirketler için kritik bir önemi haizdir. Tüm bu bilgiler ışığında çalışmanın amacı, ilgili kavramsal çerçevenin verilerek çevresel, sosyal ve yönetişim kriterlerinin varlık fiyatlandırmasına olan etkisini incelemektir. Ayrıca bankacılık sektöründeki uygulamaların ve örneklerin değerlendirilmesi ile önerilerde bulunulması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çevresel, Sosyal ve Yönetişim Kriterleri, Varlık Fiyatlandırma, Sürdürülebilirlik.

JEL Kodları: G10, G34, G39.

EXAMINING THE IMPACT OF ENVIRONMENTAL, SOCIAL, AND GOVERNANCE (ESG) CRITERIA ON ASSET PRICING

Abstract

Environmental, Social, and Governance (ESG) criteria aim to evaluate factors along with financial performance, including environmental impacts, social responsibility, and ethical governance. These criteria encourage investors to invest in assets adhering to sustainability principles. Research indicates that ESG criteria significantly influence asset pricing, particularly emphasizing the notable impact of environmental risks and opportunities on company valuations. The effect of ESG criteria on asset pricing also induces significant change in investor behavior. Today, investors increasingly consider not only financial performance but also environmental and social impacts. Therefore, companies must adopt sustainability strategies by taking ESG criteria into account, and focus on improvements in the field. The impact of ESG criteria on asset pricing may vary across sectors. For instance, in the energy sector, environmental factors tend to play a decisive role, while social factors gain greater significance in the retail sector. Hence, investment strategies consiering ESG criteria should be tailored to align with sector-specific dynamics. Consequently, ESG criteria play a pivotal role in the transformation of financial markets. Both investor preferences oriented towards sustainability and companies embracing strategies in line with these criteria are believed to be crucial in influencing future financial valuations. Therefore, considering ESG factors in investment decisions and adopting sustainability principles hold critical importance for both investors and companies. In light of all this information, the purpose of this study is to provide the relevant conceptual framework and examine the impact of environmental, social, and governance criteria on asset pricing. Additionally, the evaluation of practices and examples in the banking sector and making recommendations is aimed at.

Keywords: Environmental, social, and governance criteria, Asset pricing, Sustainability.

JEL Codes: G10, G34, G39.

EXAMINING THE IMPACT OF CORPORATE BRAND IDENTITY ON BRAND SATISFACTION AND PERFORMANCE WITH THE MEDIATING ROLE OF EMPLOYEE COMMITMENT: AN EMPRICAL STUDY OF PRIVATE BANKS IN IRAN

Mohammad-Amin Ghahremanzadeh
mohammadaminghahremanzadeh@gmail.com

Abstract

In the contemporary business landscape, corporate brand identity serves as a fundamental element for organizations aiming to establish a unique presence and resonate with their target audience. This paper endeavors to enhance the comprehension of this strategic activity and its impacts. It delves into the effects of a robust corporate brand identity on customer perception, employee engagement, and overall business success. The ever-changing dynamics of global markets underscore the need for a profound understanding of the strategic imperatives in branding, making this research indispensable for businesses navigating the complexities of contemporary competition. As organizations aspire to carve out a distinctive niche and cultivate enduring relationships with stakeholders, the insights presented here offer a roadmap for crafting and nurturing a resilient corporate brand identity. To assess the hypotheses, an online questionnaire was distributed among employees of private banks in Iran, yielding 298 valid questionnaires. Structural equation modeling (SEM) was employed to test the hypotheses, with an examination of the psychometric properties of the scales and evaluation of the structural model. Data analysis utilized SPSS24 and PLS software. The results of this study not only contribute to the existing knowledge on corporate brand identity but also furnish actionable strategies for private banks navigating the complexities of contemporary business environments. The findings indicate that organizations should give special attention to corporate brand identity management due to its influence on employees' commitment, brand performance, and satisfaction.

Keywords: Corporate Brand İdentity, Employees' Commitment, Brand Performance, Satisfaction.

JEL Codes: G10, G34, G39.